

Romervynlos

OBSAH

EDITORIÁL

Ako vidí umelá inteligencia svoje uplatnenie v archívniectve	/04
--	-----

OZNAMY

Výzva na zaplatenie členského príspevku	/05
Archívny almanach 2025, roč. VIII. – výzva na zasielanie príspevkov	/05
Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívniectva X. o Františkovi Sedlákovi – výzva na zasielanie príspevkov	/06
Hľadáme spolupracovníkov	/07

VÝBOR(N)OVINY

Jana Gubášová Baherníková	Zápisnica z online zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov 23. januára 2025	/08
Jana Gubášová Baherníková	Zápisnica z online zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov 11. februára 2025	/15
Jana Gubášová Baherníková	Zápisnica z online zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov 25. marca 2025	/16
Jana Gubášová Baherníková	Zápisnica z online zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov 24. apríla 2025	/17

NOVINKY Z ICA

Adriána Klincová	/19
------------------	-----

BIBLIOGRAFIA ZAMESTNANCOV ŠTÁTNYCH ARCHÍVOV NA SLOVENSKU ZA ROK 2021

Jozef Meliš – Monika Nagyová	/20
---------------------------------	-----

AKTUÁLNE ZO ŽIVOTA ARCHIVÁROV – ODBORNÉ ČLÁNKY A ROZHOVOR

Mária Zacharová	Zabudnutý armáles Lupprechtovcov	/44
Robert Gregor Maretta	Meranie rozsahu archívnych súborov v bm v Archíve Slovenského národného múzea	/47
Jozef Meliš	Rozhovor s PhDr. Veronikou Novákovou, PhD.	/48

AKTUÁLNE ZO ŽIVOTA ARCHIVÁROV – SPRÁVY

Zdenko Ťažký	Keď sa rok s rokom stretne. Vernisáž výstavy v Štátnom archíve v Trnave	/52
Martin Ceber	Správa z exkurzie 5. marca 2025 v Bratislave	/53
Lucia Kubíková Dimošová – Vladimír Sklenka	Nová publikácia Klenoty zo zbierok Štátneho archívu v Banskej Bystrici	/54
Judita Szekeresová Kováčsová	Školy v archíve. Workshop venovaný archívnej pedagogike	/56

DO VAŠEJ KNIŽNICE – RECENZIE, ANOTÁCIE

<i>Adriána Klincová</i>	ČTVRTNÍK, Mikuláš – DRAHOŠOVÁ, Katarína – JILICHOVÁ, Lenka – ROKOS, Martin.	
<i>Marián Babirát</i>	Archivní soubory v současné praxi. Akvizice – kontrola – evidence PETRÁŠ, Milan. Dejiny technických škôl a vzdelávania na území terajšieho Slovenska do roku 1945 I. diel do roku 1918	/57 /59

SPOMÍNAME

<i>Terézia Féderová</i>	Juraj Fojtík, archivár, historik, publicista	/61
<i>Daniela Pellová</i>	Melánia Benkovská (*1925 – †2008)	/63
<i>Lucia Krchnáková</i>	Za Martou Kalnovičovou	/64

FÓRUM ARCHIVÁROV

2025, roč. XXXIV, č. 1
ISSN 1339-8423 (online)
ISSN 1335-6658 (tlačené vydanie)

Vydáva:
Spoločnosť slovenských archivárov
www.archivari.sk

E-mail redakcie:
forum.archivarov@gmail.com

Šéfredaktorka: Mária Feješová

Redakčná rada:
Adriána Klincová, Jozef Meliš, Monika Nagyová

Jazyková korektúra: Mária Feješová, Jozef Meliš

Grafická úprava: Bronislava Porubská

Texty: © Marián Babirát, Jana Gubášová Baherníková,
Martin Ceber, Lucia Krchnáková,
Lucia Kubíková Dimošová, Terézia Féderová,
Adriána Klincová, Robert Gregor Mareta, Jozef Meliš,
Monika Nagyová, Daniela Pellová, Vladimír Sklenka,
Judita Szekeresová Kováčsová, Zdenko Ťažký,
Mária Zacharová.

Vychádza trikrát ročne v elektronickej podobe, nepredajné.
Povolilo: Ministerstvo kultúry SR 1 472/96.
Evidenčné číslo v zozname elektronických periodických
publikácií Ministerstva kultúry SR: EV 71/23/EPP.

Autorské práva vyhradené.
Akékoľvek rozmnožovanie textu a fotografií
len so súhlasom vydavateľa.

Staršie čísla na www.archivari.sk.

Na obálke: Obrázok generovaný umelou inteligenciou Dall-e.

EDITORIÁL

Ako vidí umelá inteligencia svoje uplatnenie v archívnictve¹

Archívnictvo ako disciplína zameraná na uchovávanie a sprístupňovanie historických a súčasných dokumentov čelí v súčasnosti mnohým výzvam. V ére digitálnej transformácie sa archívy musia vyrovnávať s narastajúcim objemom digitálnych dát, ich správnym usporiadaním, uchovávaním a sprístupňovaním. Umelá inteligencia (angl. artificial intelligence – AI) predstavuje inovatívne riešenie, ktoré môže pomôcť prekonať tieto výzvy, no zároveň prináša svoje vlastné obmedzenia.

Jednou z hlavných výziev je efektívne spracovanie a kategorizácia obrovského množstva digitálnych dokumentov. AI nástroje, ako sú strojové učenie a spracovanie prirodzeného jazyka (NLP), umožňujú automatizovať proces triedenia a indexovania dokumentov, čím sa výrazne urýchľuje ich sprístupnenie verejnosti. Tieto technológie môžu napríklad automaticky rozpoznávať kľúčové slová a témy v textoch, čo uľahčuje ich následné vyhľadávanie.

Ďalšou výzvou je digitalizácia fyzických dokumentov. AI môže pomôcť pri optickom rozpo-

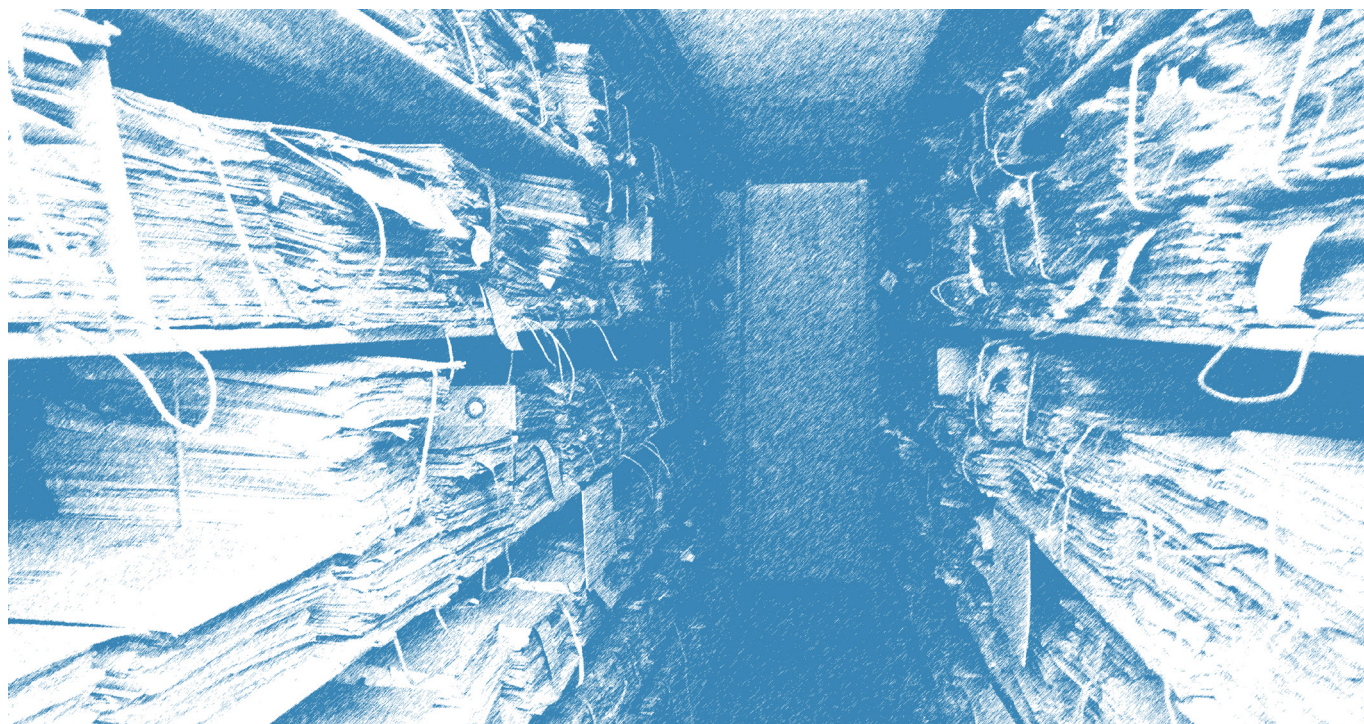
znávaní znakov (OCR), čím sa zvyšuje presnosť a efektivita prevodu tlačенých textov do digitálnej podoby. Tento proces však nie je bezchybný a môže naraziť na problémy pri starších alebo poškodených dokumentoch, kde je text často neúplný alebo ťažko čitateľný.

Napriek týmto výhodám má AI aj svoje slabé stránky. Jednou z nich je potreba veľkých množín dát na tréning modelov, čo môže byť problém v prípade unikátnych alebo zriedkavých dokumentov. Taktiež je dôležité zabezpečiť, aby AI systémy neboli zaujaté a aby výsledky, ktoré poskytujú, boli objektívne a spoľahlivé. To si vyžaduje dôsledný dohľad a kontrolu zo strany odborníkov.

Napriek týmto obmedzeniam je prínos AI pre archívnictvo nepopierateľný. Umožňuje efektívnejšie spracovávať a sprístupňovať dokumenty, čo je kľúčové pre zachovanie kultúrneho dedičstva a podporu historického výskumu. AI môže tiež pomôcť pri predikcii trendov v uchovávaní dát, čím sa archívy môžu lepšie pripraviť na budúce výzvy.

V konečnom dôsledku je integrácia AI do archívnictva nevyhnutným krokom k modernizácii tejto oblasti. Je však dôležité, aby sa tento proces uskutočňoval s ohľadom na etické a praktické aspekty, aby sa zabezpečila dôveryhodnosť a integrita archívnych zbierok.

¹ Tento úvodník vznikol zadáním požiadavky na umelú inteligenciu (AI) a je jej produktom.

OZNAMY

VÝZVA NA ZAPLATENIE ČLENSKÉHO PRÍSPEVKU

Vážení členovia Spoločnosti slovenských archivárov,

uplynul prvý štvrtrok roku 2025 a my by sme Vám chceli pripomenúť, že do 30. júna je potrebné zaplatiť členský príspevok na rok 2025. Od valného zhromaždenia, ktoré sa konalo 27. 4. 2024, je výška poplatkov v roku 2025 takáto:

zápisné – 10 EUR, ročný členský poplatok – 15 EUR, nepracujúci dôchodca a študent – 7,5 EUR.

Zápisné a členské je potrebné uhradiť na účet SSA v Slovenskej sporiteľni. Číslo účtu je: IBAN SK59 0900 0000 0000 1148 2674. Do správy pre prijímateľa uveďte svoje meno a priezvisko. V prípade platby za viacerých členov SSA z jedného archívu a z jedného účtu prosíme o vyznačenie sídla archívu (pri štátnych archívoch stačí mesto, pri pracoviskách aj skratka názvu archívu), ako aj vpísanie priezvisk do kolónky správa pre prijímateľa. V prípade platby za viacerých členov spoločnosti z jedného účtu je možné ich zoznam zaslať na e-mailovú adresu: marta.svolikova@minv.sk. Ďalšou možnosťou je platba v hotovosti u hospodárky SSA. Tu je potrebné e-mailom, alebo telefonicky na čísle 036/630 64 20 vopred dohodnúť termín odovzdania členských príspevkov. Súčasne vyzývame kolegov, ktorí majú nedoplatky za uplynulé roky, aby ich vyrovnali. Nejasnosti ohľadne nedoplatkov je možné zistiť u hospodárky SSA. Členovia SSA, ktorí nemajú uhradené členské poplatky za 2 roky, t. j. posledná platba bola realizovaná v roku 2021, budú postihnutí v zmysle Stanov SSA, čl. 3, bod 4c/ zrušením členstva pre neplnenie si základných členských povinností. Dovoľujeme si tiež požiadať členov SSA o nahlásenie každej zmeny, či je to zmena bydliska, zamestnania, telefónneho čísla alebo e-mailovej adresy. To isté sa týka aj členov, ktorí hodlajú ukončiť členstvo v SSA.

Vážení členovia Spoločnosti slovenských archivárov, vopred ďakujeme za to, že myslíte na splnenie tejto povinnosti. Aj vďaka tomu môžeme nielen zabezpečovať chod SSA, ale aj organizovať pre Vás pravidelné podujatia a vydávať publikácie.

Výbor Spoločnosti slovenských archivárov

ARCHÍVNY ALMANACH 2025, ROČ. VIII. – VÝZVA NA ZASIELANIE PRÍSPEVKOV

Vážení čitatelia,

redakcia Archívneho almanachu Vám oznamuje, že prijíma príspevky do jeho VIII. ročníka.

Na zasadnutí redakčnej rady Archívneho almanachu dňa 7. februára 2025 bolo rozhodnuté, že ďalšie číslo almanachu z roku 2025, ktoré má plánovane vyjsť v máji 2026, bude venované Slavkovi Churému, významnému archivárovi Štátneho archívu v Žiline so sídlom v Bytči.

Tematicky bude číslo zamerané predovšetkým na oblasti, ktoré boli Slavkovi Churému najbližšie – dejiny verejnej správy, panstiev, rodov, hospodárske a regionálne dejiny. Rovnako by sme radi venovali priestor štúdii alebo štúdiám k téme osoby Slavka Churého, rozboru jeho vedeckej činnosti a odbornej archívnej činnosti. Taktiež sú vítané štúdie alebo drobné príspevky k problematike spracovania fondov, ochrane a využívania archívnych dokumentov či drobné príspevky k vyššie spomenutým okruhom.

Číslo nebude výlučne monotematické, znamená to, že aj naďalej je otvorené pre prípadných záujemcov o publikovanie štúdií mimo vymedzených tematických okruhov.

Uzávierka prijímania príspevkov je 31. 10. 2025.

Svoje príspevky môžete zasielať prostredníctvom mailovej adresy archivny.almanach@gmail.com

*Jozef Meliš
predseda redakčnej rady*

SPOLOČNOSŤ SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV

archívny
almanach

VÝZVA PRE PRÍSPIEVATEĽOV

2025

Spoločnosť slovenských archivárov

Slovenská historická spoločnosť pri SAV,
sekcia archívnictva a pomocných vied historických

Slovenský národný archív

pripravujú seminár z cyklu

Osobnosti slovenského archívnictva

venovaný archivárovi a historikovi

PhDr. Františkovi Sedláčkovi, CSc. (1925 – 1998)

pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia.

Seminár je plánovaný na

koniec novembra / začiatok decembra 2025 v Bratislave.

Cieľom seminára bude analyzovať pôsobenie Františka Sedláka v slovenskom archívnictve, predovšetkým v kontexte jeho pôsobenia v Pôdohospodárskom archíve a Slovenskom národnom archíve. Chceme sa zamerať na jeho prínos v oblasti spracúvania a sprístupňovania rozsiahlych a zložitých archívnych fondov, predovšetkým šľachtických rodov a panstiev a s tým spojeným vytváraním odbornej terminológie.

Tematické okruhy seminára:

- biografia
- spracovanie osobného fondu F. Sedláka v Slovenskom národnom archíve
- metodika spracúvania fondov šľachtických rodov a panstiev (komparácia súčasného stavu s predchádzajúcim obdobím, situácia v okolitých krajinách)
- terminológia v oblasti správy panstiev (stav spracovania, výzvy)
- úroveň spracovania hospodárskych dejín v dielach F. Sedláka
- otázka vydávania prameňov z oblasti hospodárskych dejín

V prípade záujmu o aktívnu účasť na seminári Vás prosíme o **zaslanie názvu Vášho príspevku spolu s krátkym abstraktom** e-mailom na adresu Ivany Červenkovej (ivana.cervenkova@minv.sk) alebo Štefana Hrivňáka (stevohrivnak@gmail.com).

HĽADÁME SPOLUPRACOVNÍKOV

Redakčná rada Fóra archivárov hľadá spolupracovníkov pri napĺňaní rubriík. Ak ste čítali zaujímavú knihu, podel'te sa s našimi čitateľmi. Ak sa vo vašom archíve či na území vašej pôsobnosti udiało niečo, čo stojí za pozornosť, napíšte nám o tom. Môže to byť nielen výstava alebo Deň otvorených dverí, ale aj exkurzia, konferencia či obnova kultúrnej pamiatky, ktorú vždy sprevádza archívny výskum. Ak ste spracovali archívny súbor, našich čitateľov bude zaujímať, čo fond či zbierka obsahuje, ako ste postupovali pri jeho spracovaní, aké kompe-

tencie a pôsobnosť mal jeho pôvodca či pôvodcovia. Ak digitalizujete archívny súbor alebo archívnu pomôcku, pochváľte sa! Dajte nám vedieť, čo sa vám v archíve podarilo a čo vás teší. Negatívnych správ je v našej oblasti veľa a šíria sa samé, ale každú pozitívnu treba zverejniť.

Náš bulletin pripravujeme pre vás, ale nemôže vzniknúť bez vás. Tvoríte ho svojimi článkami.

Vaša redakčná rada

VÝBOR(N)OVINY

ZÁPISNICA Z ONLINE ZASADNUTIA VÝBORU SPOLOČNOSTI SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV 23. JANUÁRA 2025

Program:

1. Novela zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach
2. Rôzne

Rokovanie bolo zvolané operatívne s cieľom prerokovania pripomienok k novele zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a uskutočnilo sa online formou. Rokovanie otvorila a viedla predsedníčka M. Orosová.

Prítomní členovia výboru SSA, revíznej komisie SSA a hostka prerokovali pripomienky k návrhu novely zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach, ktoré viacerí členovia pripravili a vo pred elektronicke zasli ostatným členom. Sumár pripomienok, na ktorých sa zhodli, je prílohou tejto zápisnice. Ich cieľom je najmä zlepšiť definovanie a starostlivosť o archívne dokumenty ako súčasť kultúrneho dedičstva, zlepšiť a zjednotiť postavenie všetkých verejných archívov, zlepšiť prístup verejnosti k archívnym dokumentom a navrhnúť zlepšenia vyplývajúce z aplikačnej praxe archivárov a správcov registratúr. Predsedníčka SSA M. Orosová bola poverená zaslať pripomienky do pripomienkového konania prostredníctvom portálu Slov-Lex. Pripomienky je však možné vložiť iba ako „verejnosť“, nie ako občianske (profesijné) združenie.

M. Orosová oznámila písomnú rezignáciu Heleny Hollej z členstva vo výbore SSA. Václav Ihnát, zvolený vo voľbách v roku 2022 ako náhradník, sa stáva členom výboru a bude oficiálne oslovený predsedníčkou a prizvaný na ďalšie zasadnutie výboru.

Do SSA bola jednohlasne všetkými prítomnými členmi výboru SSA prijatá nová členka.

Zapísala: *Jana Gubášová Baherníková*

Overila: *Martina Orosová*

PRÍLOHA:

Pripomienkové konanie k novele zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení ne-

skorších predpisov, a ktorým sa mení zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

V januári tohto roku bol do legislatívneho procesu zaradený očakávaný návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa mení zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Spoločnosť slovenských archivárov prispela v pripomienkovom konaní pripomienkami, prostredníctvom ktorých navrhovala zlepšenia v oblasti archívnictva a správy registratúry na Slovensku s dôrazom najmä na spresnenie definovania a starostlivosti o archívne dokumenty ako súčasť kultúrneho dedičstva, zjednotenie postavenia všetkých verejných archívov, zlepšenie prístupu verejnosti k archívnym dokumentom a navrhovala zmeny vyplývajúce z aplikačnej praxe archivárov a správcov registratúr.

Vyhodnotenie pripomienkového konania bolo ukončené 19. marca 2025. Kompletne pripomienkové konanie a proces prijímania novely je možné sledovať na adrese: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/3>.

Pripomienky, ktorá zadala Spoločnosť slovenských archivárov, boli vyhodnotené takto:

Neakceptovaná

Čl. I § 2 ods. 2: Archívny dokument je záznam, ktorý má trvalú dokumentárnu hodnotu pre poznanie dejín Slovenska a Slovákov. Archívnym dokumentom je aj filmový alebo zvukový záznam, ktorý vznikol do roku 1950.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Nahraďiť existujúci text novým textom v znení: Archívny dokument je záznam, ktorý bol vzhľadom na svoj obsah, význam pôvodu, obdobie vzniku, jedinečnosť vyhotovenia a svoju hodnovernosť pri rozhodovaní o jeho dokumentárnej hodnote určený na trvalé archívne uloženie.

Odôvodnenie: Definícia zohľadňuje aktuálnu archívnu prax hodnotenia záznamov pri rozhodovaní o trvalej dokumentárnej hodnote záznamov, podrobnejšie definovanú vo vykonávacej vyhláške MV SR č. 628/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov. Doterajšia definícia archívneho dokumentu je zastaraná a neodráža skutkový stav v archívoch SR, v ktorých sa nachádzajú aj archívne dokumenty týkajúce sa iných národov a národností žijúcich v mi-

nulosti na území Slovenska i mimo neho. Zároveň je neopodstatnené a kontraproduktívne obmedzovať určitý typ archívnych dokumentov (napr. filmové a zvukové záznamy) presne definovaným rokom (napr. 1950), ktorý nemá žiadne odôvodnenie. Doterajšia definícia archívneho dokumentu v súčasnej archívnej praxi vedie k trvalej strate významnej časti záznamov, pretože v zmysle zákona nemôžu byť považované za archívne dokumenty.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Predmetom novely zákona nie je definícia základného pojmu archívny dokument. Otvorenie definície pojmu archívny dokument si vyžaduje dôkladnú analýzu, zohľadnenie medzinárodných štandardov a zabezpečenie terminologickej konzistentnosti, ktorá by z úpravy definície vyplynula.

Neakceptovaná

Čl. I § 3 ods. 7: Štát má predkupné právo k archívnemu dokumentu v súkromnom vlastníctve; predkupné právo štátu zanikne uplynutím jedného roka odo dňa doručenia ponuky vlastníka Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) alebo dňom odmietnutia ponuky štátom pred uplynutím tejto lehoty.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky:

1) Nahradiť text „uplynutím jedného roka“ textom „uplynutím 30 dní“.

2) Doplniť za text „(ďalej len „ministerstvo“)“ text „alebo archívu podľa § 4, ods. 2. bod b), c), d)“.

Odôvodnenie: ad 1) Jeden rok je neadekvátne dlhá lehota, ktorú si necháva štát na rozhodnutie o predkupnom práve, a znevýhodňuje vlastníka archívneho dokumentu. 30-dňová lehota je uzákonená napríklad v § 23, ods. 4) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu – predkupné právo štátu na kúpu kultúrnej pamiatky.

ad 2) Archívne dokumenty vo verejných archívoch sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, čím je splnená požiadavka na predkupné právo štátu, ak archívny dokument vlastníak ponúkne akémukoľvek verejnému archívu v SR.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Stanovená dĺžka predkupného práva vyplýva z aplikačnej praxe, zároveň zohľadňuje zložitosť administratívneho procesu v oblasti posúdenia ceny archívneho dokumentu akvizičnou komisiou, zabezpečenia finančných prostriedkov na odkúpenie a vykonanie právnych úkonov spojených s uzavretím zmluvy o odkúpení archívneho dokumentu do vlastníctva štátu.

Neakceptovaná

Čl. I § 6 ods. 1a: Zriaďovateľ archívu je oprávnený a) požiadať ministerstvo o finančný príspevok na úhradu nákladov na potrebné úpravy priestorov archívu vykonávané s cieľom zlepšiť podmienky ochrany archívnych dokumentov uložených v archíve a prístupu k nim.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Ponechať odsek 1a v pôvodnom znení.

Odôvodnenie: Podľa § 3, ods. 1) je archívne dedičstvo súčasťou kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky. Každý vlastníak alebo správca kultúrneho, teda aj archívneho dedičstva, má nárok na finančnú pomoc štátu podľa § 3, ods. 2), písm. k) zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). Na záchranu kultúrneho dedičstva zriaďuje štát rôzne grantové programy, z ktorých je ale vylúčené archívne dedičstvo. Rušený odsek 1a je jedinou možnosťou, ako môže zriaďovateľ archívu požiadať o finančný príspevok štátu.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Keďže MV SR dlhodobo nemá vyčlenené finančné prostriedky na úpravy priestorov archívu

potrebné na zlepšenie ochrany a dostupnosti archívnych dokumentov a nie je schopné túto úlohu zabezpečiť, je žiaduce a zároveň v jeho záujme, aby túto povinnosť zo zákona vypustilo. Ponechanie tohto ustanovenia v zákone znamená vedomé nedodržiavanie zákona zo strany ministerstva.

Akceptovaná

Čl. I § 6 ods. 2d: oznámiť ministerstvu bezodkladne vznik a skončenie pracovného pomeru, vznik, skončenie a zánik štátnozamestnaneckého pomeru osôb zapísaných v zozname podľa písmena b).

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Technická: „písmena b)“ zmeniť na „písmena c)“.

Odôvodnenie: Nezohľadnený posun v číslovaní bodov novelizovaného textu.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Pripomienka bola zapracovaná.

Neakceptovaná

Čl. I § 6 ods. 2

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Doplniť písmeno e) v zne-

ní: „vydať zriaďovaciu listinu alebo štatút archívu, v ktorých určí názov, sídlo, zameranie a špecializáciu archívu, ak je zriaďovateľom právnická osoba.“

Odôvodnenie: Archívy ako organizačné zložky zriaďovateľa by mali mať presne definované základné ustanovenia o svojom zameraní a špecializácii v rámci organizačnej štruktúry zriaďovateľskej inštitúcie, aby zriaďovateľ nemohol svojvoľne nakladať a meniť postavenie archívu, napríklad pri každej zmene štatutárneho zástupcu. Podobné ustanovenia obsahujú aj právne predpisy vzťahujúce sa na iné inštitúcie uchovávajúce kultúrne dedičstvo SR (knížnice, múzeá a galérie). Aplikácia prax ukazuje, že archívy štátnych, ale aj neštátnych inštitúcií sú často zlučované s inými oddeleniami pri organizačných zmenách danej inštitúcie, čo spôsobuje nemalé problémy v ich fungovaní a môže viesť k ich následnému zániku.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: Súhlas so zriadením archívu považujeme za dostatočný, pričom typ archívu sa uvádza pri zápise do ústrednej evidencie archívov. Udelenie súhlasu zabezpečuje, že archív spĺňa zákonné podmienky na svoju činnosť a je riadne registrovaný. Neobmedzujeme zriaďovateľa archívu v možnosti vydať štatút alebo zriaďovaciu listinu, ak to považuje za potrebné na upresnenie vnútorných pravidiel fungovania archívu, jeho organizačnej štruktúry a kompetencií. Cieľom je zabezpečiť efektívnu správu archívnych dokumentov v súlade s platnou legislatívou a štandardmi.

Čiastočne akceptovaná

Čl. I § 6 ods. 2

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Doplniť nové písmeno h) v znení: „zriaďiť poradný orgán na posudzovanie a oceňovanie archívnych dokumentov navrhnutých na nadobudnutie do archívu mimo vyradovacieho konania“.

Odôvodnenie: Archívne dokumenty mimo vyradovacieho konania môžu nadobúdať všetky verejné archívy podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d). Podľa súčasnej praxe majú tieto archívy zriadené poradné orgány (akvizičné komisie) a na základe ich rozhodnutia nadobúdajú archívne dokumenty mimo vyradovacieho konania.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: § 3 ods. 6 znie: „(6) Vlastníkom nájdeného archívneho dokumentu sa stáva štát, ak nemá iného vlastníka alebo jeho vlastníka nie je známy. Správcom archívneho dokumentu ako majetku štá-

tu je archív podľa § 4 ods. 2 písm. a). Na účel určenia výšky náležného cenu archívneho dokumentu zisťuje Akvizičná komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „akvizičná komisia“)“.

Neakceptovaná

Čl. I § 6 ods. 3 b) 1: Úlohy archívu budú plniť osoby najmenej s úplným stredným vzdelaním alebo úplným stredným odborným vzdelaním (ďalej len „úplné stredné vzdelanie“), vždy však aspoň jedna osoba s vysokoškolským vzdelaním v študijnom odbore archívniectvo a pomocné historické vedy alebo v príbuznom študijnom odbore.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Nahradiť znenie bodu 1. textom: „v študijnom odbore historické vedy v študijnom programe, ktorého súčasťou je archívniectvo, alebo v príbuznom študijnom programe“.

Odôvodnenie: Je potrebné ponechať podmienku archívneho vzdelania, ktoré poskytujú vysoké školy v rámci študijného odboru historické vedy špeciálny študijný program archívniectvo a pomocné vedy historické. Študijný odbor historické vedy obsahuje totiž aj iné študijné programy, ktoré boli do roku 2019 samostatnými študijnými odbormi. Tieto sú však v súčasnosti študijnými programami v študijnom odbore historické vedy, ale neposkytujú dostatočné archívne vzdelanie (napríklad archeológia, etnológia, religionistika a pod.).

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: Ide o zosúladenie s vyhláškou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 244/2019 Z. z. o sústave študijných odborov Slovenskej republiky o určení študijných odborov, v ktorých môžu vysoké školy v Slovenskej republike poskytovať vysokoškolské vzdelávanie, a ich opisy.

Neakceptovaná

Čl. I § 6 ods. 6): Ak je zriaďovateľovi archívu opätovne udelený súhlas so zriadením archívu, už odovzdané archívne dokumenty zostávajú uložené v archíve, ktorý určilo ministerstvo v súhlase so zrušením archívu.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Znenie „zostávajú uložené v archíve, ktorý určilo ministerstvo v súhlase so zrušením archívu,“ nahradiť znením „budú uložené v archíve, ktorý určí ministerstvo po dohode so zriaďovateľom archívu pri opätovne udelenom súhlase“.

Odôvodnenie: Ustanovenie sa môže v aplikácii praxi ukázať ako obojstranne nevyhovujúce. Ko-

nečné rozhodnutie aj pri takejto formulácii ostane ministerstvu vnútra.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Po zrušení archívu preberá archívne dokumenty Slovenský národný archív alebo štátny archív s regionálnou územnou pôsobnosťou, čiže tieto archívne dokumenty nadobudne do svojej správy štát. Zmena vlastníctva týchto archívnych dokumentov je z hľadiska zabezpečenia právnej kontinuity neprípustná. Archívne dokumenty majú historickú, právnu a kultúrnu hodnotu, a preto nie je možné s nimi nakladať svojvoľne. Žiadosť o súhlas so zriadením alebo zrušením archívu predstavuje vážny krok, ktorý si vyžaduje dôsledné zváženie všetkých okolností, ktoré z toho vyplývajú, zo strany jeho zriaďovateľa.

Neakceptovaná

Čl. I § 8 ods. 1: Previesť vlastníctvo k archívne dokumentu v rámci územia Slovenskej republiky, ak štát neuplatnil svoje predkupné právo; ak ide o cudzí archívny dokument, môže previesť vlastníctvo aj mimo územia Slovenskej republiky.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: V písmene e) slovo „štát“ nahradiť znením: „ministerstvo alebo archív podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d)“.

Odôvodnenie: Archívne dokumenty vo verejných archívoch sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, čím je splnená požiadavka na predkupné právo štátu, ak vlastník ponúkne archívny dokument akémukoľvek verejnému archívu v SR.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Štát má vždy predkupné právo na archívne dokumenty. Je záujmom štátu nadobudnúť tieto dokumenty prostredníctvom Slovenského národného archívu a štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou do trvalej archívnej úschovy, čím sa zabezpečí ich ochrana a správa. V prípade, že MV SR nemá záujem o príslušné archívne dokumenty, resp. sa tieto archívne dokumenty netýkajú archívnych fondov v jeho správe, odporúča vlastníčkovi ponúknuť ich tomu verejnému archívu, ktorý príslušné archívne fondy spravuje.

Neakceptovaná

Čl. I § 12 ods. 3: Archív predkladá na štúdium originál archívneho dokumentu iba výnimočne; kópiu archívneho dokumentu predkladá vždy, ak...

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Text „Archív predkladá na

štúdium originál archívneho dokumentu iba výnimočne; kópiu archívneho dokumentu predkladá vždy, ak...» nahradiť textom: „Archív predkladá na štúdium kópiu archívneho dokumentu vždy, ak...“

Odôvodnenie: Neaplikovateľné a nepotrebné ustanovenie okrem výnimiek, ktoré sú v tomto bode uvedené. Archívy bežne a nie výnimočne predkladajú na štúdium originál archívneho dokumentu. Ustanovenie bude mať zmysel, keď bude značná časť archívnych dokumentov v zdigitalizovanej podobe a bude existovať systematický program ich digitalizácie.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Nie je predmetom novely. Znenie čl. 12 ods. 3 písm. a) je platné od 1. januára 2003. Význam roku 1526 je v tom, že pred týmto rokom vzniknuté a zachované archívne dokumenty sú vyhotovené na pergamene alebo ručnom papieri. Vzhľadom na náročnosť výroby tejto písacej látky sa spisomňovali iba zásadné veci. Zachovanie týchto archívnych dokumentov je základnou úlohou archívov a preto nie je prípustné ich predkladať na štúdium v origináloch aj s prihliadnutím na dostupnosť technológií pre vyhotovenie ich kópií.

Akceptovaná

Čl. I § 12 ods. 4: Prístup k archívnym dokumentom sa uskutočňuje na základe písomnej žiadosti okrem prístupu k archívnym dokumentom ich verejným vystavovaním. Žiadateľ v žiadosti o prístup k archívnym dokumentom formou odpisu, výpisu, potvrdenia alebo kópie uvedie ...

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Za text „vystavovaním“ vložiť „a zverejňovaním na webovom sídle“.

Odôvodnenie: Na prístup k archívnym dokumentom ich zverejňovaním na webovom sídle nie je potrebná písomná žiadosť.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Pripomienka bola zapracovaná.

Neakceptovaná

Čl. I § 12 ods. 6: Žiadateľ o prístup k archívnym dokumentom na účel historického výskumu alebo iného vedeckého výskumu predloží písomné potvrdenie subjektu, pre ktorý výskum realizuje; ak žiadateľ písomné potvrdenie nepredloží, archív žiadateľovi prístup k archívnym dokumentom obmedzí.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Vypustiť zo zákona bod 6.

Odôvodnenie: Požadovanie potvrdenia subjektu, pre ktorú sa výskum realizuje, je neopodstatnené

a odporuje demokratickému právu občana stanovenému v § 12, ods. 1). Historický alebo iný vedecký výskum môžu realizovať aj súkromní bádatelia pre svoju potrebu, nielen pre potreby nejakého subjektu, ktorý v zákone nie je nijako definovaný. Archív nie je oprávnený odmietnuť prístup k archívnym dokumentom súkromným bádateľom, pokiaľ to neodporuje iným ustanoveniam zákona.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Ide o nepochopenie problematiky umožňovania prístupu k archívnym dokumentom obsahujúcim osobné údaje. Naopak, príslušné ustanovenie umožňuje bádateľom, ktorí preukážu, že ich účel výskumu je historický alebo vedecký, možnosť nahliadať do archívnych dokumentov obsahujúcich osobné údaje ešte pred uplynutím 90 rokov od vzniku záznamu.

Akceptovaná

Čl. I § 12 ods. 9¹: Archív vyhotovuje odpis, výpis, potvrdenie z archívneho dokumentu a kópiu archívneho dokumentu za úhradu nákladov. Za vydanie odpisu, výpisu, potvrdenia z archívneho dokumentu a vyhotovenie kópie archívneho dokumentu uhrádza žiadateľ správny poplatok podľa osobitného predpisu; 22) za vyhotovenie kópie archívneho dokumentu, ktorý vyhľadal žiadateľ pri štúdiu v archíve sám, sa uhrádzajú len náklady archívu. Na vyhotovenom odpise, výpise, potvrdení a kópii osvedčuje ich zhodu s archívnym dokumentom. Archívom osvedčený odpis, výpis, potvrdenie a kópia nahrádzajú originál archívneho dokumentu.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Za slovo „žadateľ“ vložiť „poplatok alebo“.

Odôvodnenie: Správny poplatok si uplatňujú len štátne archívy. Ostatné typy archívov vyhotovujú odpis, výpis, potvrdenie z archívneho dokumentu a vyhotovenie kópie archívneho dokumentu za poplatok podľa cenníka služieb archívu.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: V § 12 ods. 10 sa rieši problematika doručovania odpisu, výpisu, potvrdenia z archívneho dokumentu alebo kópie archívneho dokumentu, za ktoré žiadateľ uhrádza správny poplatok do zahraničia. Navrhovaná úprava je zapracovaná v § 12 ods. 9 nasledovne: „Za vydanie odpisu, výpisu, potvrdenia z archívneho dokumentu a vyhotovenie kópie archívneho dokumentu uhrádza žiadateľ náklady archívu alebo správny poplatok podľa osobit-

ného predpisu; 22) za vyhotovenie kópie archívneho dokumentu, ktorý vyhľadal žiadateľ pri štúdiu v archíve sám, sa uhrádzajú len náklady archívu. Na odpise, výpise, potvrdení a kópii osvedčuje archív ich zhodu s archívnym dokumentom. Archívom osvedčený odpis, výpis, potvrdenie a kópia nahrádzajú originál archívneho dokumentu.“

Neakceptovaná

Čl. I § 13 ods. 1: Právo na prístup k archívnym dokumentom sa nevzťahuje na prístup k evidencii prírastkov, evidencii depozitov a evidencii úbytkov, na údaje o vlastníctve archívneho dokumentu a mieste jeho uloženia uvedené v evidenčnom liste k súboru archívnych dokumentov a na osobné údaje uvedené v archívnej pomôcke.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Vypustiť alebo upraviť bod 1).

Odôvodnenie: Bod 1) je v rozpore s § 7, písm. g), podľa ktorého je povinnosťou archívu umožňovať prístup k archívnym dokumentom, archívnym pomôckam a k evidencii archívnych dokumentov, ktoré prebral.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: V § 7 písm. g) sa ustanovujú povinnosti archívu týkajúce sa prístupu k archívnym dokumentom, archívnym pomôckam a k evidencii archívnych dokumentov, ktoré prebral, t. j. k súboru archívnych dokumentov, archívnych fondov a archívnych zbierok. V § 13 ods. 1 sa vylučujú niektoré základné druhy evidencií archívu a osobných údajov v archívnych pomôckach z práva na prístup z dôvodu ochrany osobných údajov, vlastníka archívnych dokumentov a mieste jeho uloženia.

Neakceptovaná

Čl. I § 15 ods. 1: Bádateľský poriadok upravuje organizáciu štúdia archívnych dokumentov, ochranu archívnych dokumentov pri štúdiu, vyhotovovanie odpisu, výpisu, potvrdenia z archívneho dokumentu, kópie archívneho dokumentu a prístup k evidencii archívnych dokumentov a k archívnym pomôckam, ktoré archív spravuje.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Ponechať pôvodný text: „odpisu, výpisu, potvrdenia z archívneho dokumentu“

Odôvodnenie: Potreba aplikačnej praxe. Nielen štátne archívy, ale aj iné typy verejných archívov vyhotovujú odpis, výpis a potvrdenie z archívneho

¹ V pripomienkovom konaní omylom označený ako bod 10.

dokumentu a považujú za potrebné upraviť túto službu v bádateľskom poriadku.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: Problematika vydávania výpisov a odpisov z archívnych dokumentov nemá byť riešená v bádateľskom poriadku archívu, keďže nesúvisí s podmienkami bádateľskej činnosti. Táto agenda patrí do samostatnej právnej úpravy a procesných predpisov týkajúcich sa správy archívnych dokumentov. Podľa dostupných informácií špecializované verejné archívy túto problematiku v bádateľskom poriadku neriešia.

Čiastočne akceptovaná

Čl. I § 15 ods. 4: Odcudzenie, zničenie alebo poškodenie archívneho dokumentu, a použitie vlastného reprografického zariadenia bez súhlasu archívu a neuvedenie zdroja archívneho dokumentu je hrubým porušením bádateľského poriadku. Bádateľovi, ktorý hrubo porušil bádateľský poriadok, archív môže obmedziť prístup k archívnym dokumentom až na desať rokov. Bádateľ, ktorý hrubo porušil bádateľský poriadok, je povinný uhradiť náklady vynaložené na odstránenie spôsobenej škody alebo cenu odcudzeného alebo zničeného archívneho dokumentu zistenú znalcom Akvizičnou komisiou).

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Text „Akvizičnou komisiou“ nahradiť textom „Akvizičnou komisiou ministerstva alebo poradným orgánom na posudzovanie a oceňovanie archívnych dokumentov v prípade archívu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d).“

Odôvodnenie: V prípade určenia ceny odcudzeného alebo zničeného archívneho dokumentu má rozhodovať orgán zriaďovateľa archívu. Nepovažujeme za vhodné, aby túto úlohu pre všetky typy archívov mala výlučne Akvizičná komisia ministerstva.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: § 3 ods. 6 znie: „(6) Vlastníkom nájdeného archívneho dokumentu sa stáva štát, ak nemá iného vlastníka alebo jeho vlastníka nie je známy. Správcom archívneho dokumentu ako majetku štátu je archív podľa § 4 ods. 2 písm. a). Na účel určenia výšky náležného cenu archívneho dokumentu zisťuje Akvizičná komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „akvizičná komisia“)“.

Neakceptovaná

Čl. I § 16 ods. 2 e): Zabezpečovať, aby správu registratúry vykonávali osoby, ktoré majú najmenej úplné stredné vzdelanie; najvyššie orgány verejnej moci a orgány verejnej moci s celoslovenskou pô-

sobnosťou zabezpečujú správu registratúry aspoň jedným zamestnancom s vysokoškolským vzdelaním najmä v študijnom odbore archívniectvo a pomocné vedy historické vedy alebo v príbuznom študijnom odbore.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Text „v študijnom odbore historické vedy alebo v príbuznom študijnom odbore“ nahradiť textom v znení: „v študijnom odbore historické vedy v študijnom programe, ktorého súčasťou je archívniectvo, alebo v príbuznom študijnom programe“.

Odôvodnenie: Študijné programy, ktorých súčasťou je archívniectvo, sú jediné, ktoré poskytujú vzdelanie aj v oblasti správy registratúry. Súčasťou študijného odboru historické vedy sú programy, ktoré neposkytujú vzdelávanie v oblasti správy registratúry (napríklad archeológia, etnológia, religionistika a pod.).

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: Ide o zosúladenie s vyhláškou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 244/2019 Z. z. o sústave študijných odborov Slovenskej republiky o určení študijných odborov, v ktorých môžu vysoké školy v Slovenskej republike poskytovať vysokoškolské vzdelávanie, a ich opisy.

Neakceptovaná

Čl. I § 22 ods. 2 g): Vyhlásenie odovzdávajúceho, že archívne dokumenty sú označené podľa rozhodnutia príslušného štátneho archívu.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Odstrániť slovo „štátneho“.

Odôvodnenie: To, ako majú byť archívne dokumenty označené, má určiť ten archív, ktorý dokumenty preberá.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novelty: Kompetencia rozhodovať o vyradovaní registratúrnych záznamov vyplýva ministerstvu z § 24 ods. 2 písm. d) a štátnemu archívu z § 24a písm. d). Ak ide o pôvodcov registratúry, ktorí odovzdávajú registratúrne záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou do archívov podľa § 4 ods. 2 písm. b) a c) ministerstvo podľa § 24 ods. 1 písm. e) prihliada vo vyradovacom konaní na stanovisko ich archívu. Príslušné ustanovenie nadväzuje na rozhodovaciu kompetenciu štátneho archívu.

Akceptovaná

Čl. I § 22 ods. 2 j): Odtlačok úradnej pečiatky odovzdávajúceho, archívu a podpisy ich zástup-

cov; ; to neplatí pre elektronickú formu preberacieho protokolu.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Odstrániť „odovzdávajúceho.“

Odôvodnenie: Nie všetci pôvodcovia majú úradné pečiatky. Ustanovenie je preto pre nich nevykonateľné.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Z § 22 ods. 2 písm. j) sa vypúšťa slovo „úradnej“.

Neakceptovaná

Čl. I § 24 ods. 1

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Za písm. o) vložiť nové písmeno v znení: „vydáva štandardy pre elektronické archívne informačné systémy a posudzuje zhodu elektronického archívneho informačného systému so štandardom pre elektronické archívne informačné systémy“.

Odôvodnenie: Štandardy pre elektronické archívne informačné systémy sú podmienkou na budovanie elektronických archívov, ktoré majú preberať elektronické archívne dokumenty. Neexistencia týchto štandardov je veľká prekážka pre všetky archívy pri navrhovaní architektúry vlastných AIS; resp. aj dôvod, prečo ho dodnes nemajú.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: MV SR tento zámer malo, ale vzhľadom k zmene legislatívnych pravidiel muselo od tohto zámeru ustúpiť. Najbližšia novela zákona bude predmetné znenie obsahovať, nakoľko sa na tejto úlohe pracuje.

Neakceptovaná

Čl. I § 30a ods. 1 t): Neponúkne ministerstvu archívne dokumenty na prednostné odkúpenie.

Typ pripomienky: obyčajná pripomienka

Dátum vytvorenia: 25. 01. 2025

Text pripomienky: Doplniť za „ministerstvu“, text „alebo archívu podľa § 4, ods. 2. bod b), c), d)“.

Odôvodnenie: Archívne dokumenty vo verejných archívoch sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, čím je splnená požiadavka na predkupné právo štátu, ak archívny dokument vlastník ponúkne akémukoľvek verejnému archívu v SR.

Vyhodnotenie pripomienky predkladateľom novely: Štát má vždy predkupné právo na archívne dokumenty. Je záujmom štátu nadobudnúť tieto dokumenty prostredníctvom štátnych archívov do trvalej archívnej úschovy, čím sa zabezpečí ich ochrana

a správa. V prípade, že MV SR nemá záujem o príslušné archívne dokumenty, resp. sa tieto archívne dokumenty netýkajú archívnych fondov v jeho správe, odporúča vlastníčkovi ponúknuť ich tomu verejnému archívu, ktorý príslušné archívne fondy spravuje.

Prerokované pripomienky, ktoré neboli vložené ako pripomienky v pripomienkovom konaní:

§ 7 písm. h

Pripomienka: § 7 vypustiť písmeno (h).

Odôvodnenie: Program vyhotovovania konzervačných kópií je v dnešnej digitálnej dobe anachronizmom. Vyhotovovanie konzervačných kópií je vlastne digitalizácia archívnych dokumentov, ktorej sa archívy venujú individuálne podľa svojich možností, často priebežne podľa požiadaviek bádateľov a nielen podľa stanoveného programu.

Slovenský národný archív nemá nikde zákonom stanovenú funkciu evidencie informácií o programoch vyhotovovania konzervačných kópií.

§ 8 bod 2e: ponúknuť archívny dokument ministerstvu na prednostné odkúpenie alebo zmluvnú úschovu, ak sám nie je schopný zabezpečiť jeho ochranu; súčasťou ponuky na odkúpenie je návrh ceny.

Pripomienka: Vložiť za „ministerstvo“ text „alebo archívu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d)“.

Odôvodnenie: Archívne dokumenty vo verejných archívoch sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, čím je splnená požiadavka na predkupné právo štátu, ak archívny dokument vlastník ponúkne akémukoľvek verejnému archívu v SR.

§ 10 bod 1: Evidenciu archívu tvoria evidenčné listy k súborom archívnych dokumentov, ktoré prebral, evidencia prírastkov, evidencia depozitov a evidencia úbytkov. Evidenčný list k súboru archívnych dokumentov archív bezodkladne po jeho vyhotovení zasiela príslušnému štátnemu archívu s regionálnou územnou pôsobnosťou na zaradenie do jeho evidencie; archívy podľa § 4 ods. 2 písm. b) ho zasielajú ministerstvu. Evidenčný list k súboru archívnych dokumentov archív podľa § 4 písm. d) bezodkladne po jeho vyhotovení zasiela príslušnému štátnemu archívu“.

Pripomienka: Technická: nahradiť text „§ 4 písm. d)“, textom „§ 4 ods. 2 písm. d)“.

Odôvodnenie: Zrejmý preklep.

§ 12 bod 10: Odpis, výpis, potvrdenie z archívneho dokumentu alebo kópiu archívneho dokumentu, za

ktoré žiadateľ uhrádza správny poplatok, ministerstvo doručuje do zahraničia prostredníctvom Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky“.

Pripomienka: Vypustiť bod (10).

Odôvodnenie: Z dôvodu neúmerneho zaťaženia MZV a EZ SR takouto povinnosťou navrhujeme bod vypustiť.

§ 13 bod 4

Pripomienka: Technická: za „b)“ doplniť „d)“.

Odôvodnenie: V prípade bodu d) taktiež o obmedzení prístupu rozhoduje vlastník alebo pôvodca archívneho dokumentu.

§ 24 bod 2c: schvaľuje registratúrny poriadok a registratúrny plán pôvodcu registratúry, ako aj bádateľský poriadok archívu; ak registratúrny poriadok upravuje manipuláciu s registratúrnymi záznamami obsahujúcimi utajované skutočnosti, prihliada pri jeho schvaľovaní na stanovisko Národného bezpečnostného úradu.

Pripomienka: Schvaľovanie bádateľského poriadku uviesť ako samostatný bod, v ktorom bude definované aj akým archívom ho schvaľuje.

Odôvodnenie: Obsahovo nepatrí do jednej vety k schvaľovaniu registratúrnych poriadkov a plánov pôvodcov + chýba informácia, ktorým subjektom bádateľské poriadky ministerstvo schvaľuje.

§ 24a bod c: schvaľujú registratúrny poriadok a registratúrny plán pôvodcu registratúry, ako aj bádateľský poriadok archívu; ak registratúrny poriadok upravuje manipuláciu s registratúrnymi záznamami obsahujúcimi utajované skutočnosti, prihliadajú pri jeho schvaľovaní na stanovisko Národného bezpečnostného úradu.

Pripomienka: Schvaľovanie bádateľského poriadku uviesť ako samostatný bod, v ktorom bude definované aj akým archívom ho schvaľuje.

Odôvodnenie: Obsahovo nepatrí do jednej vety k schvaľovaniu registratúrnych poriadkov a plánov pôvodcov + chýba informácia, ktorým subjektom bádateľské poriadky štátny archív schvaľuje.

Pripomienky zosumarizovala:
Mgr. Jana Gubášová Baherníková, PhD.
tajomníčka

Pripomienky vložila do Slov-Lex:
Mgr. Martina Orosová, PhD.
predsedníčka

ZÁPISNICA Z ONLINE ZASADNUTIA VÝBORU SPOLOČNOSTI SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV 11. FEBRUÁRA 2025

Program:

1. Plán činnosti SSA na rok 2025
2. Edičná činnosť SSA
 - a. Fórum archivárov
 - b. Archívny almanach
 - c. Zborník SSA 2023
 - d. Zborník SSA 2024
 - e. Zborník SSA o Márii Opočenskej Jeršovej
3. Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívnicka venovaný Františkovi Sedlákovi
4. Webové sídlo SSA
5. Hospodárenie SSA
6. Rôzne

Rokovanie otvorila a viedla predsedníčka M. Orosová. Na úvod informovala prítomných o novom členovi výboru SSA – Václav Ihnát, zvolený vo voľbách v roku 2022 ako náhradník, nahradil Helenu Hollú, ktorá z výboru SSA vystúpila.

Plán činností na rok 2025:

Fórum archivárov: redakcia pripravuje najbližšie číslo. Bude obsahovať aj informácie o pripravovaných podujatiach.

Archívny almanach: M. Orosová informovala o priebehu zasadnutia redakčnej rady Archívneho almanachu, na ktorú bola prizvaná. Ocenila profesionalitu a zanieťenie členov redakčnej rady. V roku 2025 bude zborník venovaný Slavkovi Churému pri príležitosti jeho nedožitých 90. narodenín. Do najbližšieho vydania Fóra archivárov pripraví redakčná rada výzvu na zasielanie príspevkov.

Zborník SSA 2023 *Vodné diela v archívnych dokumentoch*: recenzné konanie. Zborník by mal byť pripravený do tlače v polovici roka 2025.

Zborník SSA 2024 *Ženy v archívnych prameňoch*: odovzdaných je 18 príspevkov. Každý príspevok bude recenzovaný jedným recenzentom. Termín na odovzdanie recenzných posudkov je polovica marca 2025. Nasledovať budú editorské práce tak, aby bol zborník vydaný tento rok.

Zborník zo seminára z cyklu Osobnosti slovenského archívnicka o Márii Opočenskej Jeršovej: príspevky, ktoré boli doručené, sú v recenznom konaní. Žiadosť o finančnú podporu na vydanie zborníka prostredníctvom Fondu na podporu kul-

túry národnostných menšín Kultminor stále nie je skompletizovaná. Zodpovedná pracovníčka z Ministerstva kultúry SR prisľúbila doplniť dokumenty dodatočne zaslané.

Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívnickva venovaný Františkovi Sedlákovi: riaditeľ Slovenského národného archívu súhlasí so zapojením SNA do organizovania seminára. Aktuálne sa pripravuje call for papers. Osloviť ako spoluorganizátora aj Filozofickú fakultu Univerzity Komenského, keďže F. Sedlák tu externe prednášal. Na čiastočnú úhradu nákladov, napr. na občerstvenie podal Š. Hrivňák žiadosť o dotáciu od Slovenskej historickej spoločnosti (cca 200 €).

Webové sídlo SSA: Obsahový základ je viac menej pripravený. Je potrebné naprogramovať stránku a potom postupne dopĺňať obsah.

Hospodárka SSA podala správu o stave hospodárenia a finančnej bilancii za rok 2024. Prítomní členovia výboru a revíznej komisie SSA nemali k správe žiadne výhrady. Zároveň informovala o doručení dokladov externému účtovníkovi na vypracovanie daňového priznania.

V roku 2025 sa budú tlačiť tri zborníky a Archívny almanach. Potrebujeme získať prostriedky aj z iných zdrojov – v marci otvára výzvy SPP, ktorý nás už v minulosti podporil, pokúsiť sa využiť systémy ako Donio, StartLab a pod. na konkrétne aktivity.

Plaketa SSA bude udeľovaná na seminári z cyklu Osobnosti slovenského archívnickva na konci roka 2025.

Členovia výboru a revíznej komisie, ktorí chcú potvrdenie o dobrovoľníckej činnosti pre možnosť darovať 3 % zaplatenej dane, si toto potvrdenie vyžadujú od predsedníčky M. Orosovej.

Zapísala: *Jana Gubášová Baherníková*
Overila: *Martina Orosová*

ZÁPISNICA Z ONLINE ZASADNUTIA VÝBORU SPOLOČNOSTI SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV 25. MARCA 2025

Program:

1. Edičná činnosť SSA
2. Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívnickva venovaný Františkovi Sedlákovi
3. Rôzne

Fórum archivárov: Číslo 1/2025 vyjde v polovici mája 2025. Pripravujú sa posledné texty, ktoré budú zaradené do tohto čísla.

Archívny almanach: vydanie ročníka 2024 mierne mešká. Všetky texty sú už ale pripravené, je potrebné dokončiť anotácie a potom už budú texty zaslané na grafickú úpravu.

Zborník SSA 2023 *Vodné diela v archívnych dokumentoch*: Prebehlo recenzné konanie, vyberá sa grafika na zalomenie zborníka.

Zborník SSA 2024 *Ženy v archívnych prameňoch*: Recenzenti už dodali takmer všetky recenzné posudky. M. Orosová urobí korektúry textov vrátane jazykovej korektúry a K. Hrivňáková zjednotí citacný aparát do jednotnej formy. Je potrebné ešte zabezpečiť grafickú úpravu. M. Orosová podala žiadosť o grant na vydanie od Nadácie mesta Bratislavy – zatiaľ nemá rozhodnutie.

Zborník zo seminára z cyklu Osobnosti slovenského archívnickva o Márii Opočenskej Jeršovej: recenzné konanie je takmer ukončené. Recenzné posudky budú zaslané autorom na zapracovanie prípadných pripomienok. Ostáva dokončiť anglické preklady resumé a grafickú úpravu. Na vydanie tohto zborníka získala SSA finančnú podporu z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín Kultminor. Termín na vydanie zborníka je jún 2025, kto-

rý je záväzný, vyplývajúci zo zmluvy o podpore. Je potrebné dbať na dôsledné dodržiavanie všetkých povinností dohodnutých v zmluve a aj všeobecných ustanovení z manuálu k tejto podpornej schéme. Následné kontroly bývajú veľmi podrobné v oblasti vyúčtovania, ale aj plnenia všetkých úkonov, ku ktorým sa prijemca finančnej podpory zaviazal.

Redaktori všetkých publikácií overia, či sú uvádzané zdroje sprievodných obrázkov, príp. či nie je potrebné požiadať o súhlas s ich publikovaním.

Všetky zborníky je plánované predstaviť najneskôr na seminári z cyklu Osobnosti slovenského archívnictva na jeseň 2025.

M. Orosová urobila prepočet odhadovaných nákladov na vydanie jedného zborníka, ak by autori a všetci, ktorí sa na jeho vydaní podieľajú, boli odmenení za svoju prácu. Suma by bola cca 14 500 €.

Zároveň pripomenula, že členovia stálych redakcií Archívneho almanachu a Fóra archivárov nedostali žiadnu odmenu za svoju činnosť v roku 2024. Dodatočne im budú zakúpené a odovzdané poukážky na nákup do kníhkupectva.

Je potrebné vyriešiť distribúciu už existujúcich, ale aj nových zborníkov, ktoré budú ešte tento rok v tlačenej podobe. Všetky bude možné si zakúpiť/vyzdvihnúť na seminári na konci roka. Musíme však nájsť aj spôsob distribúcie pre členov a záujemcov, ktorí na podujatia SSA nezvyknú chodiť.

Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívnictva venovaný Františkovi Sedlákovi: Zatiaľ sú tri príspevky. I. Červenková osloví ešte Historický ústav SAV, v. v. i., so žiadosťou o vystúpenie s príspevkom. M. Orosová prisľúbila prednesenie príspevku o jeho pedagogickej činnosti.

Archívne dni v SR 2026: členovia výboru SSA sa už dávnejšie zhodli na potrebe zamerať sa počas archívnych dní na prioritne archivárske témy. Bolo by vhodné, čo najskôr určiť konkrétnu tému a vypísať výzvu, aby bol dostatok času na prípravu hodnotných príspevkov. Takisto je otvorená otázka formy konferencie – ponechať klasickú prednáškovú formu alebo prejsť na panelové moderované diskusie s oslovenými odborníkmi, určiť jednu tému alebo viac paralelných tém. Taktiež je potrebné dohodnúť spoluorganizátorský archív. Počas AD 2026 bude zároveň valné zhromaždenie SSA s voľbou výboru SSA na obdobie 2026 – 2030.

V Bratislave, 02. apríla 2025

Zapísala: Jana Gubášová Baherníková
Overila: Martina Orosová

ZÁPISNICA Z ONLINE ZASADNUTIA VÝBORU SPOLOČNOSTI SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV 24. APRÍLA 2025

Program:

1. Edičná činnosť SSA
2. Podujatia
3. Rôzne

Fórum archivárov: Grafičke bola pred Veľkou nocou odovzdaná väčšina textov. Posledné aktuálne články budú zaslané v najbližších dňoch.

Archívny almanach: Všetky články sú odovzdané po autorských korektúrach na základe recenzných posudkov, nasleduje jazyková a redakčná korektúra a následne grafická úprava. Anotácie je ešte možné dodať. Po ukončení prác na ročníku 2024 oznámil výkonný redaktor Š. Hrivňák, že sa vzdáva funkcie a bude potrebné zvoliť nového výkonného redaktora.

Zborník SSA 2023 Vodné diela v archívnych dokumentoch: Väčšina príspevkov je odovzdaná po autorských korektúrach. Posledné dva príspevky by mali byť odovzdané do začiatku mája. Sú doplnené všetky súčasti textov (abstrakty, resumé, životopisy autorov). Zostavovateľky aktuálne zabezpečujú redakčnú úpravu textov a jazykovú korektúru.

Zborník SSA 2024 Ženy v archívnych prameňoch: Všetky recenzie už sú odovzdané. Overoval sa pôvod obrázkov. Pri časti z nich bude potrebné požiadať o povolenie na publikovanie. SSA zatiaľ nedostala žiadnu informáciu o vyhodnotení podaného projektu v rámci Nadácie mesta Bratislava. Takto získané prostriedky by pokrývali náklady spojené s vydaním zborníka.

Zborník zo seminára z cyklu Osobnosti slovenského archívnictva o Márii Opočenskej Jeršovej: Všetky články, ktoré autori odovzdali po korektúrach na základe recenzných posudkov, prešli jazykovou korektúrou. Čaká sa na posledné neodovzdané, ale prisľúbené texty. Resumé, ktoré boli dodané, boli zaslané prekladateľke. Tie články, ktoré sú už redakčne pripravené je potrebné priebežne zasielať na grafickú úpravu.

Stav rozpracovanosti všetkých pripravovaných zborníkov a Archívneho almanachu je dostatočný, aby mohli byť najneskôr na jeseň 2025 všetky vydané a prezentované verejnosti.

Seminár z cyklu Osobnosti slovenského archívnictva o Františkovi Sedlákovi: Plán

pridať Katedru archívnickva a muzeológie FiF Univerzity Komenského ako spoluorganizátora. Je potrebné určiť definitívny termín a vybrať miesto konania. Zatiaľ je prihlásených 5 príspevkov. Organizátori oslovia ešte vybraných odborníkov na konkrétne odborné témy, ktorým sa F. Sedlák venoval a nie sú pokryté.

Archívna exkurzia: Jej tohtoročná organizácia je otázna pre vyťaženosť aktívnych členov výboru SSA. Ak sa však nájde dobrovoľník, ktorý by ju organizačne pripravil, výbor ho podporí.

Archívne dni v SR 2026: Pripraviť anketu o tom, o aké témy z oblasti archívnickva by bol medzi členmi SSA záujem. Minimálne časť archívnych dní by prebiehala formou panelových diskusií.

Webové sídlo SSA: Bol zadaný dopyt na služby vytvorenia novej webového sídla a M. Orosová pripravila jeho základnú štruktúru. K tomu je ešte potrebné doplniť ku každej záložke krátke texty – v prvom kole aspoň aktivity, ktoré organizoval tento výbor: Archívne dni, zborníky, Fórum archivárov. Následne po spustení prevádzky sídla by sme dopĺňali staršie. Ďalšie sekcie: Adresár archívov (základné informácie a URL adresa ich websídel), Osobné fondy, Členská zóna, Blog, Partneri (priestor pre sponzorov), Sekcia prístupná iba pre členov. Je zámer podať projekt APVV (Univerzita Komenského, Trnavská univerzita a Prešovská univerzita), v rámci ktorého by sa pripravila elektronická verzia Biografického slovníka slovenských archivárov.

Trnavská pobočka SHS oslovila SSA so žiadosťou o spoluprácu pri vydaní **zborníka z konferencie venovanej historikovi A. Avenariovi**, organizovanej minulý rok. Bola podaná žiadosť o grant na Trnavskom samosprávnom kraji. Čaká sa na vyhodnotenie.

Členské príspevky: M. Orosová rozpošle členom SSA e-mail s informáciou o platbe členského. Najmä je potrebné pripomenúť zmenu výšky členského príspevku, pretože prichádza množstvo platieb s nesprávnou sumou.

V Bratislave, 24. apríla 2025

Zapísala: *Jana Gubášová Baherníková*
Overila: *Martina Orosová*

NOVINKY Z ICA

ICA NEWS

Medzinárodná rada archívov pokračuje v príprave zaujímavých webinárov a seminárov. Expertná skupina ICA proti krádeži, obchodovaniu a manipulácii (ICA/EGATTT) rozbehla sériu webinárov o ochrane dokumentárneho dedičstva, zvyšovaní bezpečnostných opatrení v kultúrnych inštitúciách a podpore spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní. V marci prebehlo úvodné zasadnutie s podnázvom *A čo krádež, obchodovanie a manipulácia?*, ktoré sa zaoberalo prácou EGATTT a predstavilo kľúčové zistenia z nedávneho prieskumu o prevencii krádeží v archívoch a knižniciach so špeciálnymi zbierkami. Ďalšie stretnutia sa uskutočnia v apríli a júni a sú určené pre všetkých odborníkov pracujúcich v archívoch, knižniciach, múzeách a v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva.¹

V marci sa uskutočnili aj štyri semináre s názvom *Zoznámte sa s RiC*. Sériu pripravila Expertná skupina ICA pre archívny opis (ICA/EGAD) a ponúkla úvod do nového štandardu pre opis *Records in Contexts*. Účastníci sa mohli priamo zapojiť do diskusie s odborníkmi, ktorí stáli za jeho vývojom.

Výzva na podávanie nominácií 2025

Medzinárodná rada archívov vyzýva členov, aby sa do globálnej siete zapojili ešte intenzívnejšie a prihlásili seba alebo podporili kolegu podať nomináciu na jednu z otvorených pozícií. Je to príležitosť, ako spestriť rôznorodosť hlasov v archívnej komunite, prevziať riadiace úlohy, začleniť sa do expertných skupín a mentorovať ďalšiu generáciu profesionálov. Predkladanie nominácií je otvorené do 4. apríla 2025. Viac informácií o voľbách je na webovom sídle: <https://www.ica.org/elections-ica-calls-for-nominations-2025/>.

Vybrané projekty FIDA 2025

Medzinárodná rada archívov z Fondu pre medzinárodný rozvoj archívov (FIDA) na rok 2025 zafinancuje päť projektov, ktoré vybrala spomedzi

žiadateľov. Tieto projekty prispejú k rozvoju archívov a k budovaniu kapacít v Keni, Samoe, Novom Zélande, Palestíne a Libanone. Prostredníctvom fondu ICA naďalej napĺňa svoj záväzok posilňovať archívne inštitúcie, chrániť dokumentárne dedičstvo a podporovať archivárov na celom svete.²

Nechajte svoj hlas zaznieť!

ICA ponúka svojim členom jedinečný priestor na propagáciu podujatí, oznámení a dôležitých správ medzi tisíckami archivárov po celom svete. Platforma je navrhnutá tak, aby pomohla efektívne šíriť informácie a osloviť široké publikum. Stačí vyplniť jednoduchý formulár dostupný na webovom sídle ICA.³ Vďaka svojim sociálnym sieťam a oficiálnemu webovému sídlu, ktoré sledujú tisíce návštevníkov, zabezpečuje ICA cielený a široký dosah pozvánok a správ. Zapojením sa do globálnej komunity ICA môžu členovia nadväzovať cenné kontakty a rozvíjať zmysluplnú spoluprácu. Táto služba je dostupná výlučne pre členov ICA.

Adriána Klincová
Archív Slovenského národného múzea

¹ ica.org pozri: <https://www.ica.org/preventing-theft-and-trafficking-of-documentary-heritage-ica-egattt-2025-webinar-series-on-theft-trafficking-and-security/>

² ica.org pozri: <https://www.ica.org/fida-2025-selected-projects-supporting-archival-development-across-the-globe/>

³ ica.org pozri: <https://www.ica.org/news-events/promote-your-news-and-events-to-thousands-in-the-ica-network/>

BIBLIOGRAFIA ZAMESTNANCOV ŠTÁTNYCH ARCHÍVOV NA SLOVENSKU ZA ROK 2021

Tematická časť

ARCHÍVNICTVO

BARTAL, Michal	ARCHIVNÍ ČASOPIS. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. 70, č. 1, 2. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 155-158. ISSN 0231-6722
BARTAL, Michal	ARCHIVNÍ ČASOPIS. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. 70, č. 3, 4. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 198-199. ISSN 0231-6722
BARTAL, Michal	Sčítania ľudu v Slovenskom národnom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 25-32.
BEDNÁROVÁ, Marta	MRIŽOVÁ, Mária – KARÁCSONYOVÁ, Elena. Moderná správa registratúry. Príručka správcu registratúry. Nováky : Asociácia správcov registratúry, 2019, 322 s. ISBN-978-80-570-0852-1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 122-123.
BELEJ, Milan	The American Archivist 2018/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 139-143.
BELEJ, Milan	The American Archivist 2018/2. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 186-190.
BUGYINSZKÁ, Klaudia	A LEVÉLTÁRI SZEMLE. A Magyar Nemzeti Levéltár a Magyar Levéltárosok Egyesülete és a Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa folyóirata, 70. évfolyam, 2020, 1-2.szám. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 167-172. ISSN 0231-6722
BUGYINSZKÁ, Klaudia	A LEVÉLTÁRI SZEMLE. A Magyar Nemzeti Levéltár a Magyar Levéltárosok Egyesülete és a Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa folyóirata, 70. évfolyam, 2020, 3-4.szám. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 208-212. ISSN 0231-6722
FEJEŠOVÁ, Mária	Editoriál. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 4.
FEJEŠOVÁ, Mária	Z činnosti odborov. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 10-11.
FEJEŠOVÁ, Mária	Z činnosti odborov. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 5.
FIALKOVIČOVÁ, Miriama	Východoslovenská pobočka Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Košiciach (1915) 1958 – 1990 (1991) – rozbor archívneho fondu. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 47-63.
GAZDÍKOVÁ, Alena	Paginae Historiae. Sborník Národního archivu v Praze, 28/2020, č. 1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 133-138. ISSN 0231-6722
GAZDÍKOVÁ, Alena	Paginae Historiae. Sborník Národního archivu v Praze, 28/2020, č. 2, In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, č. 2, 2021, s. 173-178. ISSN 0231-6723
GREŠOVÁ, Dušana	<i>Historická fotografie. Sborník pro prezentaci historické fotografie.</i> Brno : Technické museum v Brně; Praha : Národní archiv, 2020, roč.19, 90 s. ISSN 1213-399X, ISBN 978-80-87896-82-2 (TMB), ISBN 978-80-7469-104-1 (NA). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 169-170. ISSN 0231-6722

GREŠOVÁ, Dušana	Kyanotypia – historická fotografická technika. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 68-80. ISSN 0231-6722
GREŠOVÁ, Dušana	Prieskum a diagnostika mikrofilmov uložených vo filmotéke SNA. In <i>Chémia a technológia pre život</i> [elektronický zdroj] : 23. celoslovenská študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, Bratislava, 24. 11. 2021. 1. vyd. Bratislava : Fakulta chemickej a potravinárskej technológie, STU v Bratislave, 2021, s. 31-32. ISBN 978-80-8208-064-6
IHNÁTOVÁ, Daniela	Výstava „Ján Ihnát ml. – zabudnutý spisovateľ“. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 31.
JERGOVÁ, Eva	Programy venované 730. výročiu prvej písomnej zmienky o meste Rožňava. [citované 15. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://www.roznava.sk/programy-venovane-730--vyrociu-prvej-pisomnej-zmienky-o-meste-roznava >
KAFÚNOVÁ, Jana	Archives and Records: The Journal of the Archives and Records Association, 2020/3. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1. s. 147-149. ISSN 0231-6722
KAFÚNOVÁ, Jana	Archives and Records: The Journal of the Archives and Records Association, 2021/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2., s. 192-195. ISSN 0231-6722
KOLLÁROVÁ, Barbora	Dedičstvo pre všetkých. DEKD 2021 v Štátnom archíve v Trnave. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 30-31.
KOLLÁROVÁ, Barbora	Kráľovský hudobný nástroj v slobodnom kráľovskom meste. Slávnostné otvorenie výstavy v Štátnom archíve v Trnave. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 36-37.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Archiwista Polski 2020/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 202-204.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Fórum archivárov – platforma poznávania. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 1.
LUZ, Rastislav	GARAJOVÁ, Veronika. Catalogus fragmentorum cum notis musicis medii aevi e civitate Trenchini (= Catalogus fragmentorum cum notis musicis medii aevi in Slovacia. Tomus VI). <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 130-131.
MACALÍKOVÁ, Lucia	Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 43-44.
MÁJKOVÁ, Terézia	Zdravotníctvo vtedy a dnes – výstava archívnych dokumentov v skalickom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 34-35. ISSN 1339-8423 (online), ISSN 1335-6658 (tlačené vydanie)
MAKOVÁ, Alena	Fixing Agents used for aqueous conservation processes. In <i>The 5th Annual International Scientific and Practical Seminar „Document Restoration: Conservatism and Innovation“</i> . Moscow : National Library, 2021, s. 97-102. ISBN 978-5-7510-0791-1
MAKOVÁ, Alena	Фиксативы для неводостойких текстов. Исследование специалистов Национального архива Словакии. <i>The 5th Annual International Scientific and Practical Seminar „Document Restoration: Conservatism and Innovation“</i> . Moscow : National Library, 2021, s. 90-96. ISBN 978-5-7510-0791-1
MARTINICKÝ, Miroslav	Prísahy „správcov“ písomností archívu Trenčianskej stolice. In <i>Historica : Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského</i> , 2020, roč. 51, s. 265-280. ISBN 978-80-223-4989-5
NOVOSÁDOVÁ, Mária	Otečestvennyje archivny, 2020, č. 1-3. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, 2021, č. 1, s. 172-179.
NOVOSÁDOVÁ, Mária	Otečestvennyje archivny, 2020, č. 4-6. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, 2021, č. 2, s. 212-219.

PACHEROVÁ, Laura	Reštaurovanie pauzovacích papierov z fondu Dušana Samuela Jurkoviča. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 64-75. ISSN 0231-6722
PALUGA, Lukáš	Výstava – Milan Rastislav Štefánik. Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno [cit. 2021-04-06]. Dostupné na internete: < https://www.minv.sk/?oznamy-a-aktuality-17 ; https://sites.google.com/view/archiv-v-komarne/kalendarium/2021/14-6-2021 >
PAVLOVIČ, Richard	70 rokov Štátneho archívu v Košiciach. Košice: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Košiciach, 2021, 272 s. ISBN 9788097317829
PAVLOVIČ, Richard	Správa o činnosti Akvizičnej komisie riaditeľa odboru archívov a registratúr sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra SR za roky 2016 – 2020. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, č. 1, s. 185-192.
PAVLOVIČ, Richard	Štátny archív v Košiciach si pripomína 70. výročie svojho založenia, TASR, 10.5. https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:20210510TBB00088
PAVLOVIČ, Richard	Štátny archív v Košiciach si pripomína 70. výročie založenia. In <i>Korzár SME</i> , [citované 10. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://kosice.korzar.sme.sk/c/22656311/statny-archiv-v-kosiciach-si-pripomina-70-vyrocie-zalozenia.html >
PÚČIK, Marek	Archivi 2018/1, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 149-155.
PÚČIK, Marek	Archivi 2018/2, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 194-197.
RAGAČOVÁ, Júlia	Dni európskeho kultúrneho dedičstva. Dedičstvo pre všetkých. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. 32, august/september 2021, s. 60-61.
RAGAČOVÁ, Júlia	Ďalší úspešný príbeh v histórii Trnavy: O hasičoch – samaritánoch a samaritánskej službe. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. 32, máj 2021, s. 20-23.
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Deň otvorených dverí v archíve v Šali. In <i>Fórum archivárov</i> , roč. 30, 2021, č. 2, s. 29-30. ISSN 1339-8423.
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Medzinárodná konferencia a výstava v Šalianskom archíve – kaštieli. In <i>Slovo Šalanov</i> , 2021, s. 11. ISSN 1336-4065
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Medzinárodná konferencia a výstava v Štátnom archíve v Trnave, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali s názvom Hospodárstvo v dejinách regiónu. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 34-36. ISSN 1339-8423
TICHÝ, Ivan	Novinky v Slovenskom banskom archíve, špecializovanom pracovisku Slovenského národného archívu. <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 193-195.
TOKÁROVÁ, Lucia	Informačný systém Elektronický archív Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. In <i>Česko-slovenská historická ročenka</i> , 2021, roč. 23, č. 1, s. 87-97.
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Ako funguje Facebook Slovenského národného archívu? In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 21-24.
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Sborník archivních prací, Praha : Odbor archivní správy Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. LXX, č. 1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 179-184. ISSN 0231-6722
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Sborník archivních prací, Praha : Odbor archivní správy Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. LXX, č. 2. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, č. 2, 2021, s. 219-221. ISSN 0231-6722
VÁLYIOVÁ, Nikola	Emil Petách, zaslúžilý pracovník kultúry. Osobný fond numizmatika, múzejníka, historika. In <i>Múzeum</i> , 2021, č. 3, s. 32-35.
VELIČKA, Drahomír	K dejinám archívov v Kysuckom Novom Meste. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 7-22.

ARCHIVÁRI-HISTORICI

DOPIRÁK, Anton	Blanka Baňasová. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 196-198.
DULOVÍČ, Erik	KAZBUNDA, Karel. Mé archivní poslání ve Vídni 1919 – 1923. Kahuda, Jan (zost.). Praha : Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, č. 2, s. 161-164.
FEJEŠOVÁ, Mária	Juraj Turcsány 65-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 263-265.
FEJEŠOVÁ, Mária	Navždy odišla Janka Príbulová. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30., č. 3, s. 79-80.
FEJEŠOVÁ, Mária	Osobnosti slovenského archívnictva (4). Alexander Zrebený. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 38-48.
FEJEŠOVÁ, Mária	Profesor Vincent Sedlák a historická onomastika. In MAREK, Miloš (zost.). <i>In honorem et memoriam viri doctissimi. Zborník k nedožitým deväťdesiatinám prof. Vincenta Sedláka</i> . Trnava : Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, 2021, s. 45-51.
FEJEŠOVÁ, Mária	Púť za Svätým otcom v Šaštíne-Strážach očami archivárky. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 37-39.
FEJEŠOVÁ, Mária	Spomienka na profesora Jozefa Šimončiča. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 50-51.
FEJEŠOVÁ, Mária	Za Jankou Príbulovou. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 271-272.
FIALKOVIČOVÁ, Miriama	Profesor Ladislav Tajták (1921 – 2020). 70 rokov v službách histórie (Online výstava). In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 24.
GALAMBOŠ, Ivan	Kráľ písma. Rozhovor v časopise <i>Téma</i> č. 16, s. 36-43.
HEGYI, Elena	Spomienka na archivára, pedagóga a historika Jozefa Gindla. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 152-154.
HOLLÁ, Helena	Helena Lalková, rod. Jeleníková. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 60-61.
HOLLÁ, Helena	Náš jubilant Peter Martinka. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 202.
HOLLÁ, Helena	Oslávenec Miroslav Šmalo. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 49.
IHNÁTOVÁ, Daniela	Jubilant Štefan Vozár. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 149.
JERGOVÁ, Eva	Spomienka na Ondreja Petergáča. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 269-270.
KEREKEŠOVÁ, Eva	Spomienka na Ondreja Petergáča. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 51, č. 3, s. 81.
KERESTEŠ, Peter	Jubileum Evy Gábrišovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 251-253.
KERESTEŠ, Peter	Marián R. Zemene 85-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 264-266.
KERESTEŠ, Peter	Životné jubileum Šarloty Drahošovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 250-251.
KREDATUSOVÁ, Alena	K životnému jubileu Agnesy Žifčákovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, ročník 51, č.1, s. 267-208.
KUNDEROVÁ, Diana	Naša jubilantka Margita Krajňáková. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 257-259.
MALOVCOVÁ, Božena	Životné jubileum Evy Sedláčkovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 261-263.

PAVLOVIČ, Richard	Ladislav Ružička 85-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 259-261.
PELLOVÁ, Daniela	Životnému jubileu Zuzany Kolesárovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 256-257.
RAGAČOVÁ, Júlia	Život vie veľa dávať, ale aj zobrať... In <i>Mosty spomienok. Pri príležitosti nedožitých 78. narodenín Dr. Petra Horvátha (30. 03. 1943 – 08. 01. 2021)</i> . Trnava : Vydavateľské družstvo Tirna, 2021, s. 23. ISBN 978-80-973316-3-4
TICHÝ, Ivan	KAZBUNDA, Karel: Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 136-140.
VELIČKA, Drahomír	Za pánom profesorom Richardom Marsinom. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 149-151.
ZSIGMONDOVÁ, Mária	Eleonóra Dobrucká. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 250.

DIPLOMATIKA

TIMULÁKOVÁ, Veronika	BODNÁROVÁ, Miloslava. Činnosť hodnoverného miesta jasovský konvent do roku 1350. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 142-144.
VELIČKA, Drahomír	MARSINA, Richard – MELIŠ, Jozef (zost.). Codex diplomaticus episcopatus Nitriensis, tomus I. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 147-148.
VELIČKA, Drahomír	Neznáma stredoveká listina pre dedičného richtára v Zádubní. In <i>Vlastivedný zborník Považia</i> , 2021, roč. 30, s. 25-37.

KNIOVNÍCTVO

MAKOVÁ, Alena	Knižnice v obývačke nie sú dobrý nápad. Konzervátorka radí, ako uchovať knihy čo najdlhšie. <i>Denník N</i> , [citované 30. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://dennikn.sk/2371998/kniznice-v-obyvacke-nie-su-dobry-napad-konzervatorka-radi-ako-uchovat-knihy-co-najdlhsie/ >
---------------	--

MÚZEJNÍCTVO

FEJEŠOVÁ, Mária	Šesťdesiat rokov Malokarpatského múzea v Pezinku. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 39-40.
-----------------	---

HISTORICKÁ BIBLIOGRAFIA

KOLLÁROVÁ, Zuzana	Z publikačnej činnosti Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad počas „kovidového“ obdobia v rokoch 2020 – 2021. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 27-29.
-------------------	--

GENEALÓGIA

BELEJ, Milan	A családkutatás Szlovákiában és annak alapvető forrásai. In STENGE, Csaba (zost.). <i>Helytörténet és családkutatás határok nélkül</i> . Tatabánya : Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára, 2021, s. 23-34.
MARINOVÁ, Silvia	Genealogisko-heraldický hlas, 2020, roč. 30, č. 1-2, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 166-177
TURANOVÁ, Edina	AKAB, Georgina – KESZTYÜSNÉ, Csutti Judit – MÁRKUSNÉ VÖRÖS, Hajnalka – PÁL, Ferenc. Hetediziglen. Családtörténet-kutatásról általános iskolásoknak. Budapest : Magyar Nemzeti Levéltár, 2019, 14 učebných listov, ISBN 978-963-631-279-4. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 164-165.

TURANOVÁ, Edina	CZÉGÉ, Petra Gabriella – KIS, József – SZABÓ, Dorottya. Geneológia hétédiziglen. Családtörténet-kutatás középiskolásoknak és felnőtteknek. Budapest : Magyar Nemzeti Levéltár, 2019, 40 s., ISBN 978-963-631-278-7. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 158-163.
VELIČKA, Drahomír	Notices on the family tree of the great Slovak writer Pavol Hrtus Jurina. In <i>The South Australian Genealogist</i> , 2021, vol. 48, nr. 2.

HERALDIKA

MALOVCOVÁ, Božena	Anjel v Kežmarskom znaku už v roku 1463. In <i>Noviny Kežmarok</i> , 2021, roč. 6, č. 9, s. 11.
VRTEĽ, Ladislav	Slovenský znak, jeho pôvod a vývoj do roku 1918. Bratislava : VEDA vydavateľstvo SAV, 2021, 292 s. ISBN 978-80-224-1923-9
VRTEĽ, Ladislav	Slovenský znak v rokoch 1848 – 1920. In ELBEL, Petr – BRŇOVJÁK, Jiří (zost.). <i>Sigilla – arma – monetae. (Sborník příspěvků k 70. narozeninám profesora Tomáše Krejčíka)</i> . Brno : Masarykova universita – Ostravská univerzita, 2021, s. 323-342.
VRTEĽ, Ladislav	Symboly Slovenskej republiky z rokov 1939 – 1945. In <i>Vojnová kronika, časopis Múzea Slovenského národného povstania</i> , 2021, roč. X, č. 1, s. 14-24.
VRTEĽ, Ladislav	Tvorba československých štátnych symbolov v rokoch 1918 – 1920. In PEKNÍK, Miroslav (zost.). <i>Republika Česko-Slovensko</i> , I. časť. Bratislava : Ústav politických vied SAV – VEDA vydavateľstvo SAV, 2021, s. 614-646.
VRTEĽ, Ladislav	Tvorba štátnych symbolov Slovenskej republiky v rokoch 1990 – 1992. In PEKNÍK, Miroslav (zost.). <i>Cesta Slovenska k vzniku samostatného štátu v roku 1993</i> . Bratislava : Ústav politických vied – VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 2001, s. 519-550.

PRAMENE DO ROKU 1526

JERGOVÁ, Eva	Klenot Dobšinej uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 10. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11476-klenot-dobsinej-z-roku-1243-ulozeny-v-archiv >
MIŠÍKOVÁ, Alena	Listina z roku 1244 obsahuje prvú písomnú zmienku o Michalovciach. 777. výročie. In <i>Michalovčan</i> , 2021, roč. 32, č. 2, s. 1.

PRAMENE Z ROKOV 1526 – 1780

KEREKEŠOVÁ, Eva	Klenot z Jelšavy uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 12. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11478-klenot-z-jelsavy-ulozeny-v-archiv >
KEREKEŠOVÁ, Eva – ORAVCOVÁ, Silvia	Klenot z Rožňavy uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 17. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11481-klenot-z-roznavy-v-archiv >
ORAVCOVÁ, Silvia	Klenot z Revúcej uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 15. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11479-klenot-z-revucej-ulozeny-v-archiv >
ORAVCOVÁ, Silvia	Klenoty v archíve. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 2, s. 5.

PRAMENE Z ROKOV 1780 – 1918

FEKIAČOVÁ, Monika	Súpis obyvateľov z roku 1869 – prvé moderné sčítanie ľudu. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 3, s. 4-5.
-------------------	---

PAVLOVIČ, Richard	Košický archív sa rozrástol o písomnosti Kráľovskej akadémie. <i>košiceonline.sk</i> [citované 18. 5. 2021]. Dostupné na internete: < https://www.kosiceonline.sk/kosicky-archiv-sa-rozrastol-o-pisomnosti-kralovskej-akademie >
PAVLOVIČ, Richard	Písomnosti Košickej kráľovskej akadémie sa po 99 rokoch vrátili do Košíc. In <i>Korzar SME</i> , [citované 17. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://kosice.korzar.sme.sk/c/22661880/pisomnosti-kosickej-kralovskej-akademie-sa-po-99-rokoch-vratili-do-kosic.html >
PAVLOVIČ, Richard	Písomnosti Košickej kráľovskej akadémie sa vrátili do Košíc. In <i>teraz.sk</i> , [citované 17. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://www.teraz.sk/regiony/pisomnosti-kosickej-kralovskej-akad/549604-clanok.html >

PRAMENE PRESAHUJÚCE VYMEDZENÉ OBDOBIA

ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Matriky – verejné knihy sú uložené v štátnych archívoch. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 12. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgerner.sk/gemer/kultura/gos/item/11494-matriky-verejne-knihy-su-ulozene-v-statnych-archivoch >
ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Matriky – verejné knihy. In <i>Jelšavan</i> , 2021, č. 5, s. 4.

REGIONÁLNA HISTORIOGRAFIA

BABIRÁT, Marián	PORUBÄN, Roman. Drevený artikulárny kostol. Kežmarok : Jadro, 2021, 224 s. In <i>Fórum archivárov</i> , roč. XXX, č. 2, s. 51-52. ISSN 1339-8423
BELEJ, Milan	Malý pohraničný styk na slovensko-maďarskej hranici do prvej Viedenskej arbitráže (1918 – 1938). In <i>Historické štúdie</i> , 2021, roč. 55, s. 67-105.
BENCIOVÁ, Júlia – BUGYINSZKÁ, Klaudia – MIKLEOVÁ, Monika – SZABO, Peter – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita – VARJÚ, Attila (zost.)	<i>Hospodárstvo v dejinách regiónu. Konferencia a katalóg k výstave – A gazdaság története a régióban c. konferencia és kiállítás katalógusa</i> . Šaľa: Štátny archív v Trnave, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali – Spoločnosť Petra Pázmánya – Pázmány Péter Tudományos Társaság, 2001. 42 s.
BLANÁRIKOVÁ, Veronika	Kam až siaha tradícia medovníkov. In <i>Skalický obzor</i> , 2021, roč. V, č. 12, s. 9-10.
BOLEDOVIČIOVÁ, Katarína	Verejné domy v Trnave v období Rakúsko-Uhorska. In <i>Zborník Západoslovenského múzea v Trnave</i> , 2021, s. 12-18. ISBN 978-80-85556-27-8
BOLEDOVIČIOVÁ, Katarína	Hodina pravdy alebo ako sa v roku 1928 rozhodlo o umiestnení stavby nového zázrivského kostola. In <i>K sebe. Noviny o dianí v Zázrivej</i> , 2021, roč. XXI, č. 1, s. 28-29. ISSN 2585-7754
BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.)	<i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, 128 s. ISBN 978-80-972554-1-1
ČERVENKOVÁ, Ivana	MALEČKOVÁ, Katarína (zost.). FAMILIA PÁLFFY. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 145-146.
ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Gemerská Poloma a jej vzácna Pamätná kniha Veľkopolomčanov. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 3. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11470-gemerska-poloma-zdedila-vzacnu-pamaetnu-knihu-velkopolomcanov >
FEJEŠOVÁ, Mária	Zo stredovekých dejín Vinosadov. In <i>Historika : Malokarpatský občasník</i> , 2021, roč. X, s. 9-13.

HOLEČKA, Ladislav – SZABÓ, Peter	Z histórie cukrovaru v Seredi do roku 1945. In BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁČSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 61-71. ISBN 978-80-972554-1-1
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Obec v rokoch 1918 – 1939. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 103-124.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	II. svetová vojna a SNP. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 125-131.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Židia v Marikovej. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 136-139.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Život v obci po roku 1945. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 141-162.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.).	<i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, 325 s.
IHNÁTOVÁ, Daniela	Výstava „Epidémie v archívnych dokumentoch vo vranovskom archíve“. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 25.
JALČOVÍK, Oto – SÝKORA, Michal – VÍTEK, Peter	<i>Životné osudy Jozefa Sentivániho</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, 336 s. ISBN 978-80-570-3112-3
JANAČEK, Ľuboš	Politické dejiny Ľubice (1526 – 1918). In KOLLÁROVÁ, Zuzana (zost.). <i>Ľubica 1271 – 2021. I. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, s. 160-183. ISBN 978-80-89426-64-5
JANAČEK, Ľuboš	Poprad a jeho úradníci za vlády Márie Terézie (1740 – 1780). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 7-37. ISSN 0231-6722
JANIGOVÁ, Ingrid	Päť písmen na horolezeckom nebi svieti už 100 rokov. In <i>Tatry</i> , 2021, roč. LX, č. 4, s. 36-39.
JANIGOVÁ, Ingrid	Päť písmen na horolezeckom nebi svieti už 100 rokov. In <i>Tatry</i> , 2021, roč. LX, č. 4, s. 36-39.
JERGOVÁ, Eva	Ako to bolo, keď musel Okresný úrad z Rožňavy evakuovať do Dobšinej. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 22. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11459-ako-to-bolo-ke-d-musel-okresny-urad-z-roznavy-evakuovat-do-dobsinej >
JERGOVÁ, Eva	Ako zmenu dopravného poriadku vyhubňovali v obciach vieme z archívu. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 21. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11497-ke-d-zmenu-dopravneho-poriadku-vyhubňovali-v-obciach-vieme-z-archivu >
JERGOVÁ, Eva	Historická zmena dopravného poriadku v Dobšinej. In <i>mestodobsina.sk</i> , [citované 14. 4. 2021], Dostupné na internete: < http://mestodobsina.sk/historicka-zmena-dopravneho-poriadku-v-dobsinej/ >
JERGOVÁ, Eva	Miestna osvetová rada v Rekeni (Rakovnici). In <i>Rakovnícké obecné noviny</i> , 2021, č. 1, s. 7-8.
JERGOVÁ, Eva	Takýto bol začiatok turistickej útulne na Volovci. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 26. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11465-takýto-bol-zaciatok-turistickej-utulne-na-volovci >
JERGOVÁ, Eva	Zmena dopravného poriadku. In <i>Polomské noviny</i> , 2021, roč. 26, č. 2, s. 16.

KEREKEŠOVÁ, Eva	Slávny slovenský huslista, hudobný skladateľ a dirigent Juraj Kazamek sa narodil v Betliari. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 19. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11456-slavny-slovensky-huslista-hudobny-skladatel-a-dirigent-juraj-kazamek-sa-narodil-v-betliari >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Oknom archívu do minulosti: Komunistická strana a jej formovanie na Štítickej doline. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 11. 7. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11563-oknom-archivu-do-minulosti-komunisticka-strana-a-jej-formovanie-na-stitnickej-doline >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Pomenovanie promenád v Dobšinej v archívnych záznamoch. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 28. 6. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11545-pomenovanie-promenad-v-dobsinej-v-archivnych-zaznamoch >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Remeslá v Jelšave – kožiari, garbiari a ševci. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 6. 7. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11557-remesla-v-jelsave-koziari-garbiari-a-sevci >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Remeslá v Jelšave – kožiari, garbiari, ševci. In <i>Jelšavan</i> , 2021, č. 4, s. 9.
KERESTEŠ, Peter	Appelovci – priekopníci modernizácie poľnohospodárstva na Slovensku v 19. storočí. In BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 37-50. ISBN 978-80-972554-1-1
KERESTEŠ, Peter	Cirkevná topografia mesta Nitry – vyriešená neznáma. In <i>Studia historica Brunensia</i> , 2021, roč. 68, č. 1, s. 179-194.
KERESTEŠ, Peter	Nyitraivánka és a Székelyi Tóth nemesei család. In STENGÉ, Csaba (zost.). <i>Helytörténet és családkutatás határok nélkül</i> . Tatabánya : Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára, 2021, s. 11-21.
KOLLÁROVÁ, Barbora	Ženy v tieni dejín. Premeny postavenia žien v spoločnosti. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 21-23.
KOLLÁROVÁ, Barbora – ABEILLE, Katarína	Ako piekli pred sto rokmi? In <i>Téma</i> , 2021, č. 51-52, s. 22.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Vývoj správy mesta Kežmarok od 13. storočia do roku 1922. In <i>Noviny Kežmarok</i> , 2021, roč. 6, č. 11, s. 19.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Zabudnutý lekárnik MrPh. Gustáv Schréter z Popradu – Veľkej. In <i>Slovenský lekárnik</i> , 2021, č. 1, s. 14-17.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Z histórie zdravotníctva a lekárnictva v Poprade – Veľkej. In BARTUNEK, Anton – SEČEK, Richard R. (zost.). <i>Zborník 25. sympózia z dejín farmácie</i> , Banská Bystrica : Univerzita veterinárneho lekárstva UVLF, 2021, s. 6-24. ISBN 978-80-89880-04-1
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena – ŠLAMPOVÁ, Martina (zost.)	<i>Ľubica (1271 – 2021), I. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, 352 s.
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena (zost.)	<i>Štrba a jej dejiny po roku 1945</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, 544 s.
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena (zost.)	<i>Ľubica (1271 – 2021), II. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, 416 s.
KOTIANOVÁ, Zuzana	Najvyšší predstavitelia Prievidze (dokončenie). In <i>Prievidzký občasník</i> , roč. XVIII, 2021, č. 1, s. 4-9.

KOTIANOVÁ, Zuzana	Samospráva Prievidze a financie mesta 1945 – 2000. In MRVA, Ivan – ONDREJKOVÁ, Lýdia (zost.). <i>Prievidza. Monografia mesta II.</i> Banská Bystrica : Štúdio HARMONY, s. r. o., 2021, s. 289-308.
KURINOVSKÁ, Michaela	Z dejín ránehojčstva v Levoči. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 5, s. 22.
LUCHAVOVÁ, Romana	Premávkový poriadok. In VOJNIČIAK, Jozef. Cyklistov na Kolonádovom moste by celkom určite nechceli ani Winterovci. In <i>Piešťanský týždeň</i> , 2021, roč. XXXI, č. 45, s. 9, ISSN 1339-0600
LUZ, Rastislav	Liturgy and popular piety in the small town of Svätý Jur before Reformation. In VESELOVSKÁ, Eva (zost.). <i>The image of piety in medieval manuscripts in Slovakia and in Europe.</i> Bratislava : Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, 2021, s. 42-66.
LUZ, Rastislav	MAŘÍKOVÁ, Martina. Finance v živote pražské metropolitní kapituly. Hmotné zabezpečení kanovníků optikou účetních rejstříků z let 1358 – 1418 (= Documenta Pragensia Monographia Volumen 35). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 122-125.
MARINOVÁ, Silvia	Opatrenia proti nákazám. Preventívna starostlivosť v rokoch 1948 – 1958. In <i>História. Revue o dejinách spoločnosti</i> , 2021, roč. 20, č. 1, s. 20-26.
MARTINICKÝ, Miroslav	Dolná Mariková v stredovekých písomných prameňoch. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021.</i> Obec Dolná Mariková, 2021, s. 41-55.
MARTINICKÝ, Miroslav	Mariková, súčasť Považskobystrického panstva v rokoch 1526 – 1848. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021.</i> Obec Dolná Mariková, 2021, s. 57-83.
MARTINICKÝ, Miroslav – WEINBERGEROVÁ, Mária – RÁCOVÁ, Alena	Prehľad priezvisk obyvateľov Marikovej v rokoch 1559 – 1895. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021.</i> Obec Dolná Mariková, 2021, s. 309-321.
MELICH, Ján	Kam aj kráľ musí chodiť pešo alebo architektonicko-historický vývoj umiestnenia splachovacej toalety v štruktúre obydľí v 1. polovici 20. stor. v Trnave a širšom okolí. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. XXXII, október 2021, s. 21-25, ISSN 1339-898
ORAVCOVÁ, Silvia	Československé štátne reálne gymnázium vo Veľkej Revúcej v rožňavskom Archíve. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 20. 1. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/kultura/gos/item/11422-ceskoslovenske-statne-realne-gymnazium-vo-velkej-revucej-v-roznavskom-archive >
ORAVCOVÁ, Silvia	Dobrovoľný hasičský spolok v Revúcej a roky jeho vzniku. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 16. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11454-dobrovolny-hasicky-spolok-v-revucej-a-roky-jeho-vzniku >
ORAVCOVÁ, Silvia	Letný čas. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 6, s. 5.
ORAVCOVÁ, Silvia	Mestský hostinec v Revúcej v archíve. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 30. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11488-mestsky-hostinec-v-revucej-v-archive >
ORAVCOVÁ, Silvia	Mestský hostinec. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 2, s. 5.
ORAVCOVÁ, Silvia	Zavedenie letného času u nás a jeho história v archívoch. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 29. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11503-zavedenie-letneho-casu-u-nas-a-jeho-historia-v-archivoch >
PALUGA, Lukáš	<i>Virtuálny vedomostný kvíz – Dejiny mesta Komárna v 20. storočí</i> , [citované 7. 10. 2021], Dostupné na internete: < https://www.minv.sk/?oznamy-a-aktuality-17 ; https://sites.google.com/view/archiv-v-komarne/kalendarium/2021/7-10-2021 >

PEKÁR, Martin – PAVLOVIČ, Richard.	<i>Košická župa 1923 – 1928</i> . Košice : Úrad Košického samosprávneho kraja, 2021, 25 s.
SÁMELOVÁ, Slávka	Levočské kúpele – podtatranská perla. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 5, s. 16-17.
SÁMELOVÁ, Slávka	Kúpeľníctvo v Levoči. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 4, s. 18-19.
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť prvá, Sinkova mladosť. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-prva-sinkova-mladost/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť druhá, Panstvo a hrad Šebeš. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-druha-panstvo-a-hrad-sebes/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť tretia, Veľký bojovník. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-tretia-velky-bojovnik/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť štvrtá, Príbeh dvoch bratov. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-dvoch-bratov/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť piata, Osud panstva Šebeš v rukách Sinkových pravňukov. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-piata-osud-panstva-sebes-v-rukach-sinkovych-pravnukov/ >
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Hüttner József. In <i>Tešedíkovské noviny, Peredi újság</i> , 2021, roč. XXIII, 1, č. 1, s. 14-15. ISSN 2453-6458
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	K dejinám Jednotného roľníckeho družstva v Tešedíkove – zánik súkromne hospodáriaceho roľníka a vznik prosperujúceho družstva. In BUGY-INSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 103-128.
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Školstvo a vzdelávanie v medzivojnovom období. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 99-111.
ŠVOLIKOVÁ, Marta	Lekárň Salvator. Zriadenie tretej lekárne v Leviciach. In BARTUNEK, Anton – SENČEK, Richard R. (zost.). <i>Zborník 25. sympózia z dejín farmácie</i> , Banská Bystrica : Univerzita veterinárneho lekárstva UVLF, 2021, s. 147-160, ISBN 978-80-89880-04-1.
ŠVOLIKOVÁ, Marta	Život syna štúrovského básnika Janka Kráľa je spojený s Levicami. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 17, s. 2.
TUREKOVÁ, Mária	Oslobodenie mesta Rožňava v roku 1945 zapísané v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 28. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11487-oslobodenie-mesta-roznava-v-roku-1945-zapisane-v-archive >
TUREKOVÁ, Mária	Oslobodenie mesta Rožňava. In <i>Rožňavské noviny</i> , 2021, č. 1, s. 6.
TVRDOŇOVÁ, Daniela	NEMEC, Miroslav – VÍTEK, Peter. Lev Liptovskom Svätom Mikuláši. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 141-142, ISSN 0231-6722

VELIČKA, Drahomír	Filiálny kostol Božského Srdca Ježišovho v Hornom Kelčove. In HUDECOVÁ, Antónia – VELIČKA, Drahomír. <i>Kostol Božského Srdca Ježišovho v Hornom Kelčove 1931 – 2021</i> . Čadca : Vydavateľstvo Magma, 2021, s. 59-90.
VINCZE, Ladislav	Ako sa volilo v minulosti. In <i>Tehlianske noviny</i> , 2021, roč. 2, č. 5, s. 9.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 1, s. 6.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 2, s. 4.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 3, s. 4.
VINCZE, Ladislav	Tolerančný patent a jeho vplyv na formovanie reformovaného cirkevného zboru v Loku. In <i>Informačný spravodaj Obce Lok</i> , 2021, roč. XXV, č. 35, s. 11-12.
VÍTEK, Peter	Rímskokatolícka cirkev, Štrbská rímskokatolícka farnosť, In KOLLÁROVÁ, Zuzana – SÝKORA, Michal – ŠVORC, Peter: <i>ŠTRBA 2, Štrba a jej dejiny po roku 1945</i> , Martin : Obec Štrba, 2021, s. 130-156, ISBN 978-80-570-2296-1
VÍTEK, Peter	Filištínska dolina, In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 1, s. 22-24.
VÍTEK, Peter	Kultúrny dom v Podturni. In <i>Podturniansky spravodajca</i> , 2021, roč. 22, č. 4, s. 14-15
VÍTEK, Peter	Majetkové pomery Sentivániovcov v Liptove a ich rodinné vzťahy. In JALČOVIK, Oto – SÝKORA, Michal – VÍTEK, Peter. <i>Životné osudy Jozefa Sentivániho</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, s. 20-93.
VÍTEK, Peter	Obec Jamník a okolie počas SNP. In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 2, s. 23-26.
VÍTEK, Peter	<i>Rod Hodžovcov z Rakše</i> . Liptovský Mikuláš : Múzeum Janka Kráľa, 2021, 24 s. ISBN 978-80-89830-06-0
VÍTEK, Peter	Turistický hotel Jána Antola v Demänovskej doline. In <i>Spravodaj slovenskej speleologickej spoločnosti</i> , 2021, roč. 70, č. 3, s. 13-15.
VÍTEK, Peter	Z najstarších dejín futbalu. In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 1, s. 19-20.
VÍTEK, Peter – CHURÝ, Slavko.	<i>Dejiny obce Paludza 1246 – 1970</i> . Liptovský Mikuláš : PhDr. P. Vítek, 2021, 138 s. ISBN 978-80-570-3194-9
VÍTEK, Peter – CHURÝ, Slavko.	Jamníku, Obec Jamník, L. Mikuláš 2021, 100 s., ISBN 978-80-570-2931-1
VÍTEK, Peter – PAVKOVČEK, Peter – DZURIAK, Pavel	<i>100 rokov futbalu v Jamníku</i> . Liptovský Mikuláš : Obec Jamník, 2021, 100 s. ISBN 978-80-570-2931-1
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore – pokračovanie z minulého čísla. In <i>Zohorský hlas</i> , 2021, roč. 13, č. 4, s. 14-16.
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore II. In <i>Zohorský hlas</i> , 2021, roč. 14, č. 1, s. 16-17.
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore. In <i>Záhorie</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 21-27.
ZACHAROVÁ, Mária	Zaniknuté vodné mlyny v obci Buková. In <i>Pamiatky a múzeá</i> , 2021, č. 2, s. 34-40.
ŽUCHA, Ján	Vplyv protižidovských zákonov a nariadení na postavenie židovského obyvateľstva v okrese Martin v rokoch 1938 – 1942. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 112-123.

Chronologická časť

OD ROKU 906 DO ROKU 1301

MIŠÍKOVÁ, Alena	Listina z roku 1244 obsahuje prvú písomnú zmienku o Michalovciach. 777. výročie. In <i>Michalovčan</i> , 2021, roč. 32, č. 2, s. 1.
-----------------	---

OD ROKU 1301 DO ROKU 1526

JERGOVÁ, Eva	Klenot Dobšinej uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 10. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11476-klenot-dobsinej-z-roku-1243-ulozeny-v-archive >
LUZ, Rastislav	Liturgy and popular piety in the small town Liturgy and popular piety in the small town of Svätý Jur before Reformation. In VESELOVSKÁ, Eva (zost.). <i>The image of piety in medieval manuscripts in Slovakia and in Europe</i> . Bratislava : Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, 2021, s. 42-66.
LUZ, Rastislav	MAŘÍKOVÁ, Martina. Finance v živote pražské metropolitní kapituly. Hmotné zabezpečení kanovníků optikou účetních rejstříků z let 1358 – 1418 (= Documenta Pragensia Monographia Volumen 35). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 122-125.
MALOVCOVÁ, Božena	Anjel v Kežmarskom znaku už v roku 1463. In <i>Noviny Kežmarok</i> , 2021, roč. 6, č. 9, s. 11.
MARTINICKÝ, Miroslav	Dolná Mariková v stredovekých písomných prameňoch. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Obec Dolná Mariková, 2021, s. 41-55.
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť prvá, Sinkova mladosť. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-prva-sinkova-mladost/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť druhá, Panstvo a hrad Šebeš. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-druha-panstvo-a-hrad-sebes/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť tretia, Veľký bojovník. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-tretia-velky-bojovnik/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť štvrtá, Príbeh dvoch bratov. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-dvoch-bratov/ >
SMOROŇ, Matúš	Príbeh magistra Sinku, rytiera kráľa Karola, Časť piata, Osud panstva Šebeš v rukách Sinkových právnikov. In <i>Maget. Magazín Etnicum: magnet na zaujímavosti</i> , [citované 2021], Dostupné na internete: < https://maget.sk/pribeh-magistra-sinku-rytier-a-krala-karola-cast-piata-osud-panstva-sebes-v-rukach-sinkovych-pravnukov/ >
TIMULÁKOVÁ, Veronika	BODNÁROVÁ, Miloslava. Činnosť hodnoverného miesta jasovský konvent do roku 1350. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 142-144.
VELIČKA, Drahomír	Neznáma stredoveká listina pre dedičného richtára v Zádubní. In <i>Vlastivedný zborník Považia</i> , 2021, roč. 30, s. 25-37.

OD ROKU 1526 DO ROKU 1780

JANAČEK, Ľuboš	Poprad a jeho úradníci za vlády Márie Terézie (1740 – 1780). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 7-37. ISSN 0231-6722
JANAČEK, Ľuboš	Opatrenia ústredných zdravotníckych orgánov v rámci protimorovej ochrany počas rokov 1738 – 1740. In DOMENOVÁ, Marcela (Ed.). <i>Liber – verbum – monumentumque IV. (Pretiosa quam sit sanitas morbus docet: osveta – zdravotníctvo – knižná kultúra)</i> . Prešov : Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2021, s. 126-135, ISBN 978-80-89614-74-5
KERESTEŠ, Peter	Cirkevná topografia mesta Nitry – vyriešená neznáma. In <i>Studia historica Brunensia</i> , 2021, roč. 68, č. 1, s. 179-194.

OD ROKU 1780 DO ROKU 1918

BOLEDOVIČIOVÁ, Katarína	Verejné domy v Trnave v období Rakúsko-Uhorska. In <i>Zborník Západoslovenského múzea v Trnave</i> , 2021, s. 12-18. ISBN 978-80-85556-27-8
FEKIAČOVÁ, Monika	Súpis obyvateľov z roku 1869 – prvé moderné sčítanie ľudu. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 3, s. 4-5.
GREŠOVÁ, Dušana	Kyanotypia – historická fotografická technika. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 68-80. ISSN 0231-6722
ŠVOLIKOVÁ, Marta	Život syna štúrovského básnika Janka Kráľa je spojený s Levicami. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 17, s. 2.
VINCZE, Ladislav	Tolerančný patent a jeho vplyv na formovanie reformovaného cirkevného zboru v Loku. In <i>Informačný spravodaj Obce Lok</i> , 2021, roč. XXV, č. 35, s. 11-12.

OD ROKU 1918 DO ROKU 1945

BELEJ, Milan	Malý pohraničný styk na slovensko-maďarskej hranici do prvej Viedenskej arbitráže (1918 – 1938). In <i>Historické štúdie</i> , 2021, roč. 55, s. 67-105.
BOLEDOVIČIOVÁ, Katarína	Hodina pravdy alebo ako sa v roku 1928 rozhodlo o umiestnení stavby nového zázrivského kostola. In <i>K sebe. Noviny o dianí v Zázrivej</i> , 2021, roč. XXI, č. 1, s. 28-29. ISSN 2585-7754
DULOVICH, Erik	KAZBUNDA, Karel. Mé archivní poslání ve Vídni 1919 – 1923. Kahuda, Jan (ed.). Praha : Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. In <i>Fórum archivářův</i> , 2021, č. 2, s. 161-164.
ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Gemerská Poloma a jej vzácna Pamätná kniha Veľkopolomčanov. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 3. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11470-gemerska-poloma-zdedila-vzacnu-pamaetnu-knihu-velkopolomcanov >
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Obec v rokoch 1918 – 1939. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 103-124.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	II. svetová vojna a SNP. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 125-131.
JERGOVÁ, Eva	Ako to bolo, keď musel Okresný úrad z Rožňavy evakuovať do Dobšinej. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 22. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11459-ako-to-bolo-ked-musel-okresny-urad-z-roznavy-evakuovat-do-dobsinej >
JERGOVÁ, Eva	Historická zmena dopravného poriadku v Dobšinej. In <i>mestodobsina.sk</i> , [citované 14. 4. 2021], Dostupné na internete: < http://mestodobsina.sk/historicka-zmena-dopravneho-poriadku-v-dobsinej/ >

JERGOVÁ, Eva	Zmena dopravného poriadku. In <i>Polomské noviny</i> , 2021, roč. 26, č. 2, s. 16.
JERGOVÁ, Eva	Ako zmenu dopravného poriadku vyhubňovali v obciach vieme z archívu. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 21. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11497-keď-zmenu-dopravného-poriadku-vyhubňovali-v-obciach-vieme-z-archívu >
JERGOVÁ, Eva	Takýto bol začiatok turistickej útulne na Volovci. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 26. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11465-takýto-bol-začiatok-turistickej-utulne-na-volovci >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Pomenovanie promenád v Dobšinej v archívnych záznamoch. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 28. 6. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11545-pomenovanie-promenad-v-dobsinej-v-archívnych-záznamoch >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Oknom archívu do minulosti: Komunistická strana a jej formovanie na Štítickej doline. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 11. 7. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11563-oknom-archívu-do-minulosti-komunisticka-strana-a-jej-formovanie-na-stitickej-doline >
KOLLÁROVÁ, Barbora – ABEILLE, Katarína	Ako piekli pred sto rokmi? In <i>Téma</i> , 2021, č. 51-52, s. 22.
PEKÁR, Martin – PAVLOVIČ, Richard	<i>Košická župa 1923 – 1928</i> . Košice : Úrad Košického samosprávneho kraja, 2021, 25 s.
SZEKERESOVÁ KOVÁČOVÁ, Judita	Školstvo a vzdelávanie v medzivojnovom období. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 99-111.
ŠVOLIKOVÁ, Marta	Lekárň Salvator. Zriadenie tretej lekárne v Leviciach. In BARTUNEK, Anton – SENČEK, Richard R. (zost.). <i>Zborník 25. sympózia z dejín farmácie</i> , Banská Bystrica : Univerzita veterinárneho lekárstva UVLF, 2021, s. 147-160, ISBN 978-80-89880-04-1.
TICHÝ, Ivan	Slovenskí poslanci Dočasného národného zhromaždenia Československej republiky a mierová konferencia v Paríži. <i>Historické štúdie</i> , roč. 55, 2021, s. 107-124.
TUREKOVÁ, Mária	Oslobodenie mesta Rožňava v roku 1945 zapísané v archíve. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 28. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11487-oslobodenie-mesta-roznava-v-roku-1945-zapisane-v-archíve >
TUREKOVÁ, Mária	Oslobodenie mesta Rožňava. In <i>Rožňavské noviny</i> , 2021, č. 1, s. 6.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 1, s. 6.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 2, s. 4.
VINCZE, Ladislav	Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In <i>My Týždeň na Pohroní</i> , 2021, roč. 30/16, č. 3, s. 4.
VÍTEK, Peter	Obec Jamník a okolie počas SNP. In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 2, s. 23-26.
VRTEĽ, Ladislav	Symboly Slovenskej republiky z rokov 1939 – 1945. In <i>Vojnová kronika, časopis Múzea Slovenského národného povstania</i> , 2021, roč. X, č. 1, s. 14-24.
VRTEĽ, Ladislav	Tvorba československých štátnych symbolov v rokoch 1918 – 1920. In PEKNÍK, Miroslav (zost.). <i>Republika Česko-Slovensko</i> , I. časť. Bratislava : Ústav politických vied SAV – VEDA vydavateľstvo SAV, 2021, s. 614-646.
ŽUCHA, Ján	Vplyv protizidovských zákonov a nariadení na postavenie židovského obyvateľstva v okrese Martin v rokoch 1938 – 1942. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 112-123.

OD ROKU 1945 DO ROKU 1993

FIALKOVIČOVÁ, Miriama	Východoslovenská pobočka Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Košiciach (1915) 1958 – 1990 (1991) – rozbor archívneho fondu. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 47-63.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Život v obci po roku 1945. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 141-162.
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena (zost.)	<i>Štrba a jej dejiny po roku 1945</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, 544 s.
MARINOVÁ, Silvia	Opatrenia proti nákazám. Preventívna starostlivosť v rokoch 1948 – 1958. In <i>História. Revue o dejinách spoločnosti</i> , 2021, roč. 20, č. 1, s. 20-26.
REPJAK, Lukáš	Zmeny hraníc a pohyb obyvateľstva v Európe po druhej svetovej vojne. <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 117-121, ISSN 0231-6722
SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	K dejinám Jednotného roľníckeho družstva v Tešedíkove – zánik súkromnej hospodáriaceho roľníka a vznik prosperujúceho družstva. In BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 103-128.
VRTEĽ, Ladislav	Tvorba štátnych symbolov Slovenskej republiky v rokoch 1990 – 1992. In PEKNÍK, Miroslav (zost.). <i>Cesta Slovenska k vzniku samostatného štátu v roku 1993</i> . Bratislava : Ústav politických vied – VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 2001, s. 519-550.

OD ROKU 1993 DO SÚČASNOSTI

BABIRÁT, Marián	PORUBÄN, Roman. Drevený artikulárny kostol. Kežmarok : Jadro, 2021, 224 s. In <i>Fórum archivárov</i> , roč. XXX, č. 2, s. 51-52. ISSN 1339-8423
BABIRÁT, Marián	LACLAVIKOVÁ, Miriam – ŠVECOVÁ, Adriana. Žena v stredovekom a novovekom Uhorsku. Právne postavenie šľachtickej v oblasti dedičských a majetkových práv In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 132-134. ISSN 02316722
BARTAL, Michal	ARCHIVNÍ ČASOPIS. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. 70, č. 1, 2. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 155-158. ISSN 0231-6722
BARTAL, Michal	ARCHIVNÍ ČASOPIS. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. 70, č. 3, 4. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 198-199. ISSN 0231-6722
BARTAL, Michal	ŠTVERÁK, František. Schematismus k dějinám komunistické strany Československa (1921–1992). Základní informace o ústředních orgánech a biografické údaje o vedoucích představitelích strany. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 148-149.
BEDNÁROVÁ, Marta	MRIŽOVÁ, Mária – KARÁCSONYOVÁ, Elena. Moderná správa registratúry. Príručka správcu registratúry. Nováky : Asociácia správcov registratúry, 2019, 322 s. ISBN-978-80-570-0852-1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 122-123.
BELEJ, Milan	A családktatás Szlovákiában és annak alapvető forrásai. In STENGE, Csaba (zost.). <i>Helytörténet és családktatás határok nélkül</i> . Tatabánya : Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára, 2021, s. 23-34.
BELEJ, Milan	The American Archivist 2018/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 139-143.

BELEJ, Milan	The American Archivist 2018/2. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 186-190.
BUGYINSZKÁ, Klaudia	A LEVÉLTÁRI SZEMLE. A Magyar Nemzeti Levéltár a Magyar Levéltárosok Egyesülete és a Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa folyóirata, 70. évfolyam, 2020, 1-2.szám. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 167-172. ISSN 0231-6722
BUGYINSZKÁ, Klaudia	A LEVÉLTÁRI SZEMLE. A Magyar Nemzeti Levéltár a Magyar Levéltárosok Egyesülete és a Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa folyóirata, 70. évfolyam, 2020, 3-4.szám. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 208-212. ISSN 0231-6722
ČERVENKOVÁ, Ivana	MALEČKOVÁ, Katarína (zost.). FAMILIA PÁLFFY. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 145-146.
FEJEŠOVÁ, Mária	Editoriál. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 4.
FEJEŠOVÁ, Mária	Pút za Svätým otcom v Šaštine-Strážach očami archivárky. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. XXX, č. 3, s. 37-39.
FEJEŠOVÁ, Mária	Z činnosti odborov. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 10-11.
FEJEŠOVÁ, Mária	Z činnosti odborov. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 5.
GALAMBOŠ, Ivan	Kráľ písma. Rozhovor v časopise <i>Téma</i> , č. 16, s. 36-43.
GAZDÍKOVÁ, Alena	Paginae Historiae. Sborník Národního archivu v Prahe, 28/2020, č. 1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 133-138. ISSN 0231-6722
GAZDÍKOVÁ, Alena	Paginae Historiae. Sborník Národního archivu v Prahe, 28/2020, č. 2, In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, č. 2, 2021, s. 173-178. ISSN 0231-6723
GERNÁTOVÁ, Alžbeta	GAJDOŠOVÁ, Martina a kol. Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948. Bratislava : Slovenská advokátska komora. VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2018, 768 s. ISBN 978-80-224-1641-2. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 102-107, ISSN 0231-6722
GREŠOVÁ, Dušana	<i>Historická fotografie. Sborník pro prezentaci historické fotografie</i> . Brno : Technické museum v Brně; Praha : Národní archiv, 2020, roč. 19, 90 s. ISSN 1213-399X, ISBN 978-80-87896-82-2 (TMB), ISBN 978-80-7469-104-1 (NA). In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 169-170. ISSN 0231-6722
GREŠOVÁ, Dušana	Prieskum a diagnostika mikrofilmov uložených vo filmotéke SNA. In <i>Chémia a technológia pre život [elektronický zdroj]</i> : 23. celoslovenská študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, Bratislava, 24. 11. 2021. 1. vyd. Bratislava : Fakulta chemickej a potravinárskej technológie, STU v Bratislave, 2021, s. 31-32. ISBN 978-80-8208-064-6
IHNÁTOVÁ, Daniela	Výstava „Ján Ihnát ml. – zabudnutý spisovateľ“. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 31.
JERGOVÁ, Eva	Programy venované 730. výročiu prvej písomnej zmienky o meste Rožňava. [citované 15. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://www.roznava.sk/programy-venovane-730--vyrociu-prvej-pisomnej-zmienky-o-meste-roznava >
KAFÚNOVÁ, Jana	Archives and Records: The Journal of the Archives and Records Association, 2020/3. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 147-149. ISSN 0231-6722
KAFÚNOVÁ, Jana	Archives and Records: The Journal of the Archives and Records Association, 2021/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2., s. 192-195. ISSN 0231-6722
KAFÚNOVÁ, Jana	BALOGH, L. Béni (ed.). WHO ARE WE? NATIONALITIES IN HUNGARY (katalóg výstavy). Budapest : Archívum, Magyar Nemzeti Levéltár, 2019, 132 s. ISBN 978-963-631-276-3. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 150-153. ISSN 0231-6722

KOLLÁROVÁ, Barbora	Dedičstvo pre všetkých. DEKD 2021 v Štátnom archíve v Trnave. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 30-31.
KOLLÁROVÁ, Barbora	Kráľovský hudobný nástroj v slobodnom kráľovskom meste. Slávnostné otvorenie výstavy v Štátnom archíve v Trnave. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 36-37.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Archiwista Polski 2020/1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 202-204.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Fórum archivárov – platforma poznávania. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 1.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Z publikačnej činnosti Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad počas „kovidového“ obdobia v rokoch 2020 – 2021. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 27-29.
MACALÍKOVÁ, Lucia	Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 43-44.
MÁJKOVÁ, Terézia	Zdravotníctvo vtedy a dnes – výstava archívnych dokumentov v skalickom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 34-35. ISSN 1339-8423 (online), ISSN 1335-6658 (tlačené vydanie)
MAKOVÁ, Alena	Fixing Agents used for aqueous conservation processes. In <i>The 5th Annual International Scientific and Practical Seminar „Document Restoration: Conservatism and Innovation“</i> . Moscow : National Library, 2021, s. 97-102. ISBN 978-5-7510-0791-1
MAKOVÁ, Alena	Фиксативы для неводостойких текстов. Исследование специалистов Национального архива Словакии. <i>The 5th Annual International Scientific and Practical Seminar „Document Restoration: Conservatism and Innovation“</i> . Moscow : National Library, 2021, s. 90-96. ISBN 978-5-7510-0791-1
MAKOVÁ, Alena	Knižnice v obývačke nie sú dobrý nápad. Konzervátorka radí, ako uchovať knihy čo najdlhšie. In <i>Denník N</i> , [citované 30. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://dennikn.sk/2371998/kniznice-v-obyvacke-nie-su-dobry-napad-konzervatorka-radi-ako-uchovat-knihy-co-najdlhsie/ >
MARINOVÁ, Silvia	Genealogicko-heraldický hlas, 2020, roč. 30, č. 1-2, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 166-177.
NOVOSÁDOVÁ, Mária	Otečestvennyje archivy, 2020, č. 1-3. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, 2021, č. 1, s. 172-179.
NOVOSÁDOVÁ, Mária	Otečestvennyje archivy, 2020, č. 4-6. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, 2021, č. 2, s. 212-219.
PACHEROVÁ, Laura	Reštaurovanie pauzovacích papierov z fondu Dušana Samuela Jurkoviča. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 64-75. ISSN 0231-6722
PALUGA, Lukáš	Výstava – Milan Rastislav Štefánik. Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno [cit. 2021-04-06]. Dostupné na internete: < https://www.minv.sk/?oznamy-a-aktuality-17 ; https://sites.google.com/view/archiv-v-komarne/kalendarium/2021/14-6-2021 >
PAVLOVIČ, Richard	Správa o činnosti Akvizičnej komisie riaditeľa odboru archívov a registratúr sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra SR za roky 2016 – 2020. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, č. 1, s. 185-192.
PAVLOVIČ, Richard	Štátny archív v Košiciach si pripomína 70. výročie založenia. In <i>Korzar SME</i> , [citované 10. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://kosice.korzar.sme.sk/c/22656311/statny-archiv-v-kosiciach-si-pripomina-70-vyrocie-zalozenia.html >
PAVLOVIČ, Richard	Štátny archív v Košiciach si pripomína 70. výročie svojho založenia, TASR, 10.5. https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:20210510TBB00088
PÚČIK, Marek	Archivi 2018/1, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 149-155.

PÚČIK, Marek	Archivi 2018/2, In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 194-197.
RAGAČOVÁ, Júlia	Dni európskeho kultúrneho dedičstva. Dedičstvo pre všetkých. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. 32, august/september 2021, s. 60-61.
RAGAČOVÁ, Júlia	Ďalší úspešný príbeh v histórii Trnavy: O hasičoch – samaritánoch a samaritánskej službe. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. 32, máj 2021, s. 20-23.
REPJAK, Lukáš	Historické štúdie 52. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2020, roč. 50, č. 1, s. 189-192, ISSN 0231-6722
SZEKERESOVÁ KOVÁČSOVÁ, Judita	Deň otvorených dverí v archíve v Šali. In <i>Fórum archivárov</i> , roč. 30, 2021, č. 2, s. 29-30. ISSN 1339-8423.
SZEKERESOVÁ KOVÁČSOVÁ, Judita	Medzinárodná konferencia a výstava v Šalianskom archíve – kaštieli. In <i>Slovo Šalanov</i> , 2021, s. 11. ISSN 1336-4065
SZEKERESOVÁ KOVÁČSOVÁ, Judita	Medzinárodná konferencia a výstava v Štátnom archíve v Trnave, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali s názvom Hospodárstvo v dejinách regiónu. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 34-36. ISSN 1339-8423
TICHÝ, Ivan	KAZBUNDA, Karel. Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 136-140.
TICHÝ, Ivan	Novinky v Slovenskom banskom archíve, špecializovanom pracovisku Slovenského národného archívu. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 193-195.
TOKÁROVÁ, Lucia	Informačný systém Elektronický archív Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. In <i>Česko-slovenská historická ročenka</i> , 2021, roč. 23, č. 1, s. 87-97.
TURANOVÁ, Edina	AKAB, Georgina – KESZTYÜSNÉ, Csutti Judit – MÁRKUSNÉ VÖRÖS, Hajnalka – PÁL, Ferenc. Hetedíziglen. Családtörténet-kutatásról általános iskolásoknak. Budapest : Magyar Nemzeti Levéltár, 2019, 14 učebných listov, ISBN 978-963-631-279-4. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 164-165.
TURANOVÁ, Edina	CZÉGÉ, Petra Gabriella – KIS, József – SZABÓ, Dorottya. Geneológia hetedíziglen. Családtörténet-kutatás középiskolásoknak és felnőtteknek. Budapest : Magyar Nemzeti Levéltár, 2019, 40 s., ISBN 978-963-631-278-7. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 158-163.
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Ako funguje Facebook Slovenského národného archívu? In <i>Forum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 21-24.
TVRDOŇOVÁ, Daniela	NEMEC, Miroslav – VÍTEK, Peter. Kronika školského inšpektorátu v Liptovskom Svätom Mikuláši. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 141-142, ISSN 0231-6722
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Sborník archivních prací, Praha : Odbor archivní správy Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. LXX, č. 1. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 179-184. ISSN 0231-6722
TVRDOŇOVÁ, Daniela	Sborník archivních prací, Praha : Odbor archivní správy Ministerstva vnitra ČR, 2020, roč. LXX, č. 2. In <i>Slovenská archivistika</i> , roč. 51, č. 2, 2021, s. 219-221. ISSN 0231-6722

PRAMENE Z ROKOV 1526 – 1780

KEREKEŠOVÁ, Eva	Klenot z Jelšavy uložený v archíve. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 12. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11478-klenot-z-jelsavy-ulozeny-v-archive >
ORAVCOVÁ, Silvia	Klenot z Revúcej uložený v archíve. In <i>majgerner.sk</i> , [citované 15. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgerner.sk/gemer/obce-gemera/item/11479-klenot-z-revucej-ulozeny-v-archive >

PRAMENE Z ROKOV 1780 – 1918

PAVLOVIČ, Richard	Košický archív sa rozrástol o písomnosti Kráľovskej akadémie. In <i>košiceonline.sk</i> [citované 18. 5. 2021]. Dostupné na internete: < https://www.kosiceonline.sk/kosicky-archiv-sa-rozrastol-o-pisomnosti-kralovskej-akademie >
-------------------	--

PRÁCE PRESAHUJÚCE DVE VYMEDZENÉ ČASOVÉ OBDOBIA

BABIRÁT, Marián	ŽAŽOVÁ, Henrieta – MANÁK, Marián (eds.). Fons Tyrnaviensis VIII. In <i>Studia Historica Tyrnaviensia</i> , 2021, roč. XXI, č. 1, s. 167-169. ISSN 2729-8760
BARTAL, Michal	Sčítania ľudu v Slovenskom národnom archíve. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 25-32.
BENCIOVÁ, Júlia – BUGYINSZKÁ, Klaudia – MIKLEOVÁ, Monika – SZABO, Peter – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita – VARJÚ, Attila (zost.)	<i>Hospodárstvo v dejinách regiónu. Konferencia a katalóg k výstave – A gazdaság története a régióban c. konferencia és kiállítás katalógusa</i> . Šaľa : Štátny archív v Trnave, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali – Spoločnosť Petra Pázmánya – Pázmány Péter Tudományos Társaság, 2001, 42 s.
BLANÁRIKOVÁ, Veronika	Kam až siahla tradícia medovníkov. In <i>Skalický obzor</i> , 2021, roč. V, č. 12, s. 9-10.
BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.)	<i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, 128 s. ISBN 978-80-972554-1-1
DOPIRÁK, Anton	Blanka Baňasová. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 196-198.
ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Matriky – verejné knihy sú uložené v štátnych archívoch. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 12. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgemer.sk/gemer/kultura/gos/item/11494-matriky-verejne-knihy-su-ulozene-v-statnych-archivoch >
ĎURIČEKOVÁ, Adriana	Matriky – verejné knihy. In <i>Jelšavan</i> , 2021, č. 5, s. 4.
FEJEŠOVÁ, Mária	Juraj Turcsány 65-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 263-265.
FEJEŠOVÁ, Mária	Navždy odišla Janka Príbulová. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 79-80.
FEJEŠOVÁ, Mária	Osobnosti slovenského archívnictva (4). Alexander Zrebený. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 38-48.
FEJEŠOVÁ, Mária	Profesor Vincent Sedlák a historická onomastika. In MAREK, Miloš (zost.). <i>In honorem et memoriam viri doctissimi. Zborník k nedožitým deväťdesiatinám prof. Vincenta Sedláka</i> . Trnava : Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, 2021, s. 45-51.
FEJEŠOVÁ, Mária	Spomienka na profesora Jozefa Šimončiča. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 50-51.
FEJEŠOVÁ, Mária	Šesťdesiat rokov Malokarpatského múzea v Pezinku. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 3, s. 39-40.
FEJEŠOVÁ, Mária	Za Jankou Príbulovou. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 271-272.
FEJEŠOVÁ, Mária	Zo stredovekých dejín Vinosadov. In <i>Historika : Malokarpatský občasník</i> , 2021, roč. X, s. 9-13.
FIALKOVIČOVÁ, Miriama	Profesor Ladislav Tajták (1921 – 2020). 70 rokov v službách histórie (Online výstava). In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 24.

HEGYI, Elena	Spomienka na archivára, pedagóga a historika Jozefa Gindla. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 152-154.
HOLEČKA, Ladislav – SZABÓ, Peter	Z histórie cukrovaru v Seredi do roku 1945. In BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 61-71. ISBN 978-80-972554-1-1
HOLLÁ, Helena	Helena Lalková, rod. Jeleníková. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 60-61.
HOLLÁ, Helena	Náš jubilant Peter Martinka. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 202.
HOLLÁ, Helena	Oslávenec Miroslav Šmalo. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 1, s. 49.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela	Židia v Marikovej. In HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVA, Petronela (eds.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, s. 136-139.
HOLLÁ, Helena – KOŠOVÁ, Michaela – ŠUJAK, Peter – RÁGULOVA, Petronela (zost.)	<i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Dolná Mariková : Obec Dolná Mariková, 2021, 325 s.
IHNÁTOVÁ, Daniela	Jubilant Štefan Vozár. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 149.
IHNÁTOVÁ, Daniela	Výstava „Epidémie v archívnych dokumentoch vo vranovskom archíve“. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 25.
JALČOVÍK, Oto – SÝKORA, Michal – VÍTEK, Peter	<i>Životné osudy Jozefa Sentivániho</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, 336 s. ISBN 978-80-570-3112-3
JANAČEK, Ľuboš	Politické dejiny Ľubice (1526 – 1918). In KOLLÁROVÁ, Zuzana (zost.). <i>Ľubica 1271 – 2021. I. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, s. 160-183. ISBN 978-80-89426-64-5
JANIGOVÁ, Ingrid	Päť písmen na horolezeckom nebi svieti už 100 rokov. In <i>Tatry</i> , 2021, roč. LX, č. 4, s. 36-39.
JANIGOVÁ, Ingrid	Päť písmen na horolezeckom nebi svieti už 100 rokov. In <i>Tatry</i> , 2021, roč. LX, č. 4, s. 36-39.
JERGOVÁ, Eva	Miestna osvetová rada v Rekeni (Rakovnici). In <i>Rakovnícké obecné noviny</i> , 2021, č. 1, s. 7-8.
JERGOVÁ, Eva	Spomienka na Ondreja Petergáča. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 269-270.
KEREKEŠOVÁ, Eva	Remeslá v Jelšave – kožiari, garbiari a ševci. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 6. 7. 2021], Dostupné na internete: < https://www.majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11557-remesla-v-jelsave-koziari-garbiari-a-sevci >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Remeslá v Jelšave – kožiari, garbiari, ševci. In <i>Jelšavan</i> , 2021, č. 4, s. 9.
KEREKEŠOVÁ, Eva	Slávny slovenský huslista, hudobný skladateľ a dirigent Juraj Kazamek sa narodil v Betliari. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 19. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11456-slavny-slovensky-huslista-hudobny-skladatel-a-dirigent-juraj-kazamek-sa-narodil-v-betliari >
KEREKEŠOVÁ, Eva	Spomienka na Ondreja Petergáča. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 51, č. 3, s. 81.
KEREKEŠOVÁ, Eva – ORAVCOVÁ, Silvia	Klenot z Rožňavy uložený v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 17. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11481-klenot-z-roznavy-v-archive >

KERESTEŠ, Peter	Appelovci – priekopníci modernizácie poľnohospodárstva na Slovensku v 19. storočí. In BUGYINSZKÁ, Klaudia – MELIŠ, Jozef – SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita (zost.). <i>Hospodárstvo v dejinách regiónu</i> . Šaľa : Spoločnosť Petra Pázmánya, 2021, s. 37-50. ISBN 978-80-972554-1-1
KERESTEŠ, Peter	Jubileum Evy Gábrišovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 251-253.
KERESTEŠ, Peter	Marián R. Zemene 85-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 264-266.
KERESTEŠ, Peter	Nyitraivánka és a Székelyi Tóth nemesei család. In STENGE, Csaba (zost.). <i>Helytörténet és családkutatás határok nélkül</i> . Tatabánya : Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára, 2021, s. 11-21.
KERESTEŠ, Peter	Životné jubileum Šarloty Drahošovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 250-251.
KOLLÁROVÁ, Barbora	Ženy v tieni dejín. Premeny postavenia žien v spoločnosti. In <i>Fórum archivárov</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 21-23.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Vývoj správy mesta Kežmarok od 13. st. do roku 1922. In <i>Noviny Kežmarok</i> , 2021, roč. 6, č. 11, s. 19.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Zabudnutý lekárnik MrPh. Gustáv Schréter z Popradu – Veľkej. In <i>Slovenský lekárnik</i> , 2021, č. 1, s. 14-17.
KOLLÁROVÁ, Zuzana	Z histórie zdravotníctva a lekárnictva v Poprade – Veľkej. In BARTUNEK, Anton – SEČEK, Richard R. (zost.). <i>Zborník 25. sympózia z dejín farmácie</i> , Banská Bystrica : Univerzita veterinárneho lekárstva UVLF, 2021, s. 6-24. ISBN 978-80-89880-04-1
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena – ŠLAMPOVÁ, Martina (zost.)	<i>Ľubica (1271 – 2021), I. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, 352 s.
KOLLÁROVÁ, Zuzana – MALOVCOVÁ, Božena (zost.)	<i>Ľubica (1271 – 2021), II. diel</i> . Kežmarok : Jadro, 2021, 416 s.
KOTIANOVÁ, Zuzana	Najvyšší predstavitelia Prievidze (dokončenie). In <i>Prievidzký občasník</i> , roč. XVIII, 2021, č. 1, s. 4-9.
KOTIANOVÁ, Zuzana	Samospráva Prievidze a financie mesta 1945 – 2000. In MRVA, Ivan – ONDREJKOVÁ, Lýdia (zost.). <i>Prievidza. Monografia mesta II</i> . Banská Bystrica : Štúdio HARMONY, s. r. o., 2021, s. 289-308.
KREDATUSOVÁ, Alena	K životnému jubileum Agnesy Žifčákovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 1, s. 267-208.
KUNDEROVÁ, Diana	Naša jubilantka Margita Krajňáková. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 257-259.
KURINOVSKÁ, Michaela	Z dejín ránhojičstva v Levoči. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 5, s. 22.
LUHAVOVÁ, Romana	Premávkový poriadok. In VOJNIČIAK, Jozef. <i>Cyklistov na Kolonádovom moste by celkom určite nechceli ani Winterovci</i> . In <i>Piešťanský týždeň</i> , 2021, roč. XXXI, č. 45, s. 9, ISSN 1339-0600
LUZ, Rastislav	GARAJOVÁ, Veronika. <i>Catalogus fragmentorum cum notis musicis medii aevi e civitate Trenchini (= Catalogus fragmentorum cum notis musicis medii aevi in Slovacia. Tomus VI)</i> . <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 130-131.
MALOVCOVÁ, Božena	Životné jubileum Evy Sedláčkovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, 2021, č. 2, s. 261-263.
MARTINICKÝ, Miroslav	Mariková, súčasť Považskobystrického panstva v rokoch 1526 – 1848. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Obec Dolná Mariková, 2021, s. 57-83.

MARTINICKÝ, Miroslav	Prísahy „správcov“ písomností archívu Trenčianskej stolice. In <i>Historica : Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského</i> , 2020, roč. 51, s. 265-280. ISBN 978-80-223-4989-5
MARTINICKÝ, Miroslav – WEINBERGEROVÁ, Mária – RÁCOVÁ, Alena	Prehľad priezvisk obyvateľov Marikovej v rokoch 1559 – 1895. In ŠUJAK, Peter – RÁGULOVÁ, Petronela (zost.). <i>Dolná Mariková 1321 – 2021</i> . Obec Dolná Mariková : 2021, s. 309-321.
MELICH, Ján	Kam aj kráľ musí chodiť pešo alebo architektonicko-historický vývoj umiestnenia splachovacej toalety v štruktúre obydli v 1. polovici 20. stor. v Trnave a širšom okolí. In <i>Novinky z radnice. Život a kultúra Trnavy</i> , 2021, roč. XXXII, október 2021, s. 21-25, ISSN 1339-898
ORAVCOVÁ, Silvia	Letný čas. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 6, s. 5.
ORAVCOVÁ, Silvia	Československé štátne reálne gymnázium vo Veľkej Revúcej v rožňavskom Archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 20. 1. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/kultura/gos/item/11422-ceskoslovenske-statne-realne-gymnazium-vo-velkej-revucej-v-roznavskom-archive >
ORAVCOVÁ, Silvia	Dobrovoľný hasičský spolok v Revúcej a roky jeho vzniku. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 16. 2. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11454-dobrovolny-hasicky-spolok-v-revucej-a-roky-jeho-vzniku >
ORAVCOVÁ, Silvia	Klenoty v archíve. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 2, s. 5.
ORAVCOVÁ, Silvia	Mestský hostinec v Revúcej v archíve. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 30. 3. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11488-mestsky-hostinec-v-revucej-v-archive >
ORAVCOVÁ, Silvia	Mestský hostinec. In <i>Revúcke listy</i> , 2021, č. 2, s. 5.
ORAVCOVÁ, Silvia	Zavedenie letného času u nás a jeho história v archívoch. In <i>majgemer.sk</i> , [citované 29. 4. 2021], Dostupné na internete: < https://majgemer.sk/gemer/obce-gemera/item/11503-zavedenie-letneho-casu-u-nas-a-jeho-historia-v-archivoch >
PALUGA, Lukáš	<i>Virtuálny vedomostný kvíz – Dejiny mesta Komárna v 20. storočí</i> , [citované 7. 10. 2021], Dostupné na internete: < https://www.minv.sk/?oznamy-a-aktuality-17 ; https://sites.google.com/view/archiv-v-komarne/kalendarium/2021/7-10-2021 >
PAVLOVIČ, Richard	Ladislav Ružička 85-ročný. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 259-261.
PAVLOVIČ, Richard	Písomnosti Košickej kráľovskej akadémie sa po 99 rokoch vrátili do Košíc. In <i>Korzár SME</i> , [citované 17. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://kosice.korzar.sme.sk/c/22661880/pisomnosti-kosickej-kralovskej-akademie-sa-po-99-rokoch-vratili-do-kosic.html >
PAVLOVIČ, Richard	Písomnosti Košickej kráľovskej akadémie sa vrátili do Košíc. In <i>teraz.sk</i> , [citované 17. 5. 2021], Dostupné na internete: < https://www.teraz.sk/regiony/pisomnosti-kosickej-kralovskej-akad/549604-clanok.html >
PAVLOVIČ, Richard a kol.	<i>70 rokov Štátneho archívu v Košiciach</i> . Košice : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Košiciach, 2021, 272 s. ISBN 9788097317829
PELLOVÁ, Daniela	Životnému jubileu Zuzany Kolesárovej. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 256-257.
RAGAČOVÁ, Júlia	Život vie veľa dávať, ale aj zobrať... In <i>Mosty spomienok. Pri príležitosti nedežítých 78. narodenín Dr. Petra Horvátha (30. 03. 1943 – 08. 01. 2021)</i> . Trnava : Vydavateľské družstvo Tirna, 2021, s. 23. ISBN 978-80-973316-3-4
SÁMELOVÁ, Slávka	Kúpeľníctvo v Levoči. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 4, s. 18-19.
SÁMELOVÁ, Slávka	Levočské kúpele – podtatranská perla. In <i>Limka. Informačný magazín mesta Levoča</i> , 2021, č. 5, s. 16-17.

SZEKERESOVÁ KOVÁCSOVÁ, Judita	Hüttner József. In <i>Tešedíkovské noviny, Peredi újság</i> , 2021, roč. XXIII, č. 1, s. 14-15. ISSN 2453-6458
VÁLYIOVÁ, Nikola	Emil Petách, zaslúžilý pracovník kultúry. Osobný fond numizmatika, múzejníka, historika. In <i>Múzeum</i> , 2021, č. 3, s. 32-35.
VELIČKA, Drahomír	Filiálny kostol Božského Srdca Ježišovho v Hornom Kelčove. In HUDECOVÁ, Antónia – VELIČKA, Drahomír. <i>Kostol Božského Srdca Ježišovho v Hornom Kelčove 1931 – 2021</i> . Čadca : Vydavateľstvo Magma, 2021, s. 59-90.
VELIČKA, Drahomír	K dejinám archívov v Kysuckom Novom Meste. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 7-22.
VELIČKA, Drahomír	MARSINA, Richard – MELIŠ, Jozef (zost.). Codex diplomaticus episcopatus Nitriensis, tomus I. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 147-148.
VELIČKA, Drahomír	Notices on the family tree of the great Slovak writer Pavol Hrtus Jurina. In <i>The South Australian Genealogist</i> , 2021, vol. 48, nr. 2.
VELIČKA, Drahomír	Za pánom profesorom Richardom Marsinom. In <i>Archívny almanach</i> , 2021, roč. IV, s. 149-151.
VINCZE, Ladislav	Ako sa volilo v minulosti. In <i>Tehlianske noviny</i> , 2021, roč. 2, č. 5, s. 9.
VÍTEK, Peter	Rímskokatolícka cirkev, Štrbská rímskokatolícka farnosť. In KOLLÁROVÁ, Zuzana – SÝKORA, Michal – ŠVORC, Peter. <i>ŠTRBA 2, Štrba a jej dejiny po roku 1945</i> . Martin : Obec Štrba, 2021, s. 130-156, ISBN 978-80-570-2296-1
VÍTEK, Peter	Filištínska dolina. In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 1, s. 22-24.
VÍTEK, Peter	Kultúrny dom v Podturni. In <i>Podturniansky spravodajca</i> , 2021, roč. 22, č. 4., s. 14-15.
VÍTEK, Peter	Majetkové pomery Sentivániovcov v Liptove a ich rodinné vzťahy. In JALČOVÍK, Oto – SÝKORA, Michal – VÍTEK, Peter. <i>Životné osudy Jozefa Sentivániho</i> . Štrba : Obec Štrba, 2021, s. 20-93.
VÍTEK, Peter	<i>Rod Hodžovcov z Rakše</i> . Liptovský Mikuláš : Múzeum Janka Kráľa, 2021, 24 s. ISBN 978-80-89830-06-0
VÍTEK, Peter	Turistický hotel Jána Antola v Demänovskej doline. In <i>Spravodaj slovenskej speleologickej spoločnosti</i> , 2021, roč. 70, č. 3, s. 13-15.
VÍTEK, Peter	Z najstarších dejín futbalu. In <i>Jamníčan</i> , 2021, roč. 3, č. 1, s. 19-20.
VÍTEK, Peter – CHURÝ, Slavko	<i>Dejiny obce Paludza 1246 – 1970</i> . Liptovský Mikuláš : PhDr. P. Vítek, 2021, 138 s. ISBN 978-80-570-3194-9
VÍTEK, Peter – CHURÝ, Slavko	Jamníku, Obec Jamník, L. Mikuláš 2021, 100 s., ISBN 978-80-570-2931-1
VÍTEK, Peter – PAVKOVČEK, Peter – DZURIAK, Pavel	<i>100 rokov futbalu v Jamníku</i> . Liptovský Mikuláš : Obec Jamník, 2021, 100 s. ISBN 978-80-570-2931-1
VRTEĽ, Ladislav	<i>Slovenský znak, jeho pôvod a vývoj do roku 1918</i> . Bratislava : VEDA vydavateľstvo SAV, 2021, 292 s. ISBN 978-80-224-1923-9
VRTEĽ, Ladislav	Slovenský znak v rokoch 1848 – 1920. In ELBEL, Petr – BRŇOVJÁK, Jiří (zost.). <i>Sigilla – arma – monetae. (Sborník příspěvků k 70. narozeninám profesora Tomáše Krejčíka)</i> . Brno : Masarykova universita – Ostravská universita, 2021, s. 323-342.
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore – pokračovanie z minulého čísla. In <i>Zohorský hlas</i> , 2021, roč. 13, č. 4, s. 14-16.
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore II. In <i>Zohorský hlas</i> , 2021, roč. 14, č. 1, s. 16-17.
ZACHAROVÁ, Mária	Valcový mlyn v Zohore. In <i>Záhorie</i> , 2021, roč. 30, č. 2, s. 21-27.
ZACHAROVÁ, Mária	Zaniknuté vodné mlyny v obci Buková. In <i>Pamiatky a múzeá</i> , 2021, č. 2, s. 34-40.
ZSIGMONDOVÁ, Mária	Eleonóra Dobrucká. In <i>Slovenská archivistika</i> , 2021, roč. 51, č. 2, s. 250.

AKTUÁLNE ZO ŽIVOTA ARCHIVÁROV – ODBORNÉ ČLÁNKY A ROZHOVORY

ZABUDNUTÝ ARMÁLES LUPPRECHTOVCOV

Pri revízii archívneho materiálu v Archíve Spolku svätého Vojtecha (SSV) sa v doskách označených ako *Nemecká pamätná pečať* našiel armáles vydaný panovníkom Jozefom II. v roku 1781 pre Mateja Lupprechta. Armálesov sa v slovenských archívoch zachovalo dosť, no je príjemným zistením, že sa ich počet dá ešte rozšíriť.

Armáles v honosnom štýle

Armáles (erbová listina) je donačná listina, ktorou sa mohol potvrdzovať už existujúci erb, darovať nový erb alebo polepšiť už existujúci erb. Erb mohol byť pridelený tak fyzickej, ako aj právnickej osobe, napríklad mestu. Najstarší zachovaný armáles na Slovensku vydal panovník Karol Róbert z Anjou v roku 1326. Armáles obsahoval aj popis a vyobrazenie prideleného erbu. Jeho vyhotovenie bolo rôzne a podliehalo móde.

Spolkový armáles má honosné vyhotovenie typické pre koniec 18. storočia. Zachoval sa vo forme zošita v bordovej zamatovej väzbe, viazal sa žltými a čiernymi stuhami. Bol napísaný po nemecky na pergamene, vydaný vo Viedni 5. júla 1781. Signovaný bol Jozefom II. a ďalšími členmi jeho kancelárie. K armálesu bola v kovovom puzdre na zlatej šnúre privesená pečať Jozefa II.

Povýšenie vďaka vojenskej službe

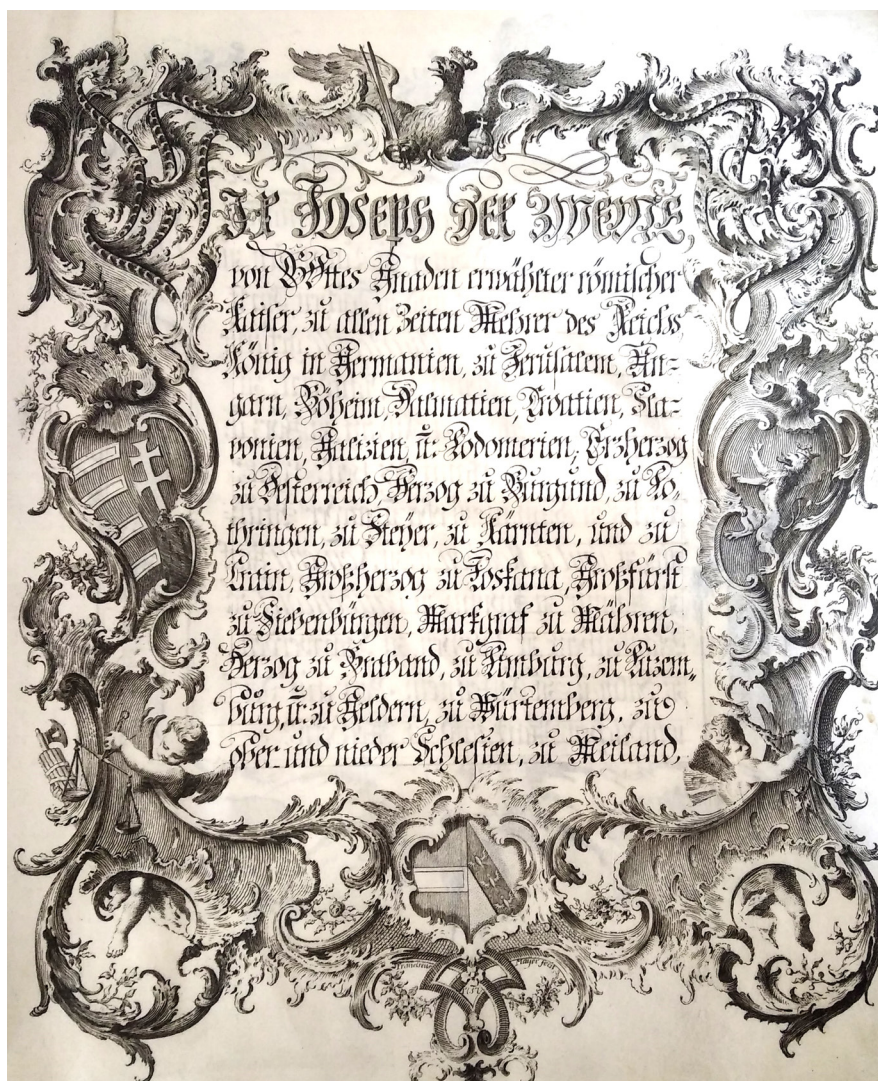
Jozef II. daroval erb Matejovi Lupprechtovi za jeho dlhodobú kariéru a vernosť vo vojsku, v ktorom slúžil celkovo štyridsaťsedem rokov. Prvých 26 rokov bol strelcom – *Fusilier* (názov odvodený podľa typu muškety – strelnej zbrane nabíjanej spredu) v pechote, kde dosiahol hodnosť seržanta. Postupne v priebehu nasledujúcich 15 rokov bol pobočníkom, podporučíkom a nadporučíkom v streleckom pluku. Počas svojej služby zažil mnoho bitiek a presunov. Pri talianskej Parme bol zranený. Bol zajatý v Mirandole v provincii Modena na severe Talianska. Pôsobil i na území Uhorska, v Bavorsku,

Obr. 1. Erb pridelený Matejovi Lupprechtovi v roku 1781. Zdroj: Archív SSV.

Obr. 2. Pečať Jozefa II. privesená k armálesu pre Mateja Lupprechta. Zdroj: Archív SSV.

Obr. 3. Titulná strana armálesu pre Mateja Lupprechta. Zdroj: Archív SSV.

v Sliezsku pri Strzegome (Poľsko), v Čechách pri Trutnove a v Holandsku. Počas aktívnej vojenskej kariéry utrpel zranenia na chrbte a na pravej nohe. V roku 1772 bol ako nadporučík presunutý k prvému poľnému delostreleckému pluku. O štyri roky bol povýšený na kapitán-poručíka pri pevnostnom delostrelectve.

Z údolia, doliny

Udelením erbu sa Matej Lupprecht zaradil medzi armalistov. Bol povýšený do zemianskeho stavu, získal dedičnú slobodu a šľachtický prídomok (predikát) z Fahnenthallu (*von Fahnenthall*). Nadobudnutý prídomok sa neviaže na konkrétne miesto. Skôr súvisí s udalosťou v Matejovom živote, keď ešte v pešom pluku pri Trutnove od padlých vlajkonosičov získal späť stratenú rotnú zástavu (*Fahne*). Jeho predikát by sa dal voľne preložiť ako z „údolia, doliny zástav“, podobne ako Ružindol

(Rosenthal – Údolie ruží), Blumentál (mestská časť Bratislavy – Kvetná dolina), Marianka (Mariathal – Mariánske údolie).

Zástava v erbe

Erb Lupprechtovcov je v armálese vyobrazený ako empírový delený štít, v spodnej polovici strieborný, štiepený tromi červenými kolmi, v hornej polovici červený, štiepený tromi striebornými kolmi. V spodnej polovici je zlatý kráčajúci lev s červeným jazykom držiaci žrd' so striebornou zástavou s vyobrazeným čiernym dvojhľavým orlom, ktorá veje v oboch poloviciach štítu. Spod korunky na otvorenej turnajovej prilbe splývajú tu červeno-strieborné, tam červeno-zlaté prikrývadlá. Klenotom je obrnené rameno držiace žrd' so striebornou vejúcou zástavou s vyobrazeným čiernym dvojhľavým orlom, to celé obkolesené párom čiernych orlích krídel.¹

¹ Za konzultáciu pri opise erbu ďakujem kolegovi Štefanovi Hrivňákovi z Múzea mesta Bratislavy.

Obr. 4. Vyobrazenie erbu Mateja Lupprechta v spise Rakúskeho štátneho archívu vo Viedni z roku 1781.

Zdroj: Österreichisches Staatsarchiv.

Rečník z Budína

Príslušníkom rodu bol aj rímskokatolícky kňaz František Lupprecht (Luprecht) *de Fahnenenthal*, ktorý sa narodil v roku 1768 v Chýnove (*Chey-nov*) v okrese Tábor v južných Čechách. Od roku 1784 študoval filozofiu, nasledujúci rok teológiu v generálnom seminári v Bratislave. V tom čase tu študoval aj významný jazykovedec Anton Bernolák. Teológiu ukončil v roku 1790. V roku 1791 sa zdržiaval v Trnave. Následne pôsobil ako kaplán v Štiavnických Baniach. Odtiaľ bol v roku 1793 poslaný ako kaplán do Budína (dnes Budapešť) do farnosti svätej Anny. V roku 1803 farnosť sám dostal. Podpisal obrovskú knihu farských pamätihodností. Vo farnosti svätej Anny aj zomrel v roku 1814. Je pochovaný v krypte farského kostola. Bol

prísediacim konzistória ostrihomského dištriktu a slávnym rečníkom. Zachovali sa viaceré jeho prejavy v nemeckom jazyku.

Cesta do archívu

Najskôr práve s Františkom Lupprechtom ako pokračovateľom rodu putovala aj erbová listina. O tom, ako sa armáles dostal do spolkového archívu, sa možno len dohadovať. Archív Spolku svätého Vojtecha sa vytváral zbierkovou činnosťou a písomnosťami, ktoré sa do neho dostávali, neboli spočiatku riadne podchytené. Je málo pravdepodobné, že by František Lupprecht zanechal svoj armáles v Trnave už počas svojho pobytu v roku 1791. Skôr išiel s ním až do Budína.

V mnohonárodnostnej metropole Uhorska žilo kedysi i pomerne veľa Slovákov. O ich potreby sa starali viaceré spolky, medzi ktorými bol i Spolok svätého Vojtecha. V roku 1928 Spolok svätého Vojtecha zriadil v Budapešti svoje kníhkupectvo, filiálku. Či sa armáles do Trnavy dostal priamo z Budapešti prostredníctvom spolkového priaznivca alebo inak, ostáva zatiaľ nevyriešené.

Použité pramene a internetové zdroje:

Archív Spolku svätého Vojtecha, fasc. 402, č. 13.
<https://www.archivinformationssystem.at/detail.aspx?id=4365794>.
 Heslo Luprecht, František, dostupné na internete: https://hu.wikipedia.org/wiki/Franz_Luprecht.
https://www.knihydominikani.sk/hlavna_schemhladat_3?kpcmeno=luprechtfrantisek1768.
 Erb Mateja Lupprechta v Rakúskom štátnom archíve (Österreichisches Staatsarchiv) vo Viedni; dostupný na internete: <https://www.archivinformationssystem.at/detail.aspx?id=4365794>.

Mária Zacharová

MERANIE ROZSAHU ARCHÍVNYCH SÚBOROV V BM V ARCHÍVE SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO MÚZEA

Usmernenie

Archívne dokumenty uložené v listinnej alebo analógovej podobe

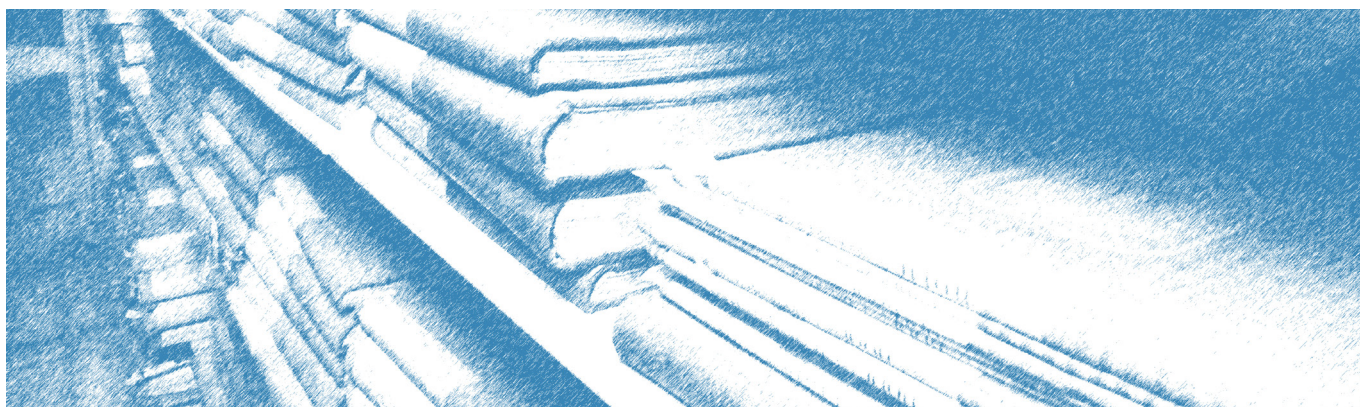
1. Celková metráž archívneho súboru (archívny fond alebo archívna zbierka) je vždy súčtom metráže (rozsahu v bm) jednotlivých ukladacích jednotiek tohto súboru, nie metrážou priestoru, ktorý celý archívny súbor zaberá v depozitári.
2. Meria sa metráž ukladacích jednotiek, ktorá je stanovovaná podľa nasledujúcich zásad:
 - a) na šírku (šírku chrbta) sa vždy meria
 - kniha, škatuľa, fascikel, videokazeta, balík v spisových doskách (vrátane iných jednotiek zahrnutých pod tento pojem – obal na spisy, zaraďovač, zakladač, prípadne balík zviazaný len špagátom), zarámované diplomy a fotografie (či sú uložené v regáli alebo visia na stene);
 - neberie sa do úvahy, či sú z priestorových alebo iných dôvodov položené vodorovne;
 - b) na výšku sa vždy meria
 - škatuľa s vrchnákom alebo zásuvka mapovej či inej skrine pre uloženie listín, máp, plagátov, negatívov, typárií a pečiatok, magnetofónových pásov, gramoplatní, videokaziet, vodorovne položené stohy dokumentov, tubusy, pôvodné či špeciálne škatule na filmové pásy alebo listiny;
 - ak sú mapy či iné archívne dokumenty položené voľne na polici, meria sa vždy len výška stĺpca, nie svetlosť police;
 - c) na hĺbku sa vždy meria
 - kartotéková zásuvka (vrátane zásuviek s listinami, fotografiami a pod.).
3. Merajú sa ukladacie jednotky všetkých evidenčných jednotiek archívneho súboru, vrátane ukladacích jednotiek na jednotliviny daného archívneho súboru.
4. V prípade, že z dôvodu nedostatku úložného priestoru, je v jednej škatuli uložených viac archívnych súborov, zohľadňuje sa pri stanovení metráže táto skutočnosť a meria sa iba priestor, ktorý konkrétny archívny súbor zaujíma v spoločnej škatuli. Všeobecne sa však odporúča aj tieto malé archívne súbory ukladať v samostatných škatuliach.

Archívne dokumenty uložené v elektronickej podobe

1. Metráž sa neuvádza pri digitálnych archívnych dokumentoch. Veľkosť digitálnych archívnych dokumentov sa meria v bytoch a ich násobkoch (GB).

Bratislava,

Mgr. Robert Gregor Maretta, PhD., vedúci Archívu SNM

ROZHOVOR S VERONIKOU NOVÁKOVOU¹

Jozef Meliš: *Veronika, ďakujem, že si si našla čas na rozhovor pre Fórum archivárov. Rád by som sa Ťa spýtal na Tvoje spomienky na začiatky Spoločnosti slovenských archivárov. Ako by si ich z Tvojho pohľadu a s odstupom času zhodnotila?*

Veronika Nováková: Obdobie, keď vzniká Spoločnosť slovenských archivárov, je obdobím, keď archivári prvýkrát dostali priestor na to, aby vyslovili svoje názory, a to bolo veľmi dôležité. Ja som bola vždy na to pyšná, že Spoločnosť slovenských archivárov (SSA) vznikla zdola. Čiže okolnosti vzniku boli unikátne oproti okolnostiam v iných štátoch. Väčšinou sa archívne spoločnosti zakladali tak, že sa na určitej úrovni riadenia rozhodli a zriadili archívnu spoločnosť. Možnosť zriadiť archívnu spoločnosť zdola u nás priniesli spoločenské zmeny. Zmenili sa „pravidlá hry“ v spoločnosti – aspoň na určitý čas. To znamenalo, že ľudia a odborníci sa mohli vyjadrovať k určitým témam. Na opačnej strane priniesli tieto zmeny aj to, že prvé roky neboli ľahké. Veľmi nám pomáhalo, že sme mali svoje postavenie v očiach verejnosti – vnímali nás. Čiže sme nezápasili s tým, čo je v súčasnosti veľkým problémom asi každej jednej spoločenskej a stavovskej organizácie, že musí bojovať o uznanie, o to, aby sa vôbec mohla k niečomu vyjadriť. Vychádza to z toho, že dnešné úradné štruktúry sú nastavené tak, že väčšinou neprijímajú vyjadrenia verejnosti. My sme ale v tom období boli na takej úrovni, že nás prijal či už minister vnútra, alebo dôležitý predstaviteľ na ministerstve vnútra. Uvedomovali si totiž, že je pre nich dôležité udržať si zamestnancov. Vieme, že v tom období prebiehala akcia vyjadrovania sa kolektívov archívov k tomu, či súhlasia, aby niekto zostal na vedúcej pozícii. Čiže bolo to úplne iné obdobie. Osobne si myslím, že to bolo obdobie poznamenané nadšením a veľkými nádejami.

Pre nás všetkých, ktorí sme boli vo výbore SSA, bolo skutočne ctou, že sme mohli aktívne pôsobiť v SSA. Keď sa pozrieme na čelných predstaviteľov SSA, či už to bol Elo Rákoš, alebo Michal Kušík, ktorý sa stal čestným predsedom, boli to authority a boli na strane bežných archivárov. Bojovali za lepšie podmienky archívov. SSA vznikla preto, aby vybojovala pre archívnu societu nejaké to postavenie a v podstate vybojovala aj lepšie platy. Bol to tvrdý boj a nebol celkom úspešný. Musím ale povedať, že v prvých rokoch, odkedy vznikla SSA, možno vidieť úspechy a prínos pre spoločnosť.

Úspechom bola napríklad rehabilitácia komunistickým režimom postihnutých kolegov. Boli ľudia, ktorí boli odstránení z vedúcich pozícií počas socializmu za to, že v ich živote sa udialo niečo, čo nebolo v súlade s predstavami vládnucej moci. Tie úspechy boli preto, lebo na čele SSA stáli authority, bez ktorých by sa nepohlo ani ministerstvo. Myslím teraz najmä na odbornosť a autoritu. Čiže ja ten začiatok vidím veľmi pozitívny, ale musím povedať, že to netrvalo dlho.

SSA vznikla aj preto, aby bola partnerom a zároveň aj oponentúrou úradných štruktúr a to sa podarilo, aj keď len na krátky čas. Vieme dobre, že celá naša spoločnosť sa vo všeobecnosti vyvíjala tak, že keď už úradné štruktúry nadobudli dostatočne silné pozície, tak postupne zatlačali vplyv spoločnosti ako takej. Začali dávať názory ľudí na druhú koľaj.

To je môj názor na tie počiatky. Nevie, či som celkom odpovedala na otázku, ale tie počiatky si pamätám takto. A ešte tu bola jedna veľmi veľmi dôležitá skutočnosť. Archivári boli zvyknutí na to, že sa smeli pohybovať len v rámci hraníc štátu. Čiže predtým sme nevedeli, čo sa deje v archívnom svete. Preto boli aj prvé zahraničné exkurzie skutočne hromadné, ľudia mali záujem. Chceli sa učiť, chceli vidieť, ako to funguje v zahraničí. Túto činnosť prevzala do svojich rúk SSA a o tie prvé akcie bol taký záujem, že sme museli objednávať viac autobusov. Členovia videli, že SSA robí v ich záujme, a to sa prejavilo aj na rastúcej členskej základni. Členská základňa bola v určitom období veľmi vysoká, lebo archivári cítili, že vedenie SSA sa snaží o rozvoj, o rast individuálnych znalostí – či už cez exkurzie, alebo výmenou odborníkov. Samozrejme, vždy boli kritici a niekedy tá kritika určite bola aj oprávnená.

Vieme dobre, že v súčasnosti sa situácia hodne zmenila. Napríklad spomenutá oponentúra dnes už nie je možná. Na to, aby sa rešpektovali názory, treba dvoch. Tých, ktorí ten názor majú, a tých, ktorí sú ochotní diskutovať o tých názoroch.

Jozef Meliš: *Keď sa pozriem na obdobie, keď si bola predsedníčka, tak vnímam dve veci, na ktoré si veľmi dávala dôraz. Snažila si sa jednak o to, aby prežilo Fórum archivárov, a začala si s organizovaním archívnych dní. Mala si vtedy Ty nejaké konkrétne predstavy, nejaké vízie čo robiť v SSA, prípadne ako sa tieto vízie menili počas Tvojho predsedníctva?*

Veronika Nováková: Keď som preberala vedenie, tak aj pre mňa to bolo do určitej miery prekvapenie. Nečakala som, že dostanem takú dôveru. Jedno je

¹ Rozhovor vznikol pri príležitosti životného jubilea PhDr. Veroniky Novákovej, PhD., ktoré oslávila v októbri 2024. Výbor SSA ním chce priblížiť čitateľom činnosť dr. Novákovej v SSA.

ale isté, že pre mňa bolo dôležité, aby som pokračovala v tých ideách, ktoré boli žiadané archivármi v roku 1990. Znamenalo to dostať SSA nielen do povedomia, ale nejakým spôsobom ovplyvniť osud society. Číže pre mňa bolo veľmi dôležité, aby napríklad okresní archivári, ktorí boli v prevahe v SSA, sa nejakým spôsobom etablovali na takú istú pozíciu, ako boli štátne archívy alebo Slovenský národný archív. Preto som vo Fóre archivárov videla veľkú možnosť, ako šíriť informácie o archívoch a v rámci archívneho spoločenstva. Vtedy ešte nefungovali informačné toky tak ako dnes. Preto som trvala na tom, aby Fórum archivárov (FA) prežilo, lebo FA tiež začínalo s tým, že v ňom boli publikované prvé vízie a prvé stanoviská archivárov k revolučným udalostiam. Číže som chcela udržať FA ako aktuálne riešenie pre tok informácií. Keď som videla, že to niekde s vydávaním FA zahaprovalo, tak okamžite sme robili nápravu v Šali, pretože nebolo inej možnosti. Finančné prostriedky neboli. Keď sme chceli niečo vydávať, tak bolo treba hľadať riešenie.

Ale na druhej strane musím povedať, že na tlač FA sme používali papier a tlačiarne ministerstva a okresov, pretože v tom období sme ako okresný archív patrili pod okresný úrad. Vedenie týchto úradov nemalo nič proti tomu, že odrazu potrebujeme viac papiera či tonerov. Vychádzali v ústrety a videli, že to má význam a podporovali nás, keď bolo treba rozmnožiť napríklad štyristokrát FA.

Keď si niekto pozrie vtedajšie čísla FA, tak to sa nedá porovnať s tým, kde FA je teraz. Dôležité pre nás vtedy bolo, aby sme podávali vždy aktuálne informácie a pre mňa bolo aj veľmi dôležité, aby jednotlivé archívy napísali o sebe. Bola to séria o archívoch. Aby sme vedeli navzájom o sebe. Všetky vtedy neboli internetové stránky, kde si už dnes prečítame dejiny archívov a tak ďalej. Tiež vieme dobre, že niektoré archívy síce mali sprievodcov, najmä teraz myslím na štátne archívy a niektoré okresné, ale tí už boli v tom období zastaraní. Číže chceli sme podávať aktuálne informácie, aby sme o sebe vedeli a aby sme navzájom komunikovali. Myslím si, že sa nám to darilo.

Ešte sa vrátim k tomu, ako sme začínali s archívnymi dňami. Musím povedať, že archívne stretnutia boli vždy veľmi dôležité pre celú societu. Mohli sme sa porozprávať, prebrať odborné problémy a to bolo veľmi dôležité. Aj dnes to do určitej miery tejto spoločnosti chýba. Chýba odborná diskusia. Musím sa priznať, že pre mňa boli mimoriadne podnetné

Obr. 1. Veronika Nováková počas otvorenia medzinárodnej konferencie Archívy – klenoty regiónu v septembri 2019 v Šali. Zdroj: Štátny archív v Trnave, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali.

nemecké archívne dni. Kto mal možnosť zúčastniť sa nemeckých archívnych dní, tak videl, že je to celostátne zhromaždenie odborníkov. Ale nielen tých, boli tam prítomní aj tí, ktorí robili servis pre celé archívnictvo. Bol to zároveň veľtrh prostriedkov, ktoré sa v archívoch používali alebo potrebovali. Mala som možnosť vidieť vtedy pokrokové technické riešenia od malého vysávača vyslovene na archívne dokumenty až po veľké regálové techniky alebo informačné systémy. Napríklad japonská firma predstavovala skener, ktorý už v tom období vedel prečítať atramentom zaliaty text. Bolo to pre mňa veľmi podnetné, a preto som myslela, že musíme aj my niečo takéto začať. Ako tak sa nám darilo spolupracovať s firmami, ale ja som chcela niečo viac a premýšľala som nad archívnymi dňami.

Keď sa pozerám dozadu, tak musím priznať, že som musela urobiť jeden krok, o ktorom som si myslela, že ho neurobím. Totiž pri snahe o zorganizovanie archívnych dní som narazila na odpor vo výbore. Mala som toľko šťastia, že sa v tom období konalo valné zhromaždenie. Organizovanie archívnych dní sme nechali schváliť valným zhromaždením a vtedy už výbor nemohol cúvnuť. Takto sa podarilo presadiť archívne dni, ktoré sa stali sviatkom archivárov. Dosiahli sme popularitu aj v tlači a tak ďalej. Boli preto dobré, lebo archivári z celého Slovenska bez ohľadu na to, v akých typoch archívov robili, boli prítomní, mohli diskutovať, mohli prednášať svoje poznatky a problémy. Na druhej strane tam bola prítomná aj tá spoločenská zložka, o ktorej dôležitosti netreba pochybovať. Archivári boli vždy aj ľudia, ktorí sa radi zabávajú. Archívne dni plnili požiadavku na spoločenské stretnutie, ale boli to najmä odborné podujatia. Lepšie sme sa poznali. Nebol problém zdvihnúť telefón, zavolať niekde do iného archívu. Búrka sa anonymita.

Musím povedať, že mi toto v súčasnosti do určitej miery chýba. Tiež sa mi zdá, že je to zapríčinené zmenou komunikačných technológií. Ako keby vzťahy už viac neboli na takej srdečnej úrovni. My sme v rámci SSA fakt mali veľmi srdečné vzťahy. Ľudia prichádzali na archívne dni s radosťou.

Jozef Meliš: *Kto bol takým hlavným ťahúňom a garantom odbornosti archívnych dní?*

Veronika Nováková: Skupina odborníkov, ktorí v tom období boli považovaní za špičku, či už je to pán Rákoš, Dubovský, Šimončíč, ale nechcem nikoho vynechať, bolo ich ozaj veľa, pripravovali referáty a mali svoje názory, ktoré tam predniesli. Tie názory sa vyvíjali, vždy to prinieslo diskusiu, hoci veľmi často sme ich názory prijali skôr ako fakt. Bola to sila autority. Keď to oni povedali, tak to musí byť tak. Oni sú tí múdri a oni to vedia. Čiže počuli sme a vedeli sme potom podľa toho aj nastaviť ďalšie práce. Podľa môjho názoru archívne dni prežili veľmi dôležité obdobie. Vieme dobre, že akonáhle začal byť problém s financiami, tak nastali problémy aj s organizovaním archívnych dní.

Jozef Meliš: *Ako to bolo s financovaním archívnych dní?*

Veronika Nováková: Archívne dni vôbec nečerpali veľké finančné položky z rozpočtu spoločnosti. Vždy archív, ktorý ich organizoval, zohnal v regióne financie a sponzorské dary. Štátne okresné archívy mali lepšie kontakty s regiónom. Vyplývalo to aj z toho, že pracovali s obcami, regionálnymi štruktúrami a regionálnymi podnikateľmi. Ja som bola zásadne proti zavedeniu vložného na archívne dni, lebo som vychádzala z toho, že SSA vie zohnať potrebnú sumu a vedela som, že s vložným môžu mať členovia problémy pri ich preplácaní zamestnávateľom. Samozrejme, aj tak zostali náklady aj pre členov, no tieto náklady boli oveľa menšie ako dnes. Čiže ja som vychádzala z toho, že každému je treba dať tú možnosť, aby prišiel na archívne dni.

Jozef Meliš: *Keď sa pozrieme na témy prvých ročníkov archívnych dní, tak boli vyložene archívno-teoretické. Približne od toho roku 2014 začínajú v tých témach prevládať historiografické prvky. Aké ciele sa sledovali pri výbere tém?*

Môj názor bol jednoznačný. Už v tom období som videla, ako pracujú zahraničné spoločnosti. Pre mňa bolo veľmi dôležité, že som poznala prácu aj maďarských kolegov. Je známe, že aj kolegovia z Maďarska vydávali v určitom období množstvo historických

prác. Prišlo sa však na to, že vydávaním len historických prác archívnictvo a jeho teória zaostávali. Videla som, že sa poskytovali vo zvýšenom množstve granty práve na archívne témy. To bol pre mňa signál. Áno, treba robiť regionálnu históriu, ale nezabudnúť na to, že v prvom rade musíme rozvíjať naše archívnictvo. Preto boli tie témy skôr archívno-teoretické alebo archívno-praktické. Napríklad problematika spracovania osobných fondov či problematika archívnej legislatívy. Keďže príspevky z archívnych dní boli dosť obmedzene publikované, tak ten výsledok nebol taký, ako by sme si to dnes vedeli predstaviť. Niečo nebolo publikované vôbec, niečo išlo do Slovenskej archivistiky.

Je pravda, že najmä práce pána doktora Rákoša boli publikované väčšinou v Slovenskej archivistike. Tiež treba povedať, že sa nám zmenilo aj zloženie zamestnancov v jednotlivých archívoch. Kým v našom období, v tých počiatkoch 90-tych rokov, ešte tak do roku 2000, pokiaľ pozerám na vysokoškolské vzdelanie, určite bola prevaha archivárov. Potom sa to začína meniť v prospech historikov. Čiže tým, samozrejme, aj témy archívnych dní sú viac historické. Je to aj ľahšie vykryť príspevkami. Je úplne jasné, že dnes vykryť nejakú konferenciu čisto archívno-teoretickými príspevkami je určite problémom aj v rámci SSA.

Možno keby sme hľadali viac zahraničných účastníkov alebo by sme viac vnímali zahraničnú odbornú literatúru, tak by to mohlo byť užitočné. Dnes prevládajú historické témy, lebo je to jednoduchšie.

Jozef Meliš: *Aké témy by si odporučila?*

Veronika Nováková: Ja by som určite išla v prvom rade podľa jednotlivých činností archívov do nejakých nosných tém. Je to napríklad teória archívneho fondu, ktorú by bolo treba prehodnotiť. Dnes je veľký problém napríklad pri pôvodcoch. Možno na to nemyslíme, ale ja to vidím v praxi, že napríklad jednotlivé archívy úplne inak posudzujú pôvodcov archívnych fondov. Uplatňujú sa rôzne kritériá pre ohraničenie fondu. Tu treba urobiť jasno. Nestačí, dajme tomu, právna subjektivita, ktorú dnes tak radi vyťahujú archivári. Ak ide o právnu subjektivitu, tak tu budem osobná a poviem nie. Toto neobstojí, pretože by potom ani štátne archívy nemali vlastné fondy, keďže nemajú právnu subjektivitu. Vidím tu nejednotnosť a to nám škodí. Rovnako terminológia. Terminológia v súčasnosti brzdí archívnictvo. V praxi už som sa stretla aj s tým, že istý sudca na súde odmietol uznať archívny dokument, ktorý bol predložený. Týkal sa zhabania majetku a on povedal: „Čo mi tu predkladáte archívny dokument? Všetchny je len história, čo mi tu chcete týmto argumentovať?“

Súčasná definícia archívneho dokumentu je dobová. Treba povedať, že archívny dokument bol zadefinovaný v zákone z roku 2002 vyslovene podľa aktuálnej doby. Ten termín sa zrodil niekedy v roku 1993, keď vznikla Slovenská republika. Treba si uvedomiť, prečo máme takýto termín. Ale dnes nás už toto brzdi, lebo keď ja alebo hociktorý archivár chce argumentovať, tak má veľmi ťažkú úlohu v nejakej firme vysvetliť, že produkujú archívne dokumenty. Keď si náhodou firmný právnik pozrie náš zákon, povie: „Tak teraz mi povedzte, ako súvisia naše dokumenty s dejinami Slovenska a Slovákov, my sme zahraničná firma, produkuje výrobky len v malom rozsahu pre Slovensku.“ Nemáme jasno v mnohých termínoch a to nás brzdi, čiže určite by som privítala z archívnej teórie terminológiu, fond a predarchívna starostlivosť, ktorá zápasí s maximálnymi problémami preto, lebo nie je jednotné usmernenie. Bolo by treba, aby sme sa na niečom zhodli, že takéto budú pravidlá a toto bude platiť. Ale nie tak, že sa potom niekto bude hrať v niektorom archíve, že však my to robíme, ako chceme. Aj digitalizácia, o ktorej sa často hovorí, bude od nás vyžadovať, ak to myslíme vážne, jednotnú terminológiu. Keď nevieme v rámci fondu, aké sú úrovne, čo rozumieť pod štruktúrou fondu, lebo každý to vysvetľuje inak, tak sa nám bude ťažko digitalizovať.

Jozef Meliš: Čo by si rada videla v súčasnosti v Spoločnosti slovenských archivárov? Čo by si jej priala?

Veronika Nováková: Ja by som jej priala mnoho takých nadšených ľudí, akých sme my mali v tých počiatoch. Skutočne, ľudia k nám prichádzali s radosťou. Netvrdím, že dnes to nie je rovnako, ale vidím veľký problém v tom, že štátne archívy odchádzajú zo spoločnosti. Tá príčina je dosť vážna preto, že posledné valné zhromaždenie, ktoré sa konalo, bolo online. Vidím tam určité pochybenie. Napríklad aj ja ráno v deň konania zhromaždenia, som sa pokúsila prihlásiť sa, no nešlo mi to. Keď som neskôr zbadala, že stanovy boli zmenené v tom slova zmysle, že bolo vyškrtnuté ministerstvo vnútra, tak som povedala, že toto je vážna chyba, lebo finančným šéfom všetkých štátnych archívov je ministerstvo vnútra. Ministerstvo v tejto zmienke videlo zakotvenie akejsi nepísanej dohody so SSA, že ak spoločnosť organizuje odborné podujatia, tak ministerstvo vnútra to bude podporovať. Nateraz v podstate vidím, že na ministerstve vnútra to využili a bude nasledovať to, že pravdepodobne dôjde aj k odlivu členstva. Skôr to vnímam tak, že niektoré štátne archívy už aj doteraz robili problém svojim zamestnancom pri účasti na podujatiach SSA. Tu vidím vážny problém a ja by som želala, aby SSA skutočne zastupovala záujmy

všetkých archivárov. A možno trochu by som želala, aby sa SSA vedela presadiť. Ako som už však hovorila, to nie je vec len súčasnej archivárskej spoločnosti, ale všetkých odborných združení na Slovensku. Archívnictvo je vnímané dosť na okraji všetkého záujmu. Samozrejme, v prvom rade by sa malo ministerstvo vnútra pričiniť o to, aby nás v slovenskej spoločnosti vnímali inak. Tie naše internetové stránky niekoho skôr odplašia ako prilákajú.

SSA robí obrovskú prácu, pripravuje, financuje vydávanie zborníkov a Archívneho almanachu. Tým, že teraz budú archívne dni dvojročne, tak tá moja niekdajšia predstava sa dostáva do inej pozície. Vždy som trvala na ročnej periodicite. Viem, že Česi mali od začiatku dvojročnú periodicitu, ale aj to je známe, že Nemci organizujú úspešne archívne dni každý rok. Nateraz to vyzerá tak, že práve pre tú organizačnú náročnosť a pretože sa vydávajú zborníky a almanachy, ktorých príprava je mimoriadne zložitá, tak menej záujmu sa venuje v SSA archívny dňom.

Jozef Meliš: Myslíš si, že keby zostalo ministerstvo spomenuté v stanovách, tak by to viedlo k lepším vzťahom?

Veronika Nováková: Určite. Minimálne by nemohli tak cúvnuť. Teraz túto možnosť využili a musím povedať, že ju využili naplno. Je to škoda. Viem, že je ťažko nájsť dialóg, lebo k dialógu treba vždy dvoch. Zdá sa mi, že ten dialóg sa úplne vytratil, a je, samozrejme, otázne, čo môže spoločnosť v súčasnosti robiť. Akonáhle štátne archívy prestanú podporovať účasť na archívnych dňoch a prideme k tomu, že na archívne dni budú musieť čerpať zamestnanci dovolenku, tak potom to nadobúda už taký charakter, že treba zvažovať, či táto cesta je správna a či má zmysel.

Jozef Meliš: Ako by sme mohli posilniť postavenie archivárov a archívnictva na Slovensku?

Veronika Nováková: Po určitom čase som nadobudla predstavu, že na to, aby sme dostali spoločensky patričné miesto, by sa SSA mala pretvoriť na odbornú komoru. Samozrejme, to sú mimoriadne vážne právnické otázky, ale osobne si myslím, že by to možno bola cesta, aby názory našej odbornej komunity boli rešpektované. Lebo v dnešnej situácii sa odborné názory nerešpektujú. Ako sme videli aj pri poslednom návrhu novely zákona, že členovia výboru alebo, dajme tomu, aj Archív mesta Bratislavy si skutočne dali námahu, dali pripomienky k návrhu novely, ten efekt je neadekvátny úsiliu, ktoré bolo vyvinuté na to, aby sa archívny zákon vylepšil.

Za rozhovor ďakuje Jozef Meliš

AKTUÁLNE ZO ŽIVOTA ARCHIVÁROV – SPRÁVY

KEĎ SA ROK S ROKOM STRETNE. VERNISÁŽ VÝSTAVY V ŠTÁTOM ARCHÍVE V TRNAVE

A opäť sa nám rok s rokom stretol. To nie je len obyčajná metafora, ale aj názov novej výstavy v Štátnom archíve v Trnave. Presnejšie *Keď sa rok s rokom stretne*. Vernisáž výstavy sa konala 4. decembra 2024 a jej ústrednou témou bol čas a jeho meranie v dejinách.

Výstavu otvorila tak ako každý rok riaditeľka Štátneho archívu v Trnave PhDr. Júlia Ragačová príhovorom, v ktorom načrtla tému výstavy a poďakovala súkromným zberateľom, spoločnostiam a inštitúciám za zapožičanie predmetov zo svojich zbierok. Pozvanie na vernisáž prijali viacerí vzácní hostia, medzi inými podpredseda Trnavského samosprávneho kraja Mgr. Rastislav Mráz, ktorý výstavu otvoril spolu s riaditeľkou archívu. Návštevníkov vernisáže vítal Mikuláš a o hudobnú vložku sa postarali žiaci zo Súkromnej základnej umeleckej školy Gaudia.

Po úvodnom otvorení nasledovala komentovaná prehliadka. Prvá časť výstavy je venovaná najmä archívnym dokumentom a historickej chronológii. Návštevníkom boli predstavené najstaršie dokumenty, ktoré sa datujú od 16. storočia. V prvej vitríne mohli vidieť záznam o vyplatení za prácu na mestských hodinách hodinárovi Jakubovi, za plechy od meštana Jána Budínskeho na pokrytie hodinovej veže nad mestskou radnicou či súdny spis o zlodejovi, ktorý v roku 1773 ukradol miestnemu kominárovi vreckové hodinky. V druhej vitríne je prezentovaný gregoriánsky kalendár vydaný biskupom a vikárom Mikulášom Telegdym, ktorý bol vydaný 4 roky pred jeho oficiálnym prijatím v Uhorsku, ako aj príklady historických chronogramov. Časť výstavy je venovaná hodinárskemu remeslu a jeho dlhej tradícii. Pre niektorých mohlo byť novinkou, že hodinárske remeslo nebolo len záležitosťou mužov. Zlatým klincom tejto časti výstavy je minútová ručička zapožičaná z jedného ciferníka hodín na trnavskej mestskej veži. Časy nedávno minulé pripomínajú reklamné plagáty na hodiny,

Obr. 1. Otvorenie výstavy.
Zdroj: Štátny archív v Trnave.

Obr. 2. Komentovaná prehliadka historických hodín.
Zdroj: Štátny archív v Trnave.

hodinky a ich výstavy. Pre archív zapožičala fotografie rodina Nemčekovcov, ktorá už po niekoľko generácií plní v Trnave úlohu správcu mestskej veže a hodinového stroja. Zaujímavosťou sú fotografie a maľby hodín na Bazilike sv. Mikuláša.

V druhej výstavnej miestnosti sú prezentované kalendáre zo zbierok a fondov archívu, novoročné pozdravy či napríklad nariadenie o úprave záverečných hodín stravovacích a zábavných podnikov pre prechod na letný čas z 8. apríla 1941.

V roku 2025 si pripomíname 200 rokov od vzniku Braillovho písma pre nevidiacich. Aj preto je časť výstavy venovaná práve pomôckam na meranie času pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré zapožičala Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a spoločnosť Tyflocomp, s. r. o., Bratislava. Okrem iného tu nájdeme učebné pomôcky Braillovej abecedy, rôzne pomôcky pre nevidiacich, časopisy, spoločenské hry, ale aj reliéfne kalendáre pre zrakovo postihnutých. Väčšinu trojrozmerných predmetov tvoria hodiny a hodinky rôzneho materiálu, tvaru, veľkosti, farby a proveniencie od konca

19. storočia, ktoré zapožičali viacerí súkromní zberatelia. Najväčšie zastúpenie má československá značka PRIM v súvislosti s unikátnym postavením Československej republiky v oblasti výroby náramkových hodín, nachádzajú sa tu aj viaceré hodiny značiek Junghans či Slava. Návštevníci z mladších ročníkov si môžu vyskúšať priradenie českých a slovenských názvov mesiacov, pozornosť priťahovala aj figurína predstavujúca hodinára zo 16. storočia.

Výstava potrvá do 30. 9. 2025. Pevne veríme, že bude minimálne taká úspešná, ako tá predchádzajúca. Všetkých Vás srdečne pozývame na jej prehliadku!

*Bc. Zdenko Ťažký
Štátny archív v Trnave*

SPRÁVA Z EXKURZIE 5. MARCA 2025 V BRATISLAVE

Pracovníci Štátneho archívu v Banskej Bystrici sa 5. marca 2025 zúčastnili exkurzie v Bratislave. Na programe mali návštevy dvoch výstav súvisiacich s výkonom pracovnej činnosti. S cieľom posilniť profesnú identitu novovytvoreného kolektívu po generačnej výmene začali na západnej terase Bratislavského hradu expozíciou *Archívy – základ identity štátu*, ktorá vznikla pri príležitosti sedem-

desiateho výročia štátom organizovaného archívnictva. Zameriava sa na míľniky vo vývoji archívov na Slovensku, predstavuje minulosť i prítomnosť archívnictva, vysvetľuje odborné archívne činnosti a na záver prezentuje klenoty i kuriozity archívneho dedičstva Slovenskej republiky. Na prácu archívára nazerá z niekoľkých perspektív a komunikuje základné potreby a zručnosti. Zdôrazňuje stáročnú nejednotnosť archívov v kontraste s unifikáciou ministerstvom vnútra v roku 1954 a následným koncepčným riadením Slovenskou archívnu správou a jej nasledovníkmi. Vystavuje významné právne predpisy regulujúce oblasť archívnictva do súčasnosti a samozrejme archívny materiál dotýkajúci sa archívov žúp a ich „hibernácie“ v medzivojnovom období, zároveň archív Krajinského úradu v Bratislave predstavuje ako počiatok slovenského ústredného archívu. Z obdobia po druhej svetovej vojne vyzdvihuje priekopnícke aktivity Pôdohospodárskeho archívu. Následne prezentuje riadiaci orgán archívnictva na Slovensku v podobe archívnej správy rezortu vnútra i peripetie zriaďovania a ďalšieho vývoja Slovenského národného archívu so zdôraznením výstavby účelovej budovy. Chronologickú rovinu výstavy vedenú od raného novoveku vystriedala pri zobrazení rozmachu archívnictva v druhej polovici dvadsiateho storočia územná perspektíva. Dokumentovala rozdielnosť podmienok pre činnosť archívov v regiónoch a ozrejmla zložitost' budovania archívnej infraštruktúry, časovú náročnosť i finančnú otázku riešenia priestorových nedostatkov. Z vystaveného prehľadu typológie súčasných sídelných objektov sa pracovníci dozvedeli o „šťastí“ realizovať výkon pracovnej činnosti v jednej z mála účelových budov na Slovensku. Fotogra-

*Obr. 1. Kolektív štátneho archívu na výstave na Bratislavskom hrade.
Zdroj: Štátny archív v Banskej Bystrici.*

*Obr. 2. Kolektív štátneho archívu na výstave v Slovenskej národnej galérii.
Zdroj: Štátny archív v Banskej Bystrici.*

fie a biografické údaje najvýznamnejších osobností riadiacich slovenské archívnictvo ostatných sedemdesiatych rokov, doplnené o zásadných predstaviteľov archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou, vytvorili tak pomyselnú galériu vzorov, čiže aktérov hodných nasledovania a nepriamo tak vyzdvihli dôležitosť personálneho obsadenia archívov. Expozícia zasadením do kontextu historického vývoja naniesla pracovníkom uvedenie si vlastnej pracovnej činnosti ako výrazu kontinuity, pokračovania mnohogeneračnej cieľavedomej aktivity či nadviazania na predtým vykonané penzum práce. Výstava poskytla dôvody k zdôrazneniu profesného povedomia každého pracovníka štátneho archívu a viedla k posilneniu stavovskej príslušnosti.

Z Bratislavského hradu sa pracovníci presunuli do objektu Slovenskej národnej galérie na nábreží Dunaja. Výstava *Plody sváru*, konajúca sa v generálne zrekonštruovaných priestoroch, tematizovala kultúrny transfer medzi Uhorskom a Osmanskou ríšou v 16. až 17. storočí. Na produktoch materiálnej kultúry prezentuje nielen vojenskú prítomnosť Osmanov, ale aj vybrané aspekty správy obsadených území na súčasnom Slovensku. Poukazuje na množstvo presahov osmanskej kultúry do strednej Európy a prezentuje artefakty pochádzajúce z vojnovnej koristi turkobijcov či ovplyvnené osmanským, islamským umením alebo tie, ktoré napríklad v súkromnom vlastníctve už „pozabudli“ na svoj účel a boli využívané inak. Moderná expozičná technika, projektujúca vizuálne sekvencie postupu Osmanov až po porážku v bitke pri Viedni znamenajúcej definitívne opustenie stredoeurópskeho priestoru, umožnila pracovníkom orientáciu v datovaní i geografickom rozšírení osmanskej okupácie. Videoanimácie z prípravy bojov v pevnostiach Fiľakovo či Nové Zámky na chvíľku sprítomnili dobové vojenské reálie, rovnako tak súbory máp umožnili vnímať uhorské územie ako nárazníkovú zónu, čiže zhodne s dobovými západoeurópskymi pozorovateľmi. Vystavené predmety pochádzajúce od rôznych vlastníkov teraz výnimočne koncentrované na jednej expozičnej ploche vyjadrili mnohorakosť odkazu Osmanov v strednej Európe a s odhliadnutím od vojnovnej skazy priniesli aj pozitívne vplyvy uhorsko-osmanského stretu. Pre pracovníkov štátneho archívu sa expozičná plocha stala médiom poskytujúcim informácie a poznatky, pre menej tradičnú formu ľahšie zapamätateľné, ktoré sa môžu prejaviť zvýšenou odbornosťou.

Martin Ceber

Štátny archív v Banskej Bystrici

NOVÁ PUBLIKÁCIA KLENOTY ZO ZBIEROK ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V BANSKEJ BYSTRICI

Dňa 12. marca 2025 sa uskutočnilo slávnostné uvedenie publikácie *Mesto Banská Bystrica 1255 – 2025. 770 rokov od udelenia mestských výsad. Klenoty zo zbierok Štátneho archívu v Banskej Bystrici* do života v priestoroch Bethlenovho domu Stredoslovenskej galérie. V tomto historickom dome bol v roku 1620 na uhorskom sneme Gabriel Bethlen zvolený za uhorského kráľa.

Mesto Banská Bystrica si v tomto pripomína 770 rokov od udelenia mestských výsad uhorským kráľom Belom IV. Výsady udelil saským hostom z novej obce Bystrica pri Ľupči v roku 1255.

Územie okolo Zvolena, Slovenská Ľupča, Muráň, Víglaš patrilo od raného stredoveku medzi najvýznamnejšie kráľovské lovecké regióny v strednej Európe. Uhorskí králi minimálne 300 rokov navštevovali túto oblasť počas psích dní, pre možnosti lovu, ale aj pre čerstvý vzduch a vynikajúce počasie. V minulosti termín „psie dni“ označoval horúce letné počasie v júli – auguste.

Mesto Banská Bystrica bolo pôvodne strieborným mestom, ale už v 14. storočí sa menilo na medené mesto. Banskobystrická meď sa už v 14. storočí dostávala cez talianske mesto Benátky na trhy do sýrskeho Damasku či egyptskej Alexandrie. Najväčší rozmach baníctva nastal na prelome 15. – 16. storočia počas pôsobenia Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti, ktorej základom sa stal Banskobystrický mediarsky podnik. V tomto období

Obr. 1. Uvedenie do života novej publikácie v priestoroch Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici. Zdroj: Štátny archív v Banskej Bystrici.

*Obr. 2. Pohľad do auditória na hostí.
Zdroj: Štátny archív v Banskej Bystrici.*

sa banskobystrická meď vyvážala do celej Európy a cez prístavy ako Gdaňsk, Antverpy, Amsterdam až do Lisabonu, odkiaľ putovala do Afriky, dokonca do Indie. Banskobystrická meď výraznou mierou prispela k tomu, že z augsburského meštana Jakuba Fuggera sa stal najbohatší človek na svete.

Mesto Banská Bystrica sa už v novoveku stalo jedným z najvýznamnejších slovenských miest v Uhorskom kráľovstve. V 19. storočí za biskupa Štefana Moysesu v období Uhorska bolo sídlom prvého slovenského cisársko-kráľovského vyššieho gymnázia, prvej slovenskej učiteľskej prípravky, prvého slovenského kňazského seminára, malo byť pôvodne prvým sídlom Matice slovenskej, sídlom a hlavným mestom slovenskej korunnej krajiny v rámci Rakúskej monarchie. V blízkych Selciach sa pod patronátom Štefana Moysesu v roku 1863 konali prvé celoslovenské národné slávnosti k 1000. výročiu príchodu Cyrila a Metoda na naše územie. V roku 1863 tu mala byť následne zriadená prvá slovenská vysoká škola. Za Uhorska tu viali slovenské zástavy, prvýkrát sa v štátnej inštitúcii spievala slovenská hymna.

Niekdajšie slobodné kráľovské banské mesto Banské Bystrica malo to šťastie, že napriek viacerým ničivým požiarom v minulosti ostala v podstate väčšina vzácných listín zachovaná v mestskom archíve vrátane najstaršej výsadnej listiny z roku 1255.

Publikácia z pera autorskej dvojice riaditeľky Lucie Kubíkovej Dimošovej a historika Vladimíra Sklenku bola uvedená do života symbolicky v marci – mesiaci knihy. Publikáciu uviedli do života krstní rodičia, ktorými sa stali poslankyňa NR SR Ľubica

Laššáková, historička Eva Furdíková a prvý viceprimátor Jakub Gajdošík. Tí pokrstili symbolicky publikáciu venovanú medenému mestu originálnymi vyrazenými medenými španodolinskými mincami.

Publikácia bola vydaná symbolicky len v počte 77 kusov, ale pre každého, kto navštívi Štátny archív na Komenského ulici 26 v Banskej Bystrici, bude k dispozícii v jeho priestoroch na preštudovanie. Dokumenty, výsadné listiny, odpustkové listiny, mestské listiny, plány, mapy a veduty mesta, uverejnené v publikácii, pochádzajú predovšetkým z pôvodného historického archívu mesta Banská Bystrica. Časové obdobie dokumentov, ktoré zachytáva publikácia, je od roku 1255 až po rok 1938 – udelenie čestného občianstva banskobystrickým starostom Viliamom Paulinym premiérovi Československa Milanovi Hodžovi.

Uvedenia publikácie do života pod záštitou riaditeľky Stredoslovenskej galérie Miloslavy Borošovej Michalcovej a riaditeľky banskobystrického Štátneho archívu Lucie Kubíkovej Dimošovej sa zúčastnili maďarský konzul na Slovensku József Bárkányi, riaditeľ Centra podpory MV SR Peter Laššák, druhý viceprimátor mesta Martin Majling, podpredseda Komisie MsZ pre kultúru Patrik Trnka, predsedníčka Banskobystrického Geoparku Dagmar Zajacová, riaditeľka ŠVK Oľga Doktorová, riaditeľka knižnice VKMK Iveta Babjaková, poslanec Milan Vigaš zo Španej Doliny a ďalší pozvaní hostia.

*Mgr. Lucia Kubíková Dimošová –
PhDr. Vladimír Sklenka, PhD.
Štátny archív v Banskej Bystrici*

ŠKOLY V ARCHÍVE. WORKSHOP VENOVANÝ ARCHÍVNEJ PEDAGOGIKE

Pojem archívna pedagogika je pre mnohých na Slovensku ešte nový, moderný, menej zaužívaný výraz. Susedné krajiny si už vytvorili rozbehnutý systém tejto spolupráce archívov so vzdelávacími inštitúciami. Mnohí nevedia, že aj na Slovensku sú naše archívy otvorené danej problematike. Či už ide o poznávací školský výlet, otvorenú hodinu dejepisu, dvere archívu sú pre žiakov a študentov otvorené. Cieľom nás archivárov je popri našej hlavnej práci vyvinúť u detí komplexný spôsob videnia pri analýze konkrétneho prameňa a oživiť im strany učebnice dejepisu tým, že budú bližšie spoznávať samotný archív, jeho poslanie a aj pramene. Pri niešť im kúsok histórie ako hmatateľný a viditeľný zážitok.

Slovenský národný archív 21. marca 2025 organizoval workshop venovaný práve tejto problematike. Vďaka hlavným organizátorkám Mgr. Ivane Červenkovej, PhD., a Mgr. Jane Kafúnovej sme mali možnosť nazrieť hlbšie do archívnej pedagogiky očami našich susedných českých, ale aj slovenských kolegov a pedagógov.

V úvode workshopu všetkých účastníkov privítal riaditeľ Slovenského národného archívu Mgr. Igor Adamec. Ako prvá vystúpila kolegyňa z Česka Jitka Bílková, ktorá pôsobí v Archíve bezpečnostných zložiek. Už na začiatku svojej prednášky predstavila hlavný zámer využitia archívnej pedagogiky. Zdôraznila, že jej cieľom je, aby sa už v útlom detstvom veku vstúpilo deťom, že pramene treba vnímať kriticky, ale zároveň si uvedomovať, že archív je práve tá inštitúcia, ktorá je pravdivá. Autorka sa so svojimi kolegami snaží o otvorenie brán archívu, o získanie záujmu o archív nielen u žiakov, študentov, ale aj u pedagógov a o zameranie ich pozornosti na bádateľskú metódu. Počas jej prednášky bolo zaujímavé, že aj nás poslucháčov zahrnula do istej interakcie. Na začiatku prednášky sme si načítali QR kód, kde sme sa pomocou dotazníka stali súčasťou jej príspevku.

Na jej prednášku nadviazal kolega zo Štátneho oblastného archívu v Prahe Martin Sovák, ktorý zdôraznil, že práve spoluprácou so školami si archívy budujú svoju budúcnosť. Predstavil spôsob ich spolupráce so školami a vysvetlil, že v školách sa vychovávajú nielen budúci ministri, vedci, politici, starostovia, ale aj obyčajní ľudia, ktorí budú rozhodovať o tom, či budú archívy naďalej v našich krajinách potrebné. Vysvetlil, že u nich sa snažia vtiah-

Obr. 1. Prednáška Jitky Bílkovej z Českej republiky.
Zdroj: Slovenský národný archív.

nuť svojich praktikantov a návštevníkov rôznych exkurzií do zákulisia svojej práce a tým dosiahnuť, aby z archívov odchádzali nadšení, spokojní a s vedomím, že tieto pamäťové inštitúcie sú dôležitou súčasťou našich životov.

Po zahraničných kolegoch nasledovali príspevky slovenských pedagógov. Doc. Mgr. Monika Tihányiová, PhD., ktorá pôsobí na Katedre histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, sa zamerala na vyučovanie počas exkurzií v archíve. Zdôraznila, že skúmať históriu je dôležité aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov. Žiaci a študenti musia pochopiť fakt, že sa história interpretuje rôznymi spôsobmi. Na jej príspevok nadviazala Mgr. Miriam Viršínská, PhD., pôsobiaca na Katedre histórie a didaktiky dejepisu Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojom príspevku sa upriamila na archívne pramene a ich využitie vo výučbe dejepisu. Vybrala si príklad analýzy prameňov o prvých slovenských gymnáziách. Vysvetlila dôležitosť bádateľskej metódy vo výučbe dejepisu, jej interaktívny a konštruktivistický prístup, ktorý pozvoľna vedie žiakov k samostatnému objavovaniu a analýze historických

faktov. Je to oveľa lepší spôsob získania informácií, poznatkov ako pasívne prijímanie informácií zo školských učebníc. Pri využití tejto pedagogickej metódy výučby sa žiaci učia dejiny tak, ako pracujú skutoční historici. Získavajú skúsenosti a teda aj poznatky z vlastných výskumov historických prameňov a analýz. Pomocou nich hľadajú odpovede na otvorené otázky.

Ako posledný z prednášajúcich so svojim príspevkom vystúpil pedagóg s praxou v archíve, náš bývalý kolega zo Štátneho archívu v Bratislave Mgr. Juraj Valent. Ako učiteľ pôsobiaci na základnej škole sa zamerával na žiakov II. stupňa. Vysvetlil nám, akým spôsobom sú zostavené učebnice dejepisu, aký počet hodín dejepisu je stanovený pre deti základných škôl. Vysvetlil, že samotná exkurzia do archívu dáva žiakom obrovské množstvo poznatkov, že často na hodine nepochopené súvislosti dávajú deťom väčší význam. Problém je však v tom, že exkurzie sú časovo obmedzené práve pre stanovený počet hodín výučby dejepisu.

Na záver workshopu si mohli všetci účastníci vyskúšať, aké je to v menších skupinách vypracovávať pracovné listy určené pre laikov, návštevníkov archívu. V týchto pracovných listoch sme sa stretli s úlohami, v ktorých sme si precvičili čítanie prameňa s porozumením, usporiadane faktov podľa textu, ale aj svoje postrehy a schopnosti dedukcie.

Workshop splnil svoj cieľ a zámer. Skladám veľkú poklonu usporiadateľkám, pretože nám tento plnohodnotne strávený deň okrem nových poznatkov, skúseností, týkajúcich sa archívnej pedagogiky, dodal aj veľa odhodlania a vytrvalosti v tejto náročnej práci.

Mgr. Judita Szekeresová Kováčsová, PhD.
Štátny archív v Trnave,
pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali

DO VAŠEJ KNIŽNICE RECENZIE ANOTÁCIE

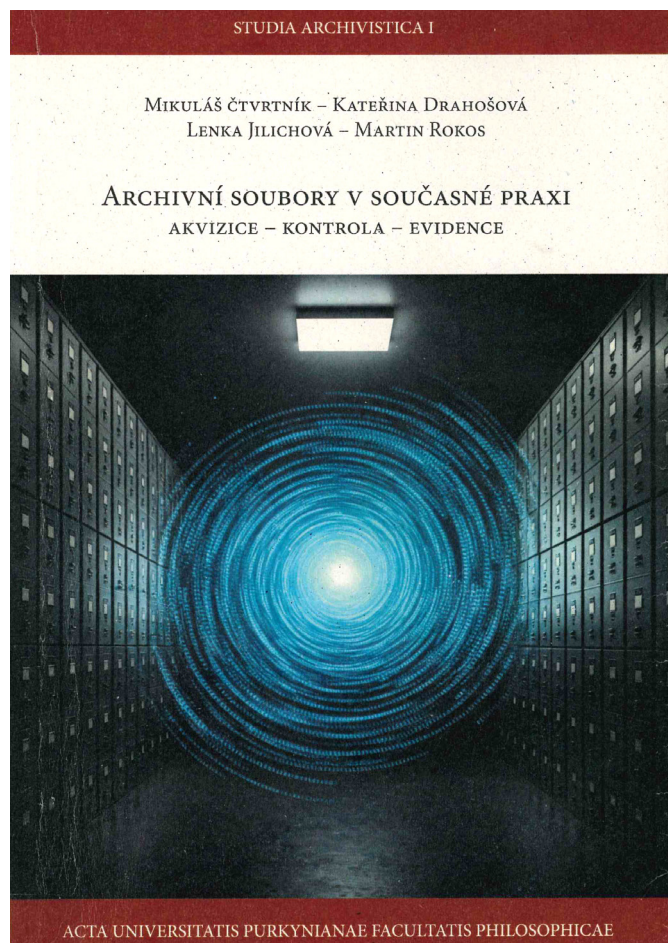
ČTVRTNÍK, Mikuláš – DRAHOŠOVÁ, Katarína – JILICHOVÁ, Lenka – ROKOS, Martin.

Archivní soubory v současné praxi. Akvizice – kontrola – evidence. Ústí nad Labem : Acta Universitatis Purkynianae, Facultatis Philosophicae, Studia Archivistica 1, 2024, 270 s. ISBN 978-80-7561-487-2

Štvorica autorov okolo Mikuláša Čtvrtníka, docenta Katedry archívnictva a pomocných vied historických na Filozofickej fakulte Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (ďalej len UJEP), vydala monografiu, ktorá rieši vybrané otázky archívnej teórie a praxe v Českej republike. Ide o prvý zväzok edície Studia Archivistica, ktorá sa zrodila na pôde UJEP so zámerom prispievať svojim výskumom do odbornej diskusie. Základy pre monografiu položili kvalitné záverečné práce absolventov študijného odboru *archivnictví a spisová služba* – Kateřiny Drahošovej, Lenky Jilichovej a Martina Rokosa, ktorí sú autormi prvých troch kapitol. Svoje úvahy a postrehy dopĺňa Mikuláš Čtvrtník. Autori vychádzali z metodológie rýchlo sa meniacej archívnej vedy na príklade štátnych, ale aj neštátnych archívov. Zvolili okruhy, ktoré aktuálne v Českej republike nepatria medzi najrozšírenejšie. Stav diskusie je podľa Tomáša Veličku, autora úvodu, v súčasnom českom archívnictve neuspokojivý. Hoci zásadné koncepčné problémy nie sú v úzadí, prioritný priestor sa kladie predarchívnej starostlivosti, kvôli čomu je ostatným archívnym činnostiam venovaná obmedzená pozornosť. Preto je prínos monografie už v tomto ohľade nesporný.

V prvej kapitole sleduje autorka Kateřina Drahošová vývoj osobných fondov a výzvy súčasnosti. Zamerala na tri hlavné okruhy. V teoretickej časti predstavila stav bádania, dostupnú literatúru, doterajšie prístupy k problematike, vývoj terminológie a pozrela sa aj na inštitúcie, ktoré osobné fondy uchovávajú. V druhej časti porovnávala spôsoby usporiadania, pričom sledovala zmeny v štruktúre archívnych dokumentov nachádzajúcich sa v osobných fondoch. Na základe literatúry vypracovala dotazník, ktorý distribuovala akademikom z vybra-

ných filozofických fakúlt. Jeho cieľom bolo preskúmať súčasný stav osobnej dokumentácie, prístupy k jej ukladaniu a prípadnej archivácii. Zo zistení vyplýva, že respondenti uchovávajú dokumenty podľa vlastných kritérií. Veľká časť písomnej komunikácie sa presunula do digitálneho prostredia, ale zostali zastúpené aj fyzické záznamy. Možnosť uložiť svoju produkciu do niektorého archívu pre ďalšie bádanie by väčšina respondentov využila, iba keby bola oslovená. Veľká časť opýtaných sa totiž nepovažuje za natoľko významných a pochybuje o bádateľskom využití svojich písomností. Tretia časť štúdie skúmala formy akvizičnej činnosti. Autorka pripravila dotazník, ktorý adresovala šiestim štátnym archívom, jednému archívu územného samosprávneho celku a jednému špecializovanému archívu. Výsledky ukázali, že opýtaní nadobúdajú osobné fondy väčšinou darom a málokedy ešte za života pôvodcu. Digitálne dokumenty sa v pozostalostiach objavujú minimálne, pričom sú vnímané ako citlivejšie, teda také, ktorým hrozí nebezpečenstvo manipulácie. Autorka poukázala na problémy, ktoré pri akvizičii vznikajú. Pôvodcovia pristupujú k uchovávaní svojich písomností individuálne. Sú síce otvorení možnosti odovzdať osobnú dokumentáciu, no to si vyžaduje väčšiu iniciatívu zo strany archívov. Archivári pre širokú škálu činností nemôžu byť aktív-

nejší. Autorka upozornila na riziko straty značnej časti osobných fondov a vyzvala preto na hľadanie riešení. Navrhla aj niekoľko opatrení, ako tomu zabrániť. V závere naznačila ďalšie možnosti hlbšieho výskumu problematiky.

V druhej kapitole sa autor Martin Rokos zame-ral na kontrolnú činnosť v oblasti správy registratúry. Pre analýzu si vybral kontroly uskutočnené Štátnym oblastným archívom v Třeboni na území Juhočeského kraja a Zemským archívom v Opave v územnom obvode Moravskosliezského kraja. Časové ohraničenie zvolil od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020. Výsledky ukázali, že väčšina kontrol sa zameriavala na základné princípy fungovania správy registratúry a iba menšia časť smerovala do pokročilejších oblastí. Najväčší problém v čase realizácie prieskumu mali obce a školy, preto sa medzičasom upravila legislatíva, aby aj tieto mali povinnosť viesť registratúru v plnom rozsahu. Kontroly stredne veľkých a veľkých pôvodcov už presahovali základné témy, no aj tu sa vyskytli problémy s obhom záznamov, predovšetkým elektronických. Autor v prvej časti štúdie ponúkol prehľad súčasného chápania priestupkového konania a vysvetlil jeho význam z hľadiska procesného nastavenia výkonu správy registratúry. Vo štvrtej a piatej časti poukázal na vplyvy kontroly pre možnosti nápravy nedostatkov, nastavenia opatrení a výhody, ktoré z toho môžu plynúť. Výkon správy registratúry musí byť chápaný ako celok, preto nestačí náprava len niektorých procesov. Celkovú funkčnosť správy registratúry zaistuje predvídateľnosť v legislatíve, metodická podpora a pomoc zo strany štátnych autorít. V záverečnej časti autor objasnil význam certifikovaných systémov elektronickej správy registratúry, ktoré legislatíva zavádza od roku 2021. Úplná implementácia a povinné používanie sa očakáva v roku 2026.

V tretej kapitole autorka Lenka Jilichová porov-nala múzejný a archívny prístup k dokumentom pamäťových inštitúcií. Hoci majú archívy a múzeá rovnaký cieľ, riadia sa odlišnou legislatívou a rozdielne chápu terminológiu. Kým múzeá vznikli na princípe zberateľskej činnosti, archívy preberali dokumenty z organickej činnosti úradov. Dôležitým obdobím boli 50. roky 20. storočia, keď sa prijali právne normy pre oba odbory. Spočiatku prebiehali pokusy o delimitáciu archívnych dokumentov z múzeí, avšak dnes tieto tendencie ustali vzhľadom na to, že v rámci prvostupňovej evidencie sú pripísané daným múzeám. Archivári sa však i naďalej usilujú o prevedenie, prípadne riadne uchovanie a evidenciu v databáze Národného archívneho dedičstva. Autorka sa vo svojej štúdii pokúsila nájsť cestu na

prepojenie múzejného a archívneho opisu na príklade vybraných zbierkových predmetov z fondu Pamätník Terezín. Najskôr priblížila vývoj organizačnej štruktúry Pamätníka Terezín a následne rozbor písomností. V tretej časti štúdie porovnala opis v Centrálnnej evidencii zbierok a evidenciu vybranej archívnej zbierky Pamätník Terezín v programe ELZA. Analýza poukázala na možnosť využitia archívneho evidenčného opisu v múzejnej praxi. S tým sa však objavujú ďalšie otázky, ktoré zároveň vytvárajú priestor na hlbšie skúmanie problematiky.

Do poslednej kapitoly prispel Mikuláš Čtvrtník svojimi úvahami, v ktorých poukázal na globálne výzvy a ich dosah na české archívniectvo. Jednou z takýchto oblastí je otázka archívneho spracovania a opisu dokumentov, ktoré bude potrebné konfrontovať s aktuálnymi medzinárodnými štandardami. Ďalší okruh, nadobúdanie, výber a vyradovanie záznamov, úzko súvisí s problematikou ochrany dát. Autor preto v tejto časti podnietil k zamysleniu, akým spôsobom na seba naviazať výber a hodnotenie dokumentov s ohľadom na uchovávanie a bezpečnosť dát, predovšetkým tých, ktoré predstavujú riziko pre ochranu osobných údajov. Aby archívy mohli naplňať svoje poslanie a sprostredkovať autentické historické pramene, musia dbať o transparentné vedenie verejnej správy a súkromného sektora. Na to by mal slúžiť mechanizmus kontrol a prípadných sankcií. Starostlivosť o dôveryhodný a pravdivý dokument sa v dnešnom čase ľahkých manipulácií stáva jednou z najvýznamnejších úloh archivárov 21. storočia.

Publikáciu, ktorá by podobným spôsobom reflektovala aktuálnu archívnu teóriu a prax na Slovensku v súčasnosti nemáme. Táto monografia preto zdôrazňuje nezastupiteľnú úlohu akademického prostredia pri výskume danej problematiky. Aj v našom prostredí sa vynárajú otázky spojené s uchovávaním a akvizíciou osobných pozostalostí, správou registratúry u pôvodcov, ako aj úlohou štátnych autorít pri jej podpore. Týka sa nás aj problematika medziodborovej spolupráce pri uchovávaní archívnych dokumentov a napokon i implementácia medzinárodných štandardov a ochrana autenticity historických prameňov. Kým uskutočníme vlastné výskumy a nájdeme riešenia prispôbené našim podmienkam, môžeme predkladanú monografiu využiť ako cenný zdroj poznatkov a hodnotnú inšpiráciu. Hodí sa preto do každej príručnej knižnice archivára a archívu.

Adriána Klincová

Archív Slovenského národného múzea

PETRÁŠ, Milan. *Dejiny technických škôl a vzdelávania na území terajšieho Slovenska do roku 1945. 1. diel do roku 1918.* Bratislava : Slovenská technická univerzita vo vydavateľstve SPEKTRUM STU, 2022, 446 s. ISBN 978-80-227-5266-4.

Prezentovaná monografia zapadá do množstva publikácií týkajúcich sa dejín školstva, resp. monografií o konkrétnych školách na rôznych stupňoch, vydávaných na Slovensku v podmienkach slobodného historiografického výskumu po roku 1989.

Známy slovenský historik venujúci sa v minulosti výskumu osobností a inštitúcií z oblasti techniky Milan Petráš sa podujal na syntézu dejín technických škôl a foriem vzdelávania na nich do roku 1945. Ako je naznačené v podtitule knihy, monografia je časovo ukončená zánikom rakúsko-uhorskej monarchie, teda rokom 1918 s predpokladom, že obdobie po vzniku Československej republiky bude predmetom jej pokračovania.

Kniha je rozdelená do 38. kapitol, resp. podkapitol. V úvode je podrobne rozobratý pojem technické odborné školstvo. V súvislosti s národným obrozením si autor popri zakladaní iných škôl, ako boli početné katolícke či evanjelické gymnáziá, všima prvé úvahy nad založením technických škôl, rozoberá slovenské jazykové a školské žiadosti, prosby a memorandá. Všima si školský projekt Benjamína Červenáka z roku 1842, rovnako požiadavky Jána Kollára o školskú reformu z rokov 1849 – 1851. Samostatná kapitola je venovaná cechom. Tie totiž až do vzniku učňovských a priemyselných škôl ako jediné pripravovali odborníkov na výkon remesiel. Podporovali tiež zakladanie nedeľných škôl.

Ďalšie kapitoly prinášajú prehľad dejín jednotlivých typov škôl. Po roku 1868 bola založená Učňovská škola pre remeselníkov v Košiciach, pri známom revúckom gymnáziu pôsobil Vzdelávací spolok revúckych remeselníckych tovarišov. Vznikli aj mnohé mestské školy kreslenia. Samostatná kapitola rozoberá remeselnícku zručnosť, domácu výrobu a jej podporné akcie. Po zániku cechov vznikli na území Slovenska mnohé rezbárske školy: v Bardejove, Uhrovci, Kláštore pod Znievom, Rimavskej Sobote, Humennom, Prešove, Spišskej Novej Vsi, Rajci, Poprade či Novákoch. V Štiavnických Baniach bola založená učebná dielňa na výrobu detských hračiek.

Zaujímavými zamestnaniami boli aj košíkárstvo, pričom škola na jeho výučbu pôsobila v Beluši, či čipkárstvo a výšivkárstvo. Práve výšivkárstvo

je späté so západným Slovenskom; napr. v Cíferi je doložený spolok Izabella. Keramické učebné dielne pôsobili v Modre a v Novej Bani. Čitateľ dozvie informácie o vyučovaní hospodárstva na učiteľských ústavoch (*preparandiách*), o prázdninových hospodárskych kurzoch pre učiteľov, o konaní zimných hospodárskych kurzov (*náukobehov*) a prednášok, spozná vandrovných (kočovních) učiteľov hospodárstva a včelárstva. Ďalšia kapitola je venovaná Slovenskému hospodárskemu ústavu spätému s menami Ján Drahotín Makovický a Daniel Gabriel Lichard.

Prvá slovenská hospodárska škola vznikla po rakúsko-maďarskom vyrovnaní v Liptovskom Hrádku, vyučovať sa na nej začalo v roku 1870. V roku 1872 sa začala výučba na Vyššej maďarskej kráľovskej hospodárskej škole v Košiciach. V Bratislave ako jednom z centier malokarpatského vinohradníctva v roku 1883 začala svoju činnosť Vinohradnícka a záhradnícka škola. Poľnohospodárske školy vznikli aj v Novej Vsi nad Žitavou, Brezne, Rimavskej Sobote, Komárne a Sabinove. Autor v ďalšej kapitole približuje nerealizované snahy o založenie poľnohospodárskych škôl v Michalovciach, Bučanoch, Sereďi, Krupine a na iných miestach.

V Uhorsku, v krajine s množstvom lesov, došlo aj k zakladaniu lesníckych a horárskych škôl (Liptovský Hrádok, Bratislava). V Banskej Štiavnici ako v meste s bohatou učiteľskou tradíciou svoju činnosť vykonávala Mikovíniho banícka škola. Banícke školy boli neskôr založené aj v Smolníku, Rožňave a Dobšinej. Priemyselné školy pôsobili v Krupine, Prievidzi, Liptovskom Mikuláši či Košiciach. V Gelnici pôsobila Štátna odborná železiarska škola. Štátne odborné kovorobotné školy pôsobili v Bratislave a Banskej Bystrici, Drevo-priemyselná odborná škola v Spišskej Novej Vsi. Garbiarske školy svoju pedagogickú činnosť vykonávali v Liptovskom Mikuláši a Varíne. Tkáčske školy pôsobili v Kežmarku, Košiciach, Prešove, Žiline a Tvrdošíne.

Vzdelávaniu dievčat je venovaná ďalšia kapitola. Prvá ženská priemyselná škola bola otvorená v roku 1874 v Pešti, dnes Budapešti. Dievčenské školy pôsobili v Liptovskom Hrádku, Vrbovciach a Sobotišti, neskôr aj na iných miestach. V ďalšej obsiahlej kapitole autor priblížil snahy o vyučovanie reálnych predmetov na reálnych gymnáziách a lýceách, ktoré na území Slovenska pôsobili v Bratislave a Kežmarku. Venoval aj česko-slovenským vzťahom, ktoré sa zintenzívnili na prelome 19. a 20. storočia. V závere publikácie sa autor zaoberá vysokých školstvom; v krátkosti spomína

MILAN PETRÁŠ

Dejiny technických škôl a vzdelávania na území terajšieho Slovenska do roku 1945

1. diel do roku 1918

Academiui Istropolitana v Bratislave či významnú činnosť Trnavskej a Košickej univerzity či Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici. Všimá si pôsobenie Generálneho seminára v Bratislave a viacerých kráľovských akadémií.

Významným prínosom publikácie sú záverečné biografické záznamy o profesoroch a významných absolventoch jednotlivých škôl. Kniha je obohatená o množstvo fotografií budov škôl, ako aj významných pedagógov. V závere autor uvádza, že použitá literatúra a skratky budú publikované v pripravovanom druhom diele, ktorý by mal zahŕňať obdobie 1918 – 1945.

Prezentovaná monografia je významným prínosom k dejinám technického školstva na území Slovenska od jeho prvých pokusov v prvej polovici 19. storočia až po zánik monarchie v roku 1918. Iste napomôže k ďalšiemu hlbšiemu výskumu nielen konkrétnych technických škôl, ale aj regionálnych dejín, ktorých tieto školy boli neodmysliteľnou súčasťou.

Marián Babirát
Štátny archív v Bratislave

SPOMÍNAME

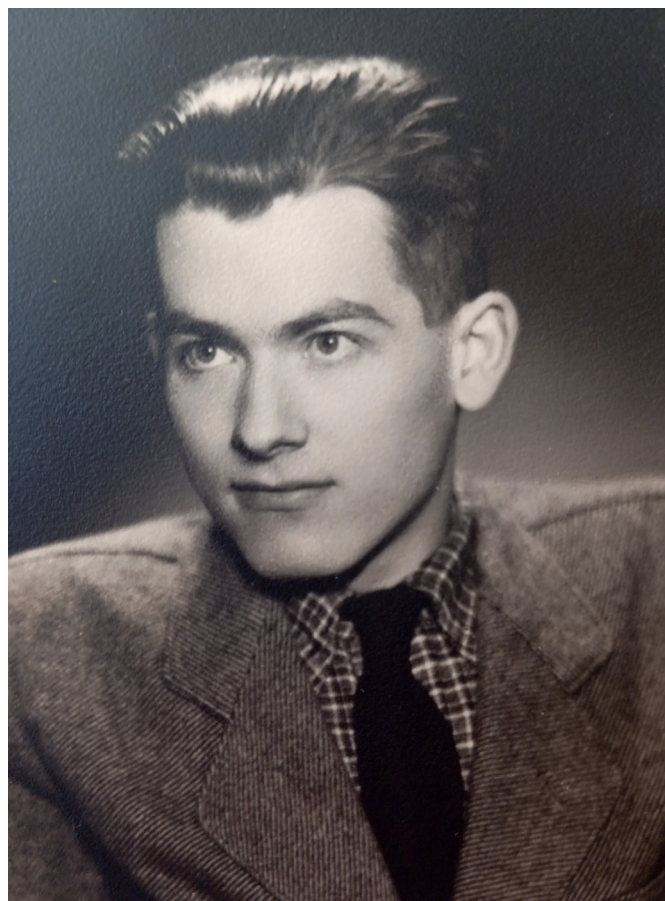
JURAJ FOJTÍK, ARCHIVÁR, HISTORIK, PUBLICISTA

V roku 2025 si pripomíname okruhle 100. výročie narodenia historika, publicistu, no najmä archivára – dlhoročného zamestnanca bývalého Štátneho oblastného archívu v Nitre, ktorý tomuto pôsobisku zasvätil takmer polovicu svojho života.

Juraj Fojtík sa narodil dňa 15. apríla 1925 v Horných Salibách v rodine tamojšieho notára. V rokoch 1937 – 1944 úspešne absolvoval Štátne gymnázium v Trenčíne. Pre zhoršený zdravotný stav mu nebolo dopriate ukončiť štúdium práva, ktoré bol nútený zameniť za štúdium na Štátnej pedagogickej akadémii v Bratislave, kde napokon v roku 1946 druhýkrát maturoval. Nasledujúcich deväť rokov pôsobil ako učiteľ, najskôr na Štátnej meštianskej škole v Revúcej a Hornej Súči (1946 – 1950), potom na Strednej škole v Moravskom Lieskovom (1950 – 1953) a svoju učiteľskú kariéru zavŕšil na Strednej škole chlapčenskej v Trenčíne (1953 – 1955). Už v tomto období sa aktívne zaujímal o všetko, čo súviselo s históriou regiónu, v ktorom pôsobil. Od roku 1953 bol na invalidnom dôchodku.

Po učiteľskej kariére svoje nové poslanie našiel v oblasti archívnictva. Dňa 1. októbra 1955 sa stal pracovníkom trenčianskej pobočky Pôdohospodárskeho archívu v Bratislave (od roku 1956 trenčianska pobočka Štátneho archívu v Bratislave). Tu pôsobil až do roku 1960 ako odborný archivár. Po reorganizácii archívnictva sa v marci 1961 presťahoval spolu s archívom do Nitry, kde pôsobil ako odborný archivár v Štátnom archíve v Bratislave, pobočke v Nitre a od roku 1969 v Štátnom oblastnom archíve v Nitre. Od roku 1970 až do svojej smrti v januári 1982 v ňom pôsobil ako vedúci odborný archivár. V Nitre tak pracoval dovedna 21 rokov a tu prežil ako historik a publicista svoje najplodnejšie obdobie.

V nitrianskom archíve dlhodobo spracúval najmä rozsiahly archívny fond Ilésházi z Trenčína, ktorého výstupmi boli dodnes využívané bohaté archívne pomôcky – *Korešpondencia 1570 – 1689*, *Účty trenčianskeho panstva 1595 – 1910*, *Patrimónium*, *Osobné písomnosti (1224) 1270 – 1860* a iné. Okrem toho bol jedným zo spoluau-

Obr. 1. Juraj Fojtík v roku 1948.

Zdroj: Archív Terézie Féderovej.

torov dodnes neprekonanej pomôcky – Štátny archív v Bratislave, sprievodca po archívnych fondoch I. a III.

Juraj Fojtík sa vyznačoval svojimi vynikajúcimi rečovými znalosťami, ktoré si neustále zdokonaľoval. A v kombinácii s usilovným štúdiom pomocných vied historických ho predurčovali na prácu so starším archívnym materiálom. Aj po presťahovaní do Nitry sa naďalej venoval spracúvaniu archívov rodov a panstiev trenčianskeho regiónu, s ktorými začal už počas pobytu v Trenčíne. Tomu prispôbil aj svoju publikačnú činnosť. Dokonalé poznanie materiálu a výtvarné nadanie mu umožnili napísať a v roku 1974 vydať publikáciu *Mestské a obecné pečate Trenčianskej župy*. Heraldike sa venoval aj naďalej, iba krátko pred smrťou dokončil súbor perokresieb pečatí obcí trnavského okresu.

Z jeho viac ako pol stovky publikovaných článkov a štúdií sa tri štvrtiny viažu na minulosť Trenčína a jeho okolia, napr. *Príspevok k dejinám papierení v Selci a Bobote do polovice 20. storočia*, *K dejinám chovu oviec na Trenčianskom panstve*, *Protifeudálne hnutie mlynárov Trenčianskeho kraja*, *Mesto a hrad*

Trenčín v písomnostiach Ilésháziovcov a iné. Mnohé príspevky publikoval v *Informačných správach Okresného múzea v Trenčíne*, napr. *Petícia mlynárov Trenčianskeho panstva v roku 1803*, *Pomarančovníky na Považí*, *Hámre v Starej Bystrici*, *Pomník Štefana Ilésháziho v Eliášovciach*, *Pramene minerálnej vody v Hornej Súči*, *Studňa lásky, kúzla zbavená?* a iné. V časopise *Príroda a spoločnosť* uverejnil články *Stravovanie čelade na dvore zemepána v 18. storočí*, *Slovenský kartograf Ján Lipský* a iné. Aktívne spolupracoval so Slovenským poľnohospodárskym múzeom v Nitre, v rokoch 1967 – 1974 bol členom redakčnej rady zborníka *Agrikultúra*. Tu publikoval 12 odborných článkov, napr. *Inštrukcie pre hospodárskych úradníkov a zamestnancov feudálnych panstiev*, štúdiu o Poľnohospodárskom a lesníckom spolku Trenčianskej župy, o vývoji hospodárskej správy a účtovného systému na Trenčianskom panstve v 17. – 18. storočí, k dejinám chovu oviec na Bánovskom panstve a iné. V ďalších článkoch sa venoval hospodárskym dôsledkom urbárskej regulácie na Trenčianskom panstve, rozvrhu hospodárskych prác na panstvách Svätý Jur a Pezinok začiatkom 18. storočia a tiež zaniknutému vinohradníctvu v Zlatovciach a Istebníku pri Trenčíne. Zaujímavá je tiež analýza hospodárenia zemana Jána Szilvaya zo Zemianskeho Lieskového v prvej polovici 19. storočia.

Ďalšie príspevky uverejňoval v historickej ročenke Západoslovenského kraja *Slavín*, vo *Vlastivednom zborníku Považia*, vo *Vlastivednom zborníku Trenčianskeho múzea Trenčín*, v *Slovenskej archivistike*, v *Zborníku Slovenského národného múzea*, v *Čítaní o správnej výžive*. Viaceré odborné články uverejnil aj vo *Vlastivednom časopise*, napr. *Z minulosti letného divadla v Trenčianskych Tepličiach*, *Ilésháziovci a ich kultúrna činnosť v 17. až 19. storočí*, *Zemetrasenie na západnom Slovensku v 2. polovici 18. storočia*, *Ilavský hrad v minulosti* a iné.

Aj v novom nitrianskom pôsobisku sa aktívne zapojil do výskumu regionálnych dejín. V roku 1977 vyšla monografia *Nitra*, ktorej bol Juraj Fojtík zostavovateľom a súčasne autorom dvoch častí: *Nitra v období feudalizmu (1526 – 1848)* a *Archívy v Nitre*. História spracúval aj v monografiách *Dubnica nad Váhom*, *Zlatovce*, *Neporadza*, *Bytča* a *Ilava*. Pre kroniky obcí spracoval nepublikované staršie dejiny Hornej Súče, Dolnej Súče, Ostratíc, Soblahova a Brezolupov. Okrem toho bol spoluautorom hesiel vo *Vlastivednom slovníku obcí Slovenska 1 – 3* a autorom vysvetliviek k románu Joža Nižnánskeho *Čachtická pani* a Jozefa Braneckého *Fráter Johannes*.

Obr. 2. Juraj Fojtík pri práci v kancelárii nitrianskeho archívu v budove dnešnej väznice Krajského súdu v Nitre. Zdroj: Archív Terézie Féderovej.

Juraj Fojtík bol dobrým archivárom, neúnavným vedeckým pracovníkom a vzácnym človekom, ktorý sa zapísal do vedomia každého, s kým sa stretol. Veľa urobil a ešte viac a ďalej plánoval, avšak 3. januára 1982 choroba náhle a predčasne ukončila jeho plodný život. Zanechal po sebe úctyhodné dielo, ktorým prispel k rozvoju slovenskej historiografie v oblasti regionálnych dejín, dejín hospodárstva, kultúry, pomocných vied historických a neposlednom rade aj archivistiky.

Mgr. Terézia Féderová

MELÁNIA BENKOVSKÁ (*1925 – †2008)

V marci tohto roku uplynie 100 rokov od narodenia dlhoročnej pracovníčky Štátneho archívu v Prešove pani Melánie Benkovskej. Melánia Gabriella Benkovská sa narodila 28. 3. 1925 v obci Tulčík v okrese Prešov v rodine Pavla Benkovského a Rozálie, rodenej Vaňovej. Základné vzdelanie získala najprv na Štátnej ľudovej škole v Lipanoch (1931 – 1934) a potom pokračovala na Štátnej ľudovej škole v Prešove (1934 – 1936). V rokoch 1936 – 1944 absolvovala Štátne slovenské gymnázium v Prešove. Po získaní maturity pokračovala v štúdiu na Univerzite Komenského v Bratislave na Filozofickej fakulte, odbor dejepis – anglický jazyk (1945 – 1949). Absolvovala však len 8 semestrov, keďže štúdium zo zdravotných dôvodov prerušila v roku 1949 a na školu sa už nevrátila. Po prerušení vysokoškolského štúdia pracovala ako odborná referentka v rôznych obchodných podnikoch až do 1. 12. 1956, keď nastúpila na Archívne oddelenie Krajskej správy Ministerstva vnútra (MV) v Prešove ako referentka pre evidenciu Jednotného štátneho archívneho fondu. Po územnej reorganizácii a zrušení Krajskej správy MV v roku 1960 prešla na pracovisko Štátneho archívu v Košiciach – pobočky v Prešove a na tomto pracovisku po všetkých jeho organizačných zmenách zostala pracovať 40 rokov až do odchodu do dôchodku 30. 9. 1985. Počas pôsobenia v archíve prešla rôznymi pracovnými pozíciami: mladší archívny pracovník (1960 – 1969), archivárka (1969 – 1976), odborná archivárka – knihovníčka (1976 – 1980) a samostatná odborná archivárka (1980 – 1985).

Vo svojej archívnej činnosti sa najprv podieľala na organizovaní archívnictva na území bývalého Prešovského kraja. Po prechode do štátneho archívu pracovala na sprístupňovaní archívnych dokumentov, pričom využila svoje jazykové znalosti. Roztriedila, usporiadala, inventarizovala a skatalogizovala niekoľko desiatok najvýznamnejších archívnych fondov. Ako autorka či spoluautorka zostavila takmer 30 archívnych pomôcok, vyhotovila inventáre k fondom *Krajský súd v Prešove*, *Šarišsko-zemplínska župa*, *Štátny stavebný úrad v Prešove*, *Úrad práce v Prešove*. K jej aj v súčasnosti najviac využívaným a používaným pomôckam patrí inventár *Kolégium východného dištriktu evanjelickej augsburského vyznania cirkvi*

Obr. 1. Melánia Benkovská.
Zdroj: Štátny archív v Prešove.

na Slovensku v Prešove 1549 – 1954 či inventáre k písomnostiam šarišských šľachtických rodín: *Rodina Ghillány (1263) 1591 – 1926*, *Rodina Pillerová (1338) 1564 – 1974* a *Panstvo Snina a Stakčín 1873 – 1889*. Venovala sa tiež publikačnej činnosti predovšetkým z dejín Poľska, z obdobia tzv. Barskej konfederácie a z dejín mesta Prešov. Viedla aj redakčné práce v časopise *Archivár spod Dukly*. V odborných časopisoch Melánii Benkovskej vyšli články: *Barskí konfederáti a Prešov* (Nové obzory, Košice 1976, roč. 18, s. 99-143); *K situácii na severných hraniciach Uhorska v rokoch 1768 – 1772* (Nové obzory, Košice 1982, roč. 24, s. 79-93); *Pamätník roľníckeho povstania v roku 1831 na kopci Furča pri Prešove* (Roľnícke povstanie 1831, Zborník príspevkov prednesených na konferencii Roľnícke povstanie na východnom Slovensku 1831 a jeho miesto v triednych bojoch poddaného ľudu. Košice 1984, s. 147-154).

Spolahlivú prácu Melánie Benkovskej, napriek tomu, že neabsolvovala archívne štúdium, ohodnotili vyznamenaniami: čestným uznaním MV SSR pri 20. výročí archívnictva (1975), Križkovou medailou (1979) a titulom Zaslúžilý pracovník MV SSR (1984). Pri príležitosti 300. výročia založenia Evanjelického kolégia v Prešove bola vyznamenaná medailou Mestského národného výboru

v Prešove Collegium Pressoviense za spracovanie materiálu tejto školy formou inventára.

V spomienkach súčasníkov bola Melánia Benkovská vzdelanou osobou so svojráznym zmyslom pre humor, obdarená veľkou fantáziou, jej príbehy boli niekedy na hranici uveriteľnosti. Aj po odchode do dôchodku v roku 1985 často navštevovala archív a bývalé kolegyne zásobovala historkami z jej ciest, keďže rada cestovala. Melánia Benkov-

ská zomrela po dlhej chorobe vo veku 83 rokov 19. 5. 2008 v Prešove. Aj keď pani Benkovská odišla na dôchodok už pred 40 rokmi, výsledky jej dlhoročného pôsobenia v Štátnom archíve v Prešove v podobe inventárov sa stále využívajú a pomáhajú v práci súčasným zamestnancom a bádateľom.

PhDr. Daniela Pellová
Štátny archív v Prešove

ZA MARTOU KALNOVIČOVOU

Dňa 8. apríla 2025 vo veku nedožitých 75 rokov nás opustila dlhoročná kolegyňa, zamestnankyňa Štátneho ústredného banského archívu v Banskej Štiavnici, dnes Slovenského národného archívu, špecializovaného pracoviska Slovenský banský archív Marta Kalnovičová.

Pani Marta Kalnovičová, rod. Pišeková, sa narodila 20. septembra 1950 v Banskej Štiavnici. Ešte ako mladá absolventka Strednej všeobecno-vzdelávacej školy v Banskej Štiavnici (1968) sa zamestnala ako archivárka v banskom archíve, kde pracovala až do roku 2010. Neuveriteľných 42 rokov odpracovala v jednej pamäťovej inštitúcii. V rokoch 1978 – 1981 absolvovala Strednú knihovnícku školu v Bratislave. Počas svojho pôsobenia v archíve spracovala niekoľko archívnych fondov z 20. storočia a vypracovala viacero analytických pomôcok – inventárov, napríklad k fondom *Štátna ústredná banská inšpekcia pre Slovensko v Bratislave 1952 – 1954*, *Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici 1940 – 1959*, *Revírny banský úrad v Brehove (1808) 1927 – 1927* a iné. Už v pokročilejšom veku prijala novú výzvu, a to prácu na digitalizácii banských máp. „Jaro,“ ako familiárne nazývala veľkoformátový skener, ktorý získal

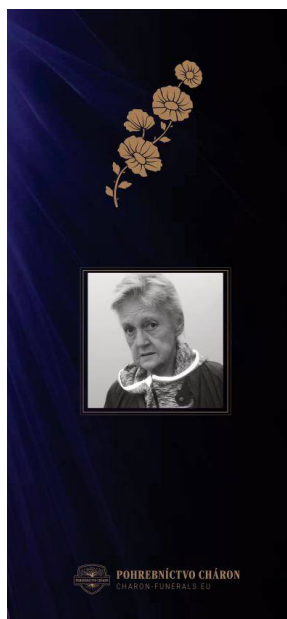
banský archív v roku 2006, sa stal jej srdcovou záležitosťou a pustila sa do digitalizácie vzácných historických máp. O svoje novozískané skúsenosti sa neváhala podeliť aj s mladšími kolegami.

V roku 2010 jej bola za zásluhy o rozvoj archívnictva udelená aj Križkova medaila.

Málokto vie, že bola aj výbornou plavkyňou a na svojom obľúbenom banskoštiavnickom tajchu Klinger trávila svoj voľný čas od jari do jesene. V kolektíve bola veľmi obľúbená, ako sa hovorí so srdcom na správnom mieste, vždy ochotná pomôcť každému.

Pani Kalnovičová zomrela v Banskej Štiavnici. Navždy zostane v našich spomienkach.

Za kolektív archívu Mgr. Lucia Krchnáková, PhD.

*Život je ako hudba - nie je dôležité ako dlho trvá,
ale akú krásnu skladbu zanechá.*

S hlbokým žiaľom oznamujeme všetkým priateľom a známym, že dňa 8. apríla 2025 nás navždy opustila vo veku nedožitých 75 rokov

Marta Kalnovičová
rod. Pišeková

Občianska rozlúčka s našou zosnulou sa bude konať
vo štvrtok 10. apríla 2025 o 13:00 hod
v Dome rozlúčky Frauenberg v Banskej Štiavnici

Lúči sa celá smútiaca rodina, príbuzní a známi

Telesná schránka bude následne prevezená na kremáciu.

Charon services s.r.o. Kammerhofská 184/7, 96901 Banská Štiavnica,
tel.: +421 (43) 538 2797, e-mail: info@charon-funerals.eu